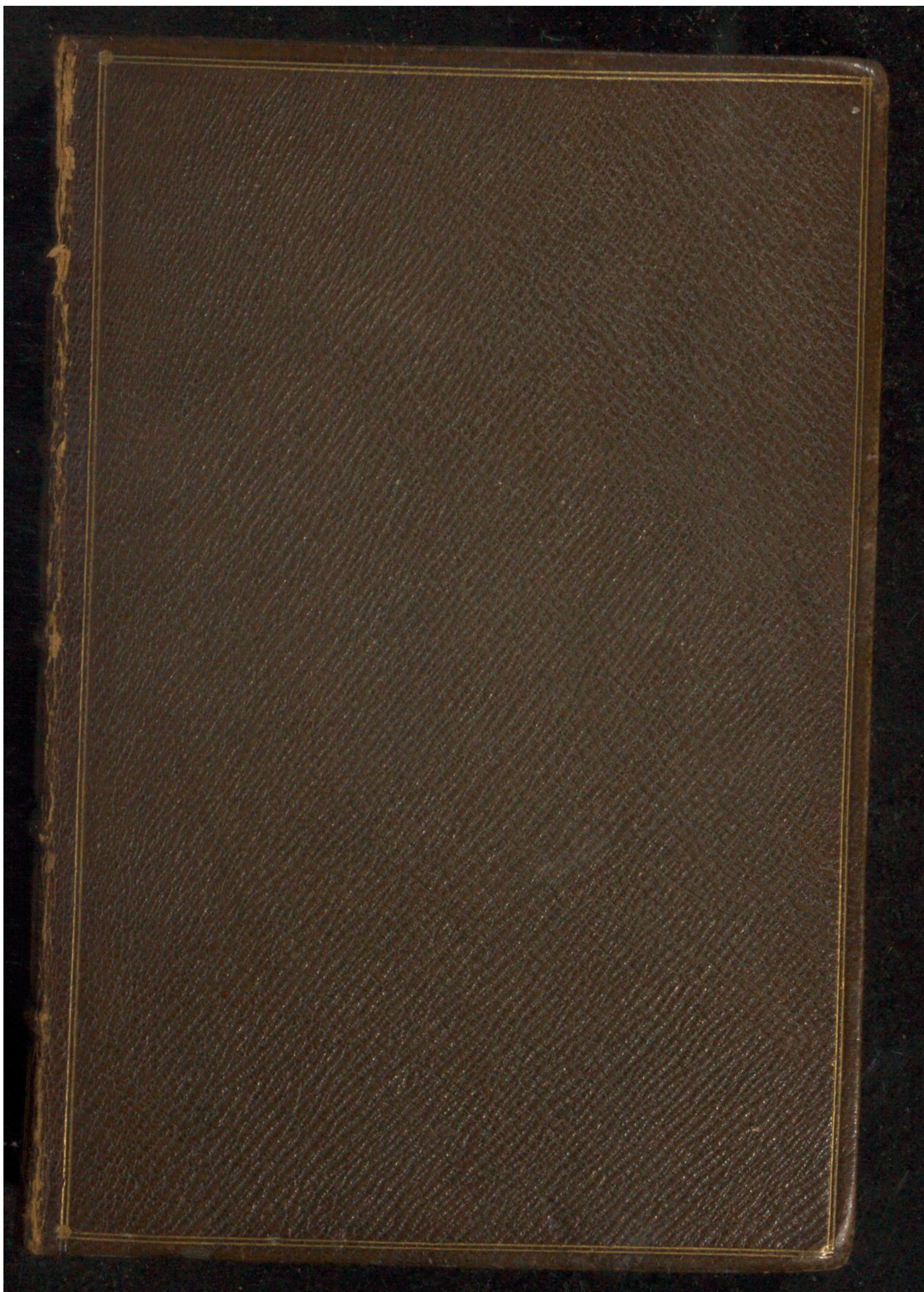
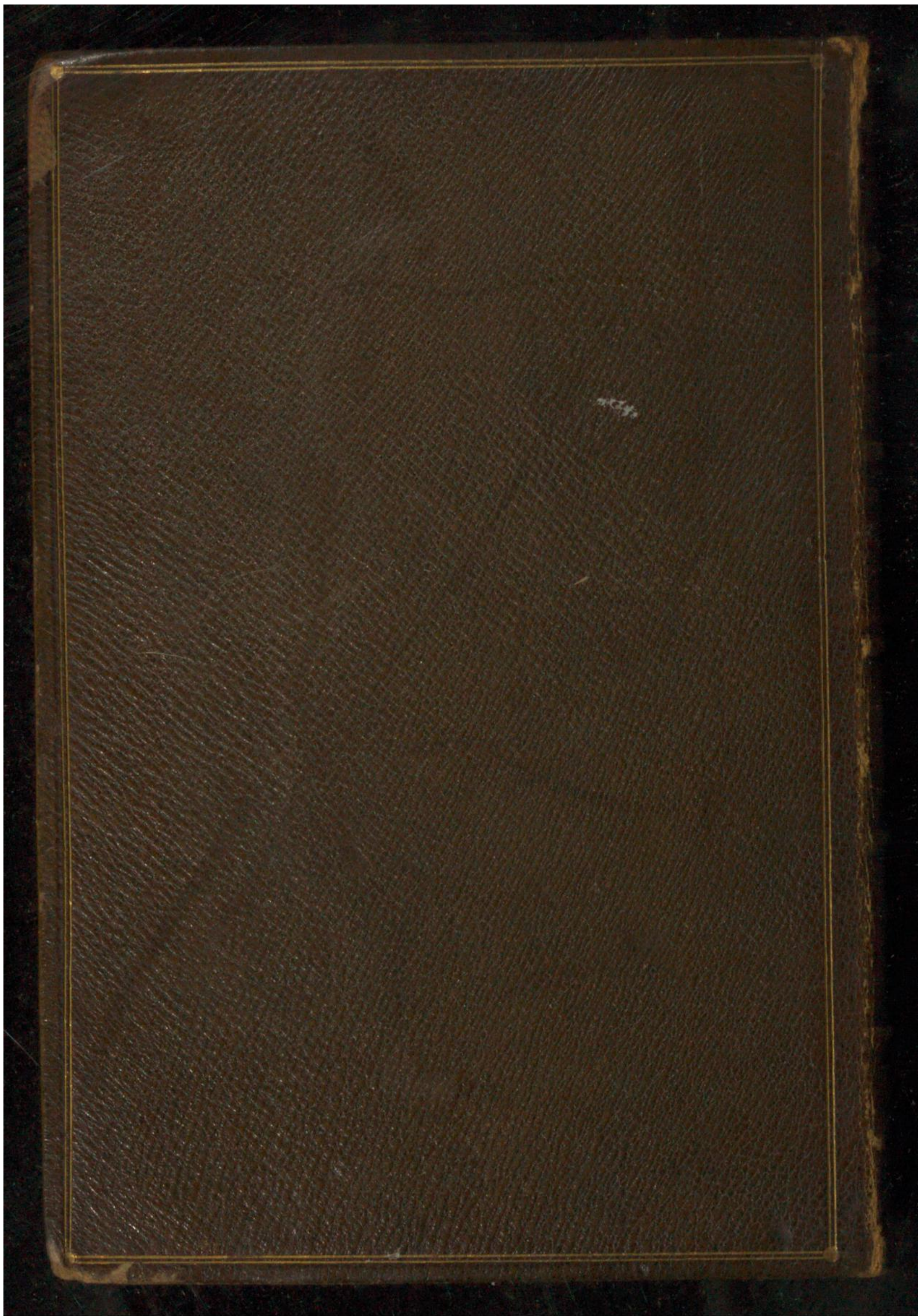


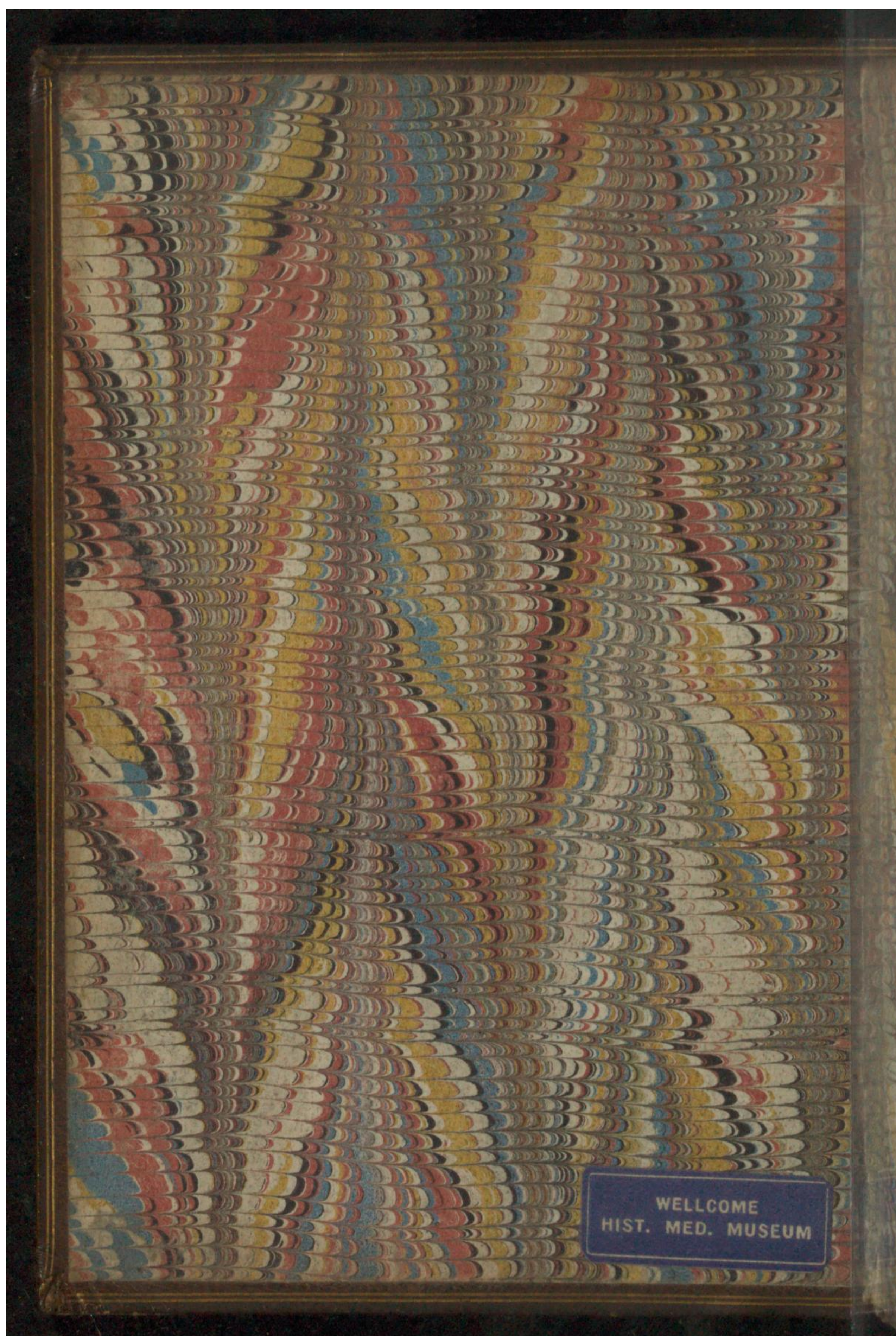

GEBERI ALCHEMIA
MERLINI ALLEGORIA
ROMÆ M. SILBER S. A.

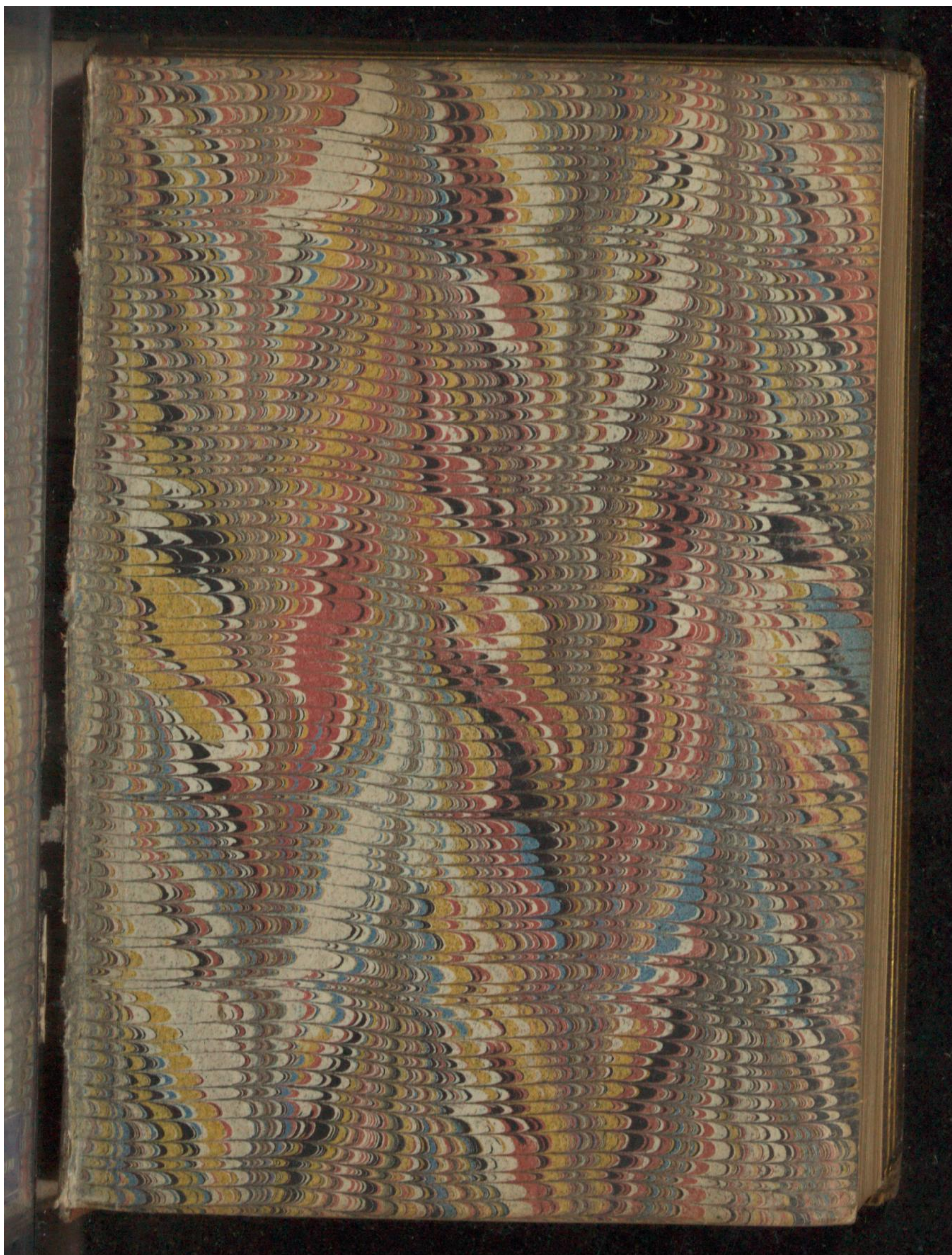









WELLCOME
HIST. MED. MUSEUM



£7.7.0 ~~22915~~

circa 1525–30

"Fort rare" Brunet.

Collated – one sheet, c, wanting – & two pages of f misplaced – but otherwise perfect.

Ferguson II 302.

Silber 1490–1520

Geberi Philosophi Summa Perfectionis Magisterii in sua natura. — Liber investigationis. — Testamentum de metallorum transmutatione. — Liber trium verborum. — Avicenna Mineralia. — Epistola Alexandri Regis. — Merlini Allegoria. — Rachaidi Fragmentum. —

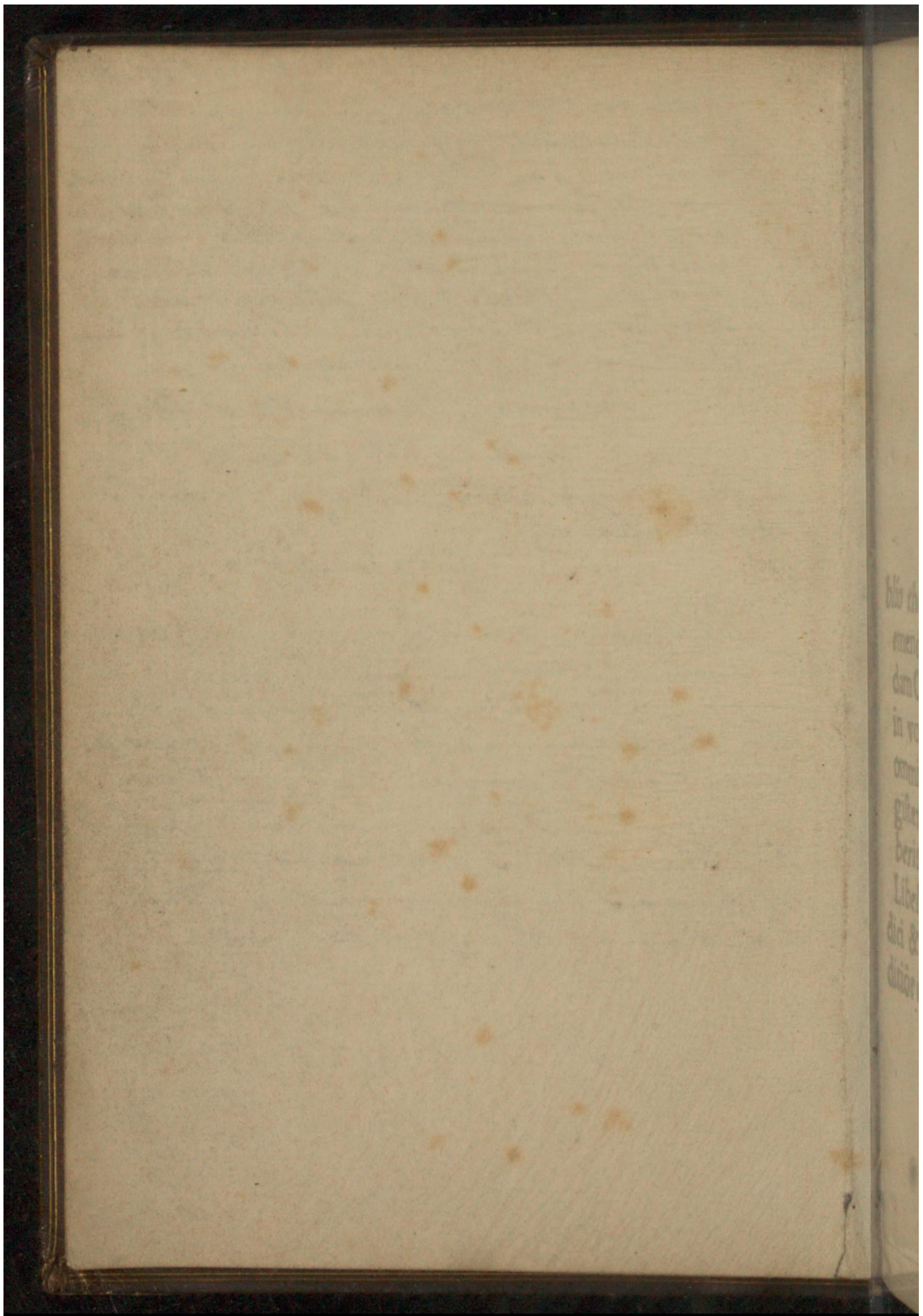
Romae — Marcellū Silber.

S. A. sed circa 1510. 1525

A curious collection of Tracts on Alchemy. / Very rare.

This curious volume appears to have escaped all Bibliographers. It is prettily printed in the Roman Letter, and has a curiously arranged Title.

From a Poem at the end by Faustus Sabaeus, he appears to have been the Editor of the Work. —



G
eberis
philosophi
perspica-
ciss. Sum
ma perfec
tionis ma
gisterii in
sua natu-
ra, ex Bi-
blio thecæ Vaticanæ exemplari vnde cũq;
emendatissimo nuper edita, cum quorum
dam Capitulorũ, Vasorum, & Fornacũ,
in volumine alias mendosissime imp̃sso
ommissorum. Libriq; Inuestigationis ma
gisterii, & Testa menti eiusdẽ Ge
beris, ac aurei T rium verborum
Libelli, & Auice nnæ summi me
dici & acutissimi philosophi Mineraliũ ad
ditiõe castigatissima Cũ gratia & priuilegio

Custodes Bibliothecæ vaticanæ Alchimiæ Studiosis recte sapere.

CVm multi cuiuſcunq; claſſis hac tempeſtate Alchimiæ ſectatores reperiantur: qui naturalis philoſophiæ latentes cauſas perſcrutantur, vt lapidem (vulgo) philoſophorum appellatum ex chartaceis ambagibus eliciant: & e manibus Raynaldi Raymũdi Geberis, & Monachorum nonnullorum, ne dicam etiam ſummorum Theologorum extorqueat, ingenioſiores peruerſe interpretando: proniores ambigua affirmando: ſtolidiores chimeras credendo: promptiores experiendo, prodigiæs ſuum effundẽdo & d[illegible] perdendo, hoc fine concluduntur, vt temp[illegible] conterant: vana promittant: verba ampulloſa effutiant: & ab omnibus deriſui & ioco habeantur: vt demum pro lapide pecuniam dilapident: hinc ars tam rara, immo ſcientia tam ſupernaturalis, illuſio & mera deceptio habeatur & credatur. Nec mirum, cum huius diuinę inuentionis ſtudioſi aſſidue Gebe

rim lectitent, & sicut suum Aristarchum admirentur: ei inhæreant, inuigilent, & incumbant, vt Alexander macedo pediæ Cyri factitare solebat. Cum q; ille infinitis erroribus scaturiat, & cæcus, mancus, immo alius circũ feratur : & vt satyrus scyllanus non loquatur sed frendat: non doceat sed dedoceat: & ingenium lectitantium caligine inuoluat & euertat. Vestris vanis laboribus & dispendiis occurrere decreuimus, illius vulneribus medendo: lippientibus oculis collyrium applicando: dyscrasiam eliminando: trũcatisq; membris (vt Pelopi) formosiora restituendo vt tandem Medeæ decoctus aries, effigiari, & iuuenescere, animari, & splendere, & totus sibimet reddi videatur : Ex bibliotheca vaticana, veluti equo troiano Machaonem depromendo. Qui huic curationi insudans attentissime inuigilauerit, ac conclamantum a ianuis Proserpinæ eruens, vitæ, luci, & cãdori, ac vobis restituerit: huic igitur lepido blãdiamini: tam docte & profunde disserentem admiremini : Cuius verba archanam doctrinam, sententiæ margaritas: & præcepta aurum obrizum pollicentur & elargiuntur.

Quantum autem vos, qui pleriq; estis naturę diuitis scrutatores nostræ diligentiæ debeatis (quibus per cimerias tenebras ambulantibus Cleantis lucernam subministrauimus: & in antrum Trophonii deturbatos eduximus, & in lucem protulimus) si vnquam tam rari, tam latentis, tam cęlestis thesauri desudata cognitio ad vos peruenerit) iudicabitis. Interim lectitate: hunc imbibite & insudate: & proteruia deos exoratos habetote: vt hęc veritas archanissima tantis mendaciis & ambagibus tecta: omnibus mundi nominibus appellitata; raris per libros habita: tamen semper adamata: rarioribus per præceptorem precepta, nihilominus non derelicta: rarissimis per reuelationem infusa, non tamen desperata, vobis aperiatur. Vt exemplari bibliothecæ vaticanæ vndecunq; emendatissimo, cuius hæc fętura ornatissima prodiit, & nostro labori pro re vestra suscepto, gratias habeatis & agatis, hunc nouum & integrum Geberim aurifodinarum locupletissimū quolibet pretio comparate, Ac meliores, rariores & profundius disputante authores propediem expectate & Valete.

Primi libri Summæ Geberis philosophi per ſpicaciſſ. De perfectione magi ſterii in ſua natura

Prohæmium.

Secundi libri Summæ Geberis philosophi perspicaciss. De Principiis magisterii, & de perfectione euisdē Prohęmium.

Tertii libri Sũmæ Geberis philosophi perspicaciss. De consideratione rerum ex quibus est perfectio magisterii Prohemium.

Quarti libri Summę Geberis Philosophi pspicaciss. ac Indiæ Regis de Medicinis sermone vniuersali. Et de quinq; differentiis pfectionis earum Prohęmium.

Libri Inuestigationis magisterii Geberis Philosophi perspicacissimi, ac Indie Regis Prohemium.

Teſtamēti Geberis Philiſophi pſpicaciſs. ac Indiæ Regis.

Cuiusdã Epistolæ, quæ Alexandri Macedonũ Regis nomine circunfertur, interpretatio, abditam philosophici Lapidis compositionem sapiẽtibus acutissime declarans.

Authoris ignoti, philosophici Lapidis secreta methaphoricæ describentis, opusculum.

Merlini allegoria, profundissimum philosophici Lapidis archanum perfecte continens.

Rachaidibi, Veradiani, Rodiani, & kanide, philosophorum Regis Persarum, De materia philosophici Lapidis acutissime colloquentium, Fragmentum.



Primi libri Summæ Geberis Philosophi perſpicaciſs. de perfectione magiſterii in ſua natura Prohæmium.



OTAM noſtram ſcientiam quã ex dictis antiquorum abbreuiauimus compilatione diuerſa in noſtris voluminibus, hic in Summa vna redegimus. Et quod in libris a nobis ſcriptis eſt diminutum: ſufficienter in hac traditione huius noſtri libri recompenſauimus: & ipſorum defectum ſuppleuimus ſermone breui. Et quod occultum fuit a nobis in parte vna, manifeſtum fecimus illud in parte eadẽ in hoc noſtro volumine: vt ſapientibus patefiat complementum tam excellentiſſimæ nobiliſq; partis philoſophiæ. Scias ergo chariſſime fili, in hoc opere, totam artis operationem, in capitulis generalibus, vniuerſali diſputatione, ſine diminutione aliqua ſufficienter contineri. Per

deum qui ſecundum hunc librum operatus fue
rit, verum finem huius artis adinueniſſe letabi-
tur. Sed ſcias cariſſime, quoniam qui princi-
pia naturalia in ſe ipſo ignorauerit: iam multũ
remotus eſt ab arte noſtra. quoniam non habet
radicem veram, ſupra quam intentionem ſuam
fundet. Et qui principia ſua ſciuerit naturalia,
& cauſas omnes: nõ tamen adeptus eſt verum
finem & proficuum huius artis occultiſſimę. ha
bet tamen faciliorem aditum ad artis principia
licet ignorantia cadat ſuper intentionem eius
de modo huius noſtri operis, & hic parum re-
motus eſt ab artis introitu. Qui vero ſciuerit
naturæ principia, & cauſas mineralium, & ge-
nerationis modum, ex intentione naturæ conſi
ſtit: parum quidem aufertur ab eo de operis cõ
plemento: ſine quo non poteſt ſcientia noſtra
perfici. quoniam ars in omnibus imitari nõ po
teſt naturam operis: ſed imitatur eam ſicut debi
te poteſt. Cariſſime igitur fili ſecretum tibi pã-
dimus. quoniam in hoc artifices errant: quia na

turam in omnibus proprietatũ differentiis acti
onis imitari desiderant. Labora itaq; studere in
nostris voluminibus: & ea sepissime mẽte tua
reuolue: vt intentionem ex nostræ loquelę mo
do veram acquiras. quia in eis inuenies super
quo mentem tuam fundare debeas, & scias ex
eis errores a te repellere, in quibus imitari natu
ram possis, ĩ tui operis artificio. Ponamus ergo
breuiter primo impedimẽta omnia, quibus in
opere impeditur artifex, ne verũ finẽ adipiscatᷓ.
Dicemus in ea quæ artificem huius artis opor-
tet in se habere: & prius disputabimus contra
ignorantes & Sophistas, qui propter eorũ igno
rantiam & impotentiam, huius artis magiste-
rii proficuum inquirendo, artem interimunt, &
ponunt non esse. Ponemus igitur omnes ratio
nes illorum: & postea eas euidẽtissime destrue-
mus: ita q̃ prudentibus satis patefiat aperte, nul
lam illorum sophismata veritatem continere.
Secundo disputabimus super principia natura-
lia, quæ sunt de intentione naturę: & ibidem su

per modo generationis & mixtionis eorũ adinuicem ab opere naturæ. Insuper disputabimus consequẽter super effectus secundum antiquorum philosophorum sententiam. Quarto vero narrabimus principia, quę sunt ad intentionem huius nostri operis: in quibus imitari naturam possumus: & modum permiscendi & alterandi, secundum cursum naturæ cum causis suis ad intentionem nostri operis reducendis.

De impedimentis quibus impeditur huius operis artifex. Cap. i.

SVnt ergo impedimenta huic operi superuenientia duo. Naturalis impotentia: & impensæ necessariæ defectus: vel occupationis laboris. Naturalem tamen impotentiam multiplicem esse dicimus. Ex parte scilicet organi ipsius artificis. & ex parte ipsius animæ. Ex parte autem organi artificis multipliciter: quia

ſcilicet organum ſit debile aut ex toto corruptũ. Ex animæ vero impotentia multipliciter: vel quia ſit anima peruerſa in organis, propter organa nil rectitudinis uel rationis in ſe habens: ſicut anima inſani, vel fatui. vel quia ſit fantaſtica: contrariarum formarum facile ſuſceptiua indebite: & de vno ſcibili ad eius oppoſitum extẽſiua ſubito: & de vno vniuerſali ad eius oppoſitum veriſimiliter.

De impedimentis ex parte corporis. Cap. ii.

IAm tibi generaliter determinauimus huius operis impedimẽta. Nunc vero ſpecialiori ſermone te alloquimur in hoc capitulo, & magis aperte, & narrabimus tibi omnia illa impedimenta pleniſſime & ſeriatim. Dicimus igitur ꝙ ſi non habuerit ſua cõpleta organa. non poterit ad huius operis complementũ peruenire: velut ſi cęcus fuerit: vel in extremis detruncatus: quoniam non iuuatur a membris,

quibus ars ista perficitur, tanquam naturæ mi-nistrantibus. Si vero fuerit artificis corpus debile & ęgrotum: sicut febricitantium vel leprosorum corpora, quibus membra cadunt: & in extremis vitæ laborantium. & iam ætatis decrepitę senium: ad artis complementum nõ perueniunt. His igitur naturalibus corporis impotẽtiis impeditur artifex in intentione sua.

De impedimentis ex parte animæ. Capitulum. iii.

PRomisimus tibi capitulum vnum: in quo narrauimus sermone absoluto manifesta impedimenta ex parte corporis artificis dependentia. Restat nunc narrare breuiter impedimenta ex parte animæ. quæ maxime sunt impediméta contra huius cõplementũ operis: ¶ Dicimus igitur ꝙ qui non habuerit ingeniũ naturale. & animã perscrutãtem subtiliter principia naturalia, & naturæ fundamenta: & artifi-

cia, quæ consequi naturam possint in suæ actio nis proprietatibus, non inueniet huius scientiæ preciosissimę veram radicem. sicut sunt multi q duram habent ceruicem & omni perspicatione ingeniose vacuam: qui & vix cōmunem intelli gere queunt rationem, & opera similiter vulgo communia cum difficultate discunt negociari, Ab his etiam multos inuenimus animam ha- bere facilem opinantem fantasiam quamlibet. Sed quod credunt verum inuenisse, fantasticū est totum, rationi deuium, & errore plenum: & semotum a principiis naturalibus. quoniam eorum cerebrum multis repletum fumositati- bus, non potest recipere veram rerum natura- lium intentionem. Sunt etiam præter istos alii, qui mobilem habent animam de opinione in opinionem, & de voluntate in voluntatem, si- cut qui modo credunt hoc, & idem volunt sine rationis vllius fundamento. post illud vero pa rum: & aliud credunt similiter, & aliud volunt. & hi tam mobiles sunt, vt vix minimum eius,

ad quod intendunt possint cõsumere.sed dimi-
nutum potius illud relinquunt.Sunt similiter &
alii; qui aliquam non possunt videre veritatẽ
ex rebus naturalibus plusquam bestia.uelut mẽ
te capiti & insani & pueri Sunt & alii ,qui con
temnunt scientiam: & ipsam non putant esse:
quos similiter scientia contemnit.ipsosq; ab hu
ius prętiosissimi fine operis repellit. Et sunt alii
serui pecuniæ qui desiderantes hanc scientiam
mirabilem ipsam affirmant veram,sed ipsa dis
pendia interponere timent. Ideoq; licet ipsam
affirment: & secundum rationem ipsam inue
stigent. tamen ad operis experientiam nõ per
ueniunt propter pecuniæ auaritiam. Ad hos
igitur nõ peruenit scientia nostra.Qualiter au
tem qui ignorauerit: vel scientiam inuestiga-
re neglexerit:ad ipsam perueniet?

De impedimentis fortuito casu su
peruenientibus. Cap. iiii.

REduximus ad duo capitula impedimẽta huius artis, omnia finem retardantia. quę sunt ex principiis radicalibus, secundum naturam artificis huius præciosi negotii. Expedit ergo tantum narrare impedimẽta exterius superuenientia ex contingentibus fortuitis, & casibus, quibus impeditur hoc opus gloriosum. Vidimus ergo quosdam astutos, & ingeniosos, minime ignorantes opera naturæ, & ipsam in quibus est possibile sequentes principiis, & operibus: quibus est inuestigatio non fantastica in omnibus rebus: quæ naturæ regulantur actionibus infra lunarem circulum Hi tamen vltima paupertate depressi, ex dispẽsationis indigentia, hoc tam excellentissimum magisteriũ coguntur postponere. Sunt & multi alii præter nũc dictos curiosi variis huius mũdi curis & solicitudinibus detenti sc omni negotio sæculari totos occupantes, a quibus hæc nostra scientia pręciosa refugit: Iam ergo tibi satis ex præmissis capitulis patet, quæ sint ab ac arte

retrahentia impedimenta.

De his quæ oportet artificem considerare. Cap.v.

COncludimus igitur ex pdictis: q opor-
tet artificem huiusoperis in scientiis phi
losophiæ naturalis eruditum esse & pro
uectum: quia quantumcunq; ingenium natura
liter profundum habuerit, & desiderium in hoc
artificio & philosophiam adeptus fuerit natura
lem: non tamen ipsius finem acquiret. nisi ex do
ctrina, quia quod per ingeniũ naturale non adi
piscitur. huius defectui per doctrinam subueni
tur. Oportet etiam altissima perscrutatione, &
industria naturali artificem iuuari. Per doctrinã
enim quantamcunq; scientiam acquisiuerit, ni-
si ab industria iuuetur naturali: ad epulas tam p
ciosissimas non inuitabitur. In puncto enim er
rorem suum emendaret per suam industriam,
cui remedium ignoraret adhibere. si sola doctri

na fundatus foret. Et errori suo similiter subue-
niret in pũcto ex acquisita scientia per doctrinã
quę per solam naturalẽ industriam euitare non
posset: quoniam ars ab ingenio iuuatur: & inge
nium ab arte similiter. Et ipsum similiter neces
sarium est constantis volũtatis in opere fore. vt
non modo hoc, modo illud attentare pręsumat
quia in rerum multitudine ars nostra non perfi
citur. Est enim Lapis vnus, medicina vna, in
quo magisterium consistit. cui non addimus rẽ
extraneam aliquã, nec minuimus: nisi quia in
præparatiõe eius superflua remouemus. Opor
tet igitur ipsum sedulum operi vsq; ad ipsius cõ
sumationem insistere. vt non opus detruncatũ
dimittat. quia nec scientiam nec proficuum ex
opere diminuto acquiret. sed potius desperatio
nem & damnum. Expedit etiam ipsum hu-
ius artis principia, & radices principales, quę
sunt de esse operis non ignorare. quia qui prin
cipia ignorat, finem non inueniet. Et nos di-
cemus tibi principia illa omnia sermone com-

pleto:nec non & prudentibus sufficienter aperto & manifesto, secundum huius nostræ artis exigentiam. Expedit ergo similiter temperatũ & parcum in ira esse.ne subito propter irę impetum, iam incepta dissipet & destruat. Similiter & pecuniam suã custodiat:ne præsumptiue eam vane distribuat.vt si forte artem non inuenerit, relinquatur in miseria & desperatiõe paupertatis. Vel ne forte cum iam ad finem per suã indagationem approximauerit, consumpta sint ipsius dispendia, & verum finem miser violenter ex paupertate relinquat.sicut cum in principio, qui ignorant suum thesaurum totum exterminant. Cum autem hi ad fines fuerint, non habent vlterius ex quo laborent. Vnde dicitur hi tales in mœrore sepeliuntur:& quia pecuniam suam dissipauerunt in rebus inutilibus: & quia scientiam, quam protinus indagassent:nobilissimam amittunt. Non enim oportet tua bona cõsumere. quoniam vili præcio, si artis principia non ignoraueris, quæ tibi tradidimus, & recte

intellexeris ad complementum magisterii peruenies. Si igitur æs tuum perdideris, nõ attendẽdo nostro monita, quæ tibi in hoc libello scripsimus aperta & manifesta: non nos inique corrodas, nec nobis blasphemias inferas, sed tuæ imputa ignorantiæ & præsumptioni. Non igitur hæc scientia bene conuenit pauperi, uel indigẽti: sed potius est ei inimica & aduersa. Nec etiam adinuenire nitaris sophisticã operis metam: sed soli sis complemento intentus: qm̃ ars nostra in potentia dei seruatur, & cui vult eam largitur & subtrahit: qui est gloriosus: & sublimis, & oĩ iustitia & bonitate repletus. Forte .n. ex sophistici vindicta operis tibi artem denegaret: & in deuio erroris te detruderet: & ex errore in infœlicitatem & miseriam perpetuã. Miserrimus enim & infœlicissimus est, quẽ deus post operis sui atq; laboris finem: veritatem denegat conspicere: quoniam vitæ suæ spacium semper in mœrore concludit & terminat. Hic enim in labore constitutus perpetuo, omniq;

infortunio & infęlicitate obsessus, totam huius sæculi consolationẽ, gaudium, & delectationẽ amittit. & vitam suam in mœrore sine proficuo consumit. Studeas similiter cũm in opere fueris omnia signa, quæ in qualibet decoctione apparent, in mentem sigillare, & illorum causas inquirere. Hæc igitur sunt quæ necessaria sunt artifici ad artem nostram idoneo. Si vero alterũ eorum quæ narrauimus defuerit, huic arti non adhæreat.

De persuasionibus Sophistarum. Cap. vi.

QVoniam in summa huius nostri libri iã præmisimus omnia huius operis impedimenta: & doctrinam tibi dedimus ad artis adhærentiam sufficienter. expedit nos secundum nostri propositi intẽtionẽ contra Sophistas & ignorantes disputare. Primo ipsorum rationes ponendo secundum ꝙ

Promiſimus in principio nos determinaturos eſſe. Vltimo vero eas oẽs intimãdo manifeſta oſtẽſione demõſtrare ſapiẽtibus nil veritatis cõtinere. Sũt aũt diuerſi qui eã negant & deſtruũt Alii quidem ſimpliciter: alii vero ex datis a ſupponente cauſa reprobare nituntur. Sunt enim aliqui aſſerentes artem non eſſe vt prædiximus ſimpliciter ſuam opinionem ſophiſtice taliter roborantes. Diſtinctæ ſunt rerum ſpecies & diuerſitates. quia diuerſæ ſunt & dictinctæ elemẽtorum adinuicem in commixtione proportiones. Eſt enim aſinus diuerſus ab homine in ſpecie. quia multo diuerſam habuit elementorum in ſui compoſitione proportionem. ſic & in cæteris rerum diuerſitatibus eſt inducere. ergo & in mineralibus. Ignota igitur miſcibilium proportione, qua adipiſcitur forma & rei perfectio quomodo mixtum vel miſcendũ formare ſciemus? ſed ignoramus ſolis lunæ necnon elemẽtorum proportionem: ergo formare ipſa ignorare debemus? Ex his igitur concludũt, inutilis

eſt ars iſta & impoſſibilis. Similiter etiam aliter arguunt magiſterium noſtrum interimentes. dicunt enim & ſi proportionem elementorum ſcires modum tamen mixtionis adinuicem eorũ ignoras. quoniam in cauernis & mineris & abſconſis locis, hæc natura procreat. ergo cũ modum mixtiõis eorum ignoras & hoc facere ſingulariter ignoras. Iterum ſimiliter arguunt. Etſi hoc debite ſcires, in mixtionis tñ actione ignorares calorem æquare agentem, quo mediante res iſta perficitur. Certam enim habet natura caloris quantitatem, qua metalla in eſſe producit cuius menſuram ignoras. Similiter & alias naturæ cauſarum differentias agentium ignoras, ſine quibus non poſſet natura intentũ perficere his ergo ignoratis, & totus ſimiliter agendi modus artis ignorabitur. præterea rationem in experientia tibi adduco. Tam diu eſt enim a viris ſapientibus hæc perquiſita ſcientia, quoniam ſi poſſibile eſſet ad eam per aliquam uiam perueniri, iam millies compleuiſſent. Similiter etiam

eum philoſophi non ſint in ſuis voluminibus auſi eam tradere. nec in eis veritatem reperiamus manifeſtã: ſatis per hoc eſt probabile. hãc ſcientiam nõ eſſe. Similiter etiam multi huius mundi Principes & Reges theſaurum infinitũ & philoſophorum copiam habentes, hanc artẽ adinuenire deſiderauerunt. non tamen ad hunc prætioſiſſimę artis fructum pertingere potuerunt. hoc vtiq; ſatis ſufficiens eſt argumentum: ꝙ ars ſit friuola. Similiter etiã in debilibus mixtionibus ſpecierum ſequi naturam non poſſumus, quoniam in formando aſinum ſecundum naturam organizatum, ſequi naturam non valemus. Aſinum enim fingere ignoramus: & cõſimilia: quorum mixtiones ſunt debiles & manifeſtę quaſi ſenſibus. quare & multo magis metallorum mixtionem, quæ eſt fortiſſima ignorabimus: quę eſt etiam noſtris ſenſibus & experientiis occultata penitus. cuius ſignum eſt difficultas reſolutionis metallorum ex ipſis. Similiter etiam non videmus bouem in capram trãſ

mutari. nec aliquam aliam ſpeciem in aliam p artificium reduci. Quomodo igitur cũ metalla differant ſpecie, niteris adinuicem ſecundũ ſpeciem trãsformare, vt de tali ſpecie talem ſpeciẽ facias? Abſurdum ſatis hoc nobis videtur: & a veritate data & a principiis naturalibus ſemotum. Similiter etiam in millibus annorum natura metalla pficit. quomodo & tu in artificio trãſmutationis, per annorum millia durare poteris? cum vix annorum cẽtum etatem pertingere valeas. Si tamen ad hoc vtiq; taliter fuerit reſponſum quia quod non poteſt natura perficere in maximo temporis ſpatio, in breui per artificiũ noſtrum implemus: quoniã artificium in multis naturæ defectum cõplet. Dicimus quia hoc impoſſibile eſt in metallis maxime cum ſint fumi ſubtiliſſimi, qui temperata decoctione indigent: vt in ſe ipſis ſecundum gradum æqualitatis inſpiſſetur humiditas, & non fugiat ab eis: & relinquat ipſa omni humiditate priuata. Similiter concuſſionem & extenſionem ſuſcipiũt

Si igitur per artificium tuum volueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus & metallicis corporibus abbreuiare: oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non æquabitur, sed potius humiditatem dissoluēdo, ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est inspissatiuus: & mixtionis perfectiuus non excedens. Similiter etiam esse & perfectio datur a Stellis tanquam a primis mouentibus & perficientibus naturam generationis & corruptionis ad esse & non esse specierum. hoc autem fit subito & in instāti cum peruenerit vna Stella, aut plures ex motibus ad situm determinatum in firmamēto, a quo datur perfectiōis esse. quia vna queq; res ex certo situ Stellarū acquirit sibi esse in momento. & non est solus vnus situs, ymo plures, & sibi inuicem diuersi, quemadmodum ipsorū effectus sunt diuersi. Et horum diuersitatē & distinctionē adinuicē pnotare non possumus: cū nobis sint ignoti & īfiniti. Quomodo ergo sup

plebis defectum in opere tuo, cum tu ignores diuersitatem situum Stellarum & motus earum & tamen si situm vnius, aut plurium Stellarum certum, quo datur metallis perfectio scires. nõ tamen opus ad inceptum tuum perficeres. Nõ est enim alicuius operis præparatio ad suscipiẽdum formam per artificium in instanti: sed successiua: ergo operi forma non dabitur: cum nõ sit in instanti. Similiter etiam in rebus naturalibus iste est ordo. quoniam facilius est destruere quam construere. sed vix Aurum possumus destruere: quomodo ergo id tam cito construere possumus? Propter has igitur rationes prædictas sophisticas & alias ab his minus apparẽtes credunt hanc artem diuinam interimere. Hæ omnes persuasiones prædictę sunt Sophistarũ artem nostram simpliciter fore negantiũ. Rationes vero eorum qui ex suppositione negant artem, ponam. cum destructionibus illarum in sequenti capitulo. De hinc vero ad harum interemptionem nũc positarum transeundũ a nobis

est. prius ponentibus nobis super his veram intentionem ad operis complementum.

De principiis naturalibus super quę actiones suas fundat natura. Cap. vii.

DIcimus vtiq;, quod principia super quę actionem suam natura fundat/sunt durissimæ compositionis atq; fortissimæ. & sunt Sulphur & Argentum viuum (vt dicũt quidam philosophi) Igitur quia sunt durissimę compositionis & difficillimæ resolutionis: sed inspissatio eorum adinuicem, & induratio: taliter q; fiat in eis cõtusio & extensio permalleationem: & non confractio, non est nisi per hoc, q; humidum viscosum in eorum adinuicẽ cõmixtionẽ saluatur per successiuã & diuturnam inspissationẽ & per tẽperatissimã in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus fili generalem, quoniam non fit inspissatio alicuius humidi: nisi prius fiat ex humido partium subtilis

ſimarum exhalatio, & conſeruatio ex humido partium magis groſſarum: vt ſit humidum in permixtione ſuperans ſiccũ. & ſic admixtio ſicci & humidi, vt humidum temperetur a ſicco, & ſiccum ab humido. & fiat hæc ſubſtantia vna in ſuis partibus omniomera: ideſt in ſuis partibus omogenea & temperata inter durũ & molle, & extenſiua in concuſſione. Sed hoc non fit niſi per diuturnam mixtionem humidi viſcoſi & ſubtilis terrei per minima quouſq; humidũ idem cum ſicco: & ſiccum idem cum humido fiat. Et huius ſubtilis vaporis non fit reſoluio ſubita: ymo paulatina, & in millibus annorum: & illud ideo, quoniam vniformis eſt principiorũ ſubſtantia naturæ. Si igitur ſubito fieret ab eis ſuperflui humidi reſolutio. cum non diſtet humidum a ſicco propter fortem mixtionem, reſoluetetur vtiq; humidum cum ſicco: quare totum in fumũ euaneſceret. neq; ſeparari poſſet humidum a ſicco in reſolutione: propter fortẽ vnionem, quam habẽt vtiq; adinuicem. Huius

vtiq; vidimus manifeſtam experientiam in ſpi rituum ſublimatione .quoniam cum in eis per ſublimationem fiat ſubita reſolutio. non ſepara tur humidum a ſicco , nec ſiccum ab humido: ita ꝙ diuidantur in partes totaliter mixtiões eo rum.ſed tota aſcendit eorum ſubſtantia:aut pa- rum ex eorum componentibus diſſoluitur. Re ſolutio ergo humidi ſubtilis fumoſi ſucceſſiua, & diuturna , & ęqualis ,eſt cauſa inſpiſſationis metallorum.Hanc quoq; facere non poſſumus inſpiſſationem per hunc modum.Ergo in hoc ſequi naturam non valemus.Non enim poſſu- mus naturam in omnibus proprietatum diffe- rentiis imitari.

De ſolutionibus ad perſuaſiones Sophiſtarum. Cap.vii.

NOſtra igitur intentio non eſt in princi- piis naturam ſequi: nec in proportione miſcibilium elementorum : nec in mo-

do mixtionis adinuicem ipsorum: neq; in equatione caloris inspissantis, cum omnia sint nobis impossibilia, & penitus ignota. Restat ergo rationes Sophistarum interimere, hanc excelsam artem negantium posse esse. Si dixerint ergo nos proportionem elementorum, & modũ mixtionis illorum adinuicem: & æquationem caloris metalla inspissantis: causasq; alias multas, & accidentia naturę actionem cõtinentia ignorare: cõcedimus eis vtiq;: sed non propter hoc nostram scientiam diuinam interimũt: quoniã nec scire volumus illa: nec possumus, nec ad opus nostrũ possunt peruenire. Sed ad hoc nobis principium assumimus. aliumq; generationis metallorum modum, in quibus sequi naturam possumus. Si dixerint etiam Philosophos, & Principes huius mundi hanc desiderasse sciẽtiam, & eam non inuenisse Respondemus eos mẽtiri: quoniam quosdam principes, licet paucos: & maxime antiquos & sapientes & nr̃o tẽpore repertos: iam ex sui industria hãc legimus

indagasse scientiā. Sed talibus nec ore, nec scriptis eam tradere voluerunt, cum indigni sint. Ergo quia non viderunt aliquos hanc scientiā possidere cecidit super eorum mentes error: vt æstiment nullos hanc inuenisse scientiam. Ad hoc etiam arguunt fantastice, asserentes impotentiam nostram nō posse solum in debilibus mixtionibus naturam imitari, sicut in mixtione asini vel bouis, ergo nec in fortibus. Dicimus esse errorem suum multiplicem: quia in arguēdi modo nō cadit necessitas: qua coartemur artem nostram nō esse concedere. quia per locū a simili, vel a maiori suam coroborant fantasiā & errorem. in quibus non continetur necessitas, sed contingentia vt in pluribus. Ostendimus quoq; per aliā viam, demonstrando illos nullā assignare apparentē similitudinē, inter debilem mixtionis compositionem animalium, & mineralium formarum firmam & fortem, & hæc ideo, quoniam in animabus & aliis uiuentibus, in quibus composito est debilis, non est

perficiẽs solũ proportio. nec miscibilia propor tionis, neq; qualitates miscibilium, neq; mixtio quæ sequatur ex illarum actione adinuicem, & passione: quæ est ex aggregatione illarum qua litatum: sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ab occultis naturæ. sicut ab es sentia quinta, vel a primo motore. & hoc etiã secundum sententiam plurium dicimus. & hu ius occultũ ignoramus. Ideo & hæc talia, licet in eis sit debilis mixtio: perficere tamen nesci mus. quia perfectiuum, quod est anima infun dere ignoramus. Per hoc vtiq; patet: quoniam est defectus non ex parte mixtionis, q non per ficiamus bouem vel capram. sed ex defectu in fusionis animæ. quoniam sic debilem & magis debilem. sic fortem & magis fortem composi tionem facere. secundum viam & cursum natu ralem imitantes artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est q̃ in eis. & uersatur illorum perfectio magis circa pro portionem, & compositionem, quam circa alia

Ideo cum in eis minor sit perfectio, q̃ in aliis quæ narrauimus:liberius ipsa pficere possumus:illa vero non. Diuersificauit enim deus altissimus, & gloriosus, perfectiones adinuicē multiformiter. In quibus enim compositio quę est secundum naturam:fuit debilis. in illis maiorem & nobiliorem perfectionem posuit:quę est secundum animam. Sed quædam fortioris addidit compositionis, & firmioris, sicut lapides & mineralia sed in eis posuit minorem perfectionem, & ignobiliorem, & quæ est ex mixtionis modo. Patet igitur q̄ non est eorum similitudo bona:quia non ignoramus bouē vel capram fore non ratione compositiōis:sed formæ perfectæ, quoniam perfectio in boue vel in capra nobilior est & magis occulta ea, quæ in metallis cōsistit. Similiter aūt & aliter arguūt quoniam non mutatur species in speciem. Dicimus ergo eos mentiri iterum, sicut consueuerunt sæpius aliud q̃ verum dicere super his quoniam species mutatur in speciem secundū

hanc viam: cum indiuiduum ſpeciei vnius in alterius ſpeciem mutatur. Videmus namq; vermen & naturaliter, & per artificium naturale in muſcam mutari. quæ ab eo differt ſpecie; & vitulum ſtrangulatum in apes tranſmutari. & frumentum in lolium. & canem tranſmutari ĩ vermem, per ebullitiōis putrefactionem. Sed hoc non facimus nos, facit autē natura cui miniſtramus. Similiter & metalla non mutamus, ſed natura cui per artificium aliquam materiam præparamus, quoniam ipſa per ſe agit, nos autem adminiſtratores eius ſumus. Et ſi per aliam rationem taliter arguunt, & ſuam corroborēt ſophiſticę opinionem: ſcilicet ꝙ in millibus annorum natura metalla perficit. tu vero in millibus annorum durare non potes. Dicimus, quoniã natura ſuper principia ſua, ſecundum opinionem antiquorum philoſophorum, agens perficit in millibus annorum. ſed quia principia illa ſequi non poſſumus. ideo ſiue in millibus, ſiue

in pluribus, seu in pautioribus, vel in momento hoc natura perficiat non tenet eorum persuasio: quia in suis principiis imitari naturam non possumus nec volumus. Videmus enim ꝙ in millibus annorum natura nõ decoquit lapides in calcem, quod tamen facit homo in breui tẽpore suo ingenio naturali per accidentalem calorem: Ideo namq; in metallis depurãdis ingenio & artificio hominis reducuntur ipsa ad puram & nobiliorem substantiam in breui tempore: quod natura eorum defectus tam cito supplere non potest. Iam ex præcedenti negante sermone abbreuiato determinauimus. & completiori sermone in subsequentibus demõstrabimus. Secundum tamen opinionem aliquorũ euidẽtium & perspicacium natura intentũ suũ subito perficit. s. vno die, vel breuiori tempore. Et si hoc verum sit, non tamen valemus in suis principiis naturam imitari: quod manifestius ostensione demonstrabimus. Residuum tamẽ quæstionis confitemur: quod totum uerum crẽ

dimus esse. Et si dicant quod si a situ vnius vel plurium Stellarum datur metallis perfectio, quam ignoramus. Dicimus hunc situm nos scire nō expedire: quoniam non est species generabiliū & corruptibilium: quin ex indiuiduis eius alicuius fiat generatio & corruptio omni die. per quod patet situm Stellarum esse omni die perfectiuum cuiuslibet speciei indiuiduorum & corruptiuum. Non ergo necessarium est stellarum situm expectare, esset tamen vtile. sed sufficit solum naturæ disponere, vt ipsa quæ sagax est, disponat sitibus conuenientibus mobilium corporum. Non enim potest natura perficere sine motu, & situ mobilium. Vnde si naturæ artificium disposueris, & consideraueris quæcunque ex contingentibus huius magisterii fiunt debite perficientur sub debito situ, per naturam sibi conuenientem absque consideratione illius. Videmus enim cum vermem ex carne vel aliquo animali putrescibili deductum in esse desideramus: quod non consideramus immediate situ

Stellarum, ſed diſpoſitiones aeris circunſcribẽ tis, & alias cauſas putrefactionis perfectiuas ꝓter illum. Et ex tali cõſideratiõe ſufficienter ſcimus vermes ſecundum naturam in eſſe producere. Natura enim ſibi inuenit conuenientẽ ſitum, licet a nobis ignoretur. Et ſi dicant perfectiones in inſtanti dari, perfectionem autẽ noſtrã nõ in continenti perficimus concludunt ex hoc, non ergo perficietur per artificium huius artis. Dicimus capita illorum vacua fore ratione humana: & magis beſtiis q̃ viris aſſimilari. Concludunt enim ex præmiſſis, nullam ſe habentibus habitudinem ad id quod illatũ eſt. Tantum enim tenet hęc argumentatio, Aſinus currit, ergo tu es capra, quãtum & ſua. Et hoc ideo, quoniam ſi non fiat præparatio in inſtanti. non prohibet tamen hoc forma uel perfectio ꝙ non poſſit ꝑparatio dari in inſtanti. Non.n. ꝑparatio eſt pfectio. ſed habilitatio ad ſuſcipiẽdam formam. Si dicunt ẽt ꝙ facilius ſit res naturales deſtruere, q̃ conſtruere illas per artifi-

cium. & vix Aurum possumus destruere. con-
cludunt ergo impossibile est construere illud.
Respondemus eis taliter: quoniam non cõclu-
dunt de necessitate, quia coherceamur aurũ nõ
posse construi credere. Nam quod difficulter
construitur, difficulter destruitur. nõ autem im
possibile ipsum non posse construi. Huius au-
tem assignauimus causam, quia fortem habuit
compositionem. ideo difficiliorem habuit re-
solutionẽ. ideoq; difficulter destruitur. Et hoc
est quod facit eos opinari impossibilem esse il
lius constructionem. Sed quia ignorant ipsius
compositionem naturalem, ideo illius destru-
ctionem & constructionem artificialem ex cur
su naturæ ignorant. Attentauerunt tamen for
te, φ sit fortis compositionis: sed quantæ forti-
tudinis compositionis sit non attentauerunt.

De rationibus negantium artem a
datis. Capitulum. ix.

SVfficiēter itaq; cariſſime fili Sophiſtarum fantaſias retulimus. Reſtat ergo ex quo te attentum promiſſione fecimus ſecundum viam promiſſionis ad ea quæ determinanda ſunt ex ratiocinationibus arte negantium a datis tranſire. Quæcunq; tamen determinata ſunt principia ſunt de intentione naturæ. quorum eſſentiam nos oportet diſputare ſufficientius in ſequentibus. Poſt illam uero determinationem, & de ipſis ſermonē faciemus prout ſunt principia huius noſtri magiſterii. In prima tamen traditione, ſingularem de unoquoq; principiorum faciemus ſermonem: in ſequēti uero uniuerſalem. Ex nunc uero ad preſens rationes negantium a datis: & ipſarum intentiones imprimis afferamus. Hanc utiq; artem ſupponentes multipliciter, ex intētione diuerſa fore comperimus. Alii quidem in ſpiritibus. Alii in corporibus. Alii in ſalibus & aluminibus nitris & bauraciis. Alii uero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inueniri artem & magiſterium

affirmant. Ex his autem omnibus, hi quidem ſecundum partem bene, & ſecundum partem male. Hi uero ſecundum totum male hoc diuinum magiſterium ęſtimantes, illud poſteris tradiderunt. Ex ipſorum autem errorum multiplicitatibus ueritatem nos collegiſſe difficilius, & laborioſæ cautelæ coniectura, longaq; ac tædioſa experientia, multorum ſumptuum interpoſitione contigit, & illorum error, per noſtræ mentis rationem ſepiſſime militauit. & deſperationem adduxit. Blaſſemati ſint igitur quia in eternum blaſſemias poſteris reliquerunt ex errore ſuo, & maledictionem ſuper philoſophantes profuderunt & non ueritatem, ſed diabolicam inſtigationem poſt mortem ipſorum dimiſerunt. Et ego etiam blaſſemandus ſum, niſi errores ipſorum corrigam, & ueritatem tradam in hac ſcientia, prout melius exigit hec ars noſtra. Hoc eni m magiſterium occulto ſermone non eget ſed p enitus manifeſto. Tradem us igitur ipſum ſer mone tali quem latere prudentes

non accidet. Hic autem mediocribus profundissimus erit. fatuis autem vtrosq; terminos miserabiliter cõcludit in hac vna & eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum dicimus, q qui in spiritibus eam esse ponũt sunt diuersi multipliciter. Alii quidem ex Argento viuo. Alii vero ex Sulphure & huic affini Arsenico scilicet lapidẽ philosophicũ perquiri asserunt necesse esse. Et ab his quidam ex Marchesita, quidam ex Tutia & Magnesia: Alii ex sale armoniaco. Qui vero in corporibus. Alii in Saturno. Alii in quolibet aliorum corporum esse dicunt. Alii quidem in vitro: Alii in gemmis: Alii in diuersitatibus salium & aluminum & nitrorum & baurachium. Et alii in omni genere rerum vegetabilium. & horum vnicuiq; supponenti est aduersarius secundũ suam suppositionem. Et his aduersans credit arti simpliciter aduersari. Et secundũ plurimũ utraq; secta rationibus est uacua.

De supponentibus in spiritibus artem fore. Cap. x.

QVidam igitur supponentes eam inueniri in Sulphure, laborem impenderunt, & ignorantes eius pręparationis perfectionem ipsam perfectionem diminutam reliquerunt. Crediderũt enim solam mundationem & purificationem perfectioné preparationis esse, hoc autem per sublimationẽ fit. ideoq; adductum est intentioni eorum, vt æstiment, q sola sublimatio in Sulphure, sit perfectio pręparationis in ipso, & similiter in suo compari scilicet Arsenico æstimantes induxerunt. Venientes igitur ad proiectionem, quæ est intentio alterationis. viderunt illud aduri & euanescere, & in corporibus lõgam moram non contrahere. & corpora relinqui ab eis magis immunda, q̃ prius fuerint, sine proiectione illius. Quia ergo uiderunt hanc delusionem in sui operis complemento, & longissimis fuerit

temporibus reuolutum in illorum pectoribus ex solo Sulphure hanc scientiam reperiri. & in illo non inuenissent: arguunt etiam non posse in alio hanc inueniri: quare cum nec in hoc, nec in vllo alio inueniant, arguunt eam nunq̃ inueniri. Respondentes vtiq; eis breuiter dicimus, eos in hoc parum sentire, & minime sapere, quia supponunt solum Sulphur esse medicinam nostram. & si hæc tamen esset vera suppositio: in modo tamen pręparationis sunt decepti. quia solam sublimationem credunt sufficiẽtem esse. Sunt enim tanq̃ puer ex principio natiuitatis suæ usq; ad senectutem in domo conclusus: non putans mundi latitudinem extendi ultra domum uel vltra q̃ oculus suus possit cõspicere: Non enim hi in multis lapidibus laborem suum adhibuerunt. non igitur potuerunt sentire ex quo medicina nostra eliciatur: & ex quo non. & ideo manus suas etiam a laborum copia excusauerunt. quid enim laborum perfectiuum sit non merito ignorare debuerunt.

Sed quare fuerit opus illorum diminutum dicimus, quia adurentie naturam in Sulphure dimiserunt & fugam, quare ipsi dissipant & destruunt. Alii vero in ipso & suo compari lapidem inueniri æstimantes necesse esse, & profundius ad operis consumationem accedentes. non solum per sublimationem mundauerunt adurentiam Sulphuris, verum etiam remouere conati sunt relictam in eo fugam. ad quorũ perfectionem similiter delusio peruenit. quia nõ adhesit stabiliter in ipsis corporibus, sed successiue & paulatine euanuit, relicto corpore in sua prima dispositione. Qui & etiam similiter interimentes arguerunt vt primi. & eisdem vt primis respondentes, artem affirmamus & eas scimus esse, quia veritatem vidimus, & tetigimus. Alii quia profundius in ipso viderunt, mundauerunt eum, & eius fugam & adustionẽ abstulerunt, & factum est eis fixum & terreum nullam dans ignis calore fusionem bonam: sed solum vitrificatoriam. & ideo non potuerũt in

proiectione corporibus permiſcere, ideo ar- guunt vt primi: & nos eiſdem reſpondemus ut primis, quia opus diminutum dimiſerunt, nec illud complere ſciuerunt. Ingreſſionem enim quæ eſt perfectiuum vltimum inquirere igno rauerunt. In omnibus ſimiliter ſpiritibus eſt idem pręparationis modus, niſi ꝙ in Argento viuo, & Tutiis excuſamur a maiori labore, qui eſt ex remotione aduſtionis, hæc enim ſulfurei tatem aduſtibilem & inflammabilem non ha- bent, ſed ſolam fugam. Magneſia vero & Mar- cheſita omne genus ſulfureitatis habent: plus Marchaſita. minus vero Magneſia: fugam ta- men omnes habent. plus tamē Argentū viuū, & armoniacum ſal. minus vero Sulfur, adhuc vero minus & compar illius. quarto vero ad huc minus Marchaſita. quinto vero & Magne- ſia minus. ſexto vero & vltimo minime omniū Tutia. Vtraqꝫ tamen fuga participans eſt. alia tamen plus. & alia minus. & ideo propter eorū fugam quibuſdam ſuperuenit experimentato-

ribus delusio vehemens, in eorum operationibus præparationum, & in ipsorum proiectionibus similiter. Ideoq; & ipsi arguunt & interimunt ut in Sulphure supponentes, & eisdem vt in Sulphure supponentibus respondemus. Sunt & alii nitentes sese in experientiis, spiritus in corporibus figere, nulla alia preparatione huic preueniente. sed eisdem delusio similiter angarias attulit & desperationem, & coacti sunt ex ea hanc scientiam non esse credere, & contra ipsam arguere. Est enim turbationis illorum causa, atq; sedulitas, quoniam in infusione corporum spiritus ita dimittunt, nec eis adherent. ymo asperitate ignis anfugiunt, permanētibus in ea solis corporibus. quoniam pressuraȝ impietatis ignis illius pati propter fugam non possunt, quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter & quandoq; delusio, quia & secum corpora ignem effugiunt, & hoc est, cum non fixi spiritus corporum profundo inseperabiliter adhererunt, quoniam uolatilis summa: superat sum-

mam fixi. Vnde ſimiliter vt primi arguunt, & ſimiliter nos eiſdem vt primis reſpondemus. Tota igitur illorum probatio hęc eſt. Si corpora filii doctrinę vultis conuertere, tunc ſi per aliquam medicinam fieri hoc ſit poſſibile. per ſpiritus ipſos fieri neceſſe eſt. ſed ipſos non fixos corporibus vtiliter adhęrere non eſt poſſibile. ymo fugiunt & in munda relinquunt illa. ipſos autem fixos non eſt poſſibile ingredi, cum terra facti ſint, quæ non infunditur, & tamen incluſi corporibus fixi apparent, non tamen ſunt, aut ab eis recedunt, ipſis manentibus, aut ambo ſimul confugiunt. igitur cum in materia magis affini nullis modis hanc artem inueniri ſit poſſibile, etiam in magis remota non inuenietur, ergo nuſq̃. Reſpõſio igitur noſtra hęc eſt, quoniam quod ſcibile circa hoc eſt, totũ non ſciũt, ideoq; nec operationem ex eo totam inueniũt, conſequentis igitur vitium per inſufficientiam ponunt eorum robur.

De ſupponentibus in corporibus, lapidibus, ſalibus, aluminibus, bau rachiis, vel creſcentibus artem fore. Cap. xi.

QVidam autem poſuerunt in corpori bus artem illam, cum tamē ad opus peruenerunt illuſi ſunt: æſtimantes Stagnum vtrunq; liuidum, ſcilicet plumbeum & album, albedine vero pura multum naturæ Solis & Lunæ aſſimilari & approximare: liui dum quidem multum Soli, Lunæ parum, albū vero Lunæ multum, Soli vero parum, Ideoq; horum aliqui ęſtimantes ſtagnum Iouem vide licet multum Lunæ aſſimilari, & ſtridore, mol litie, & liquefactionis velocitate ſolummodo differentem credentes, ex ſuperfluitate ſuæ hu miditatis liquefactiuum eſſe facile, & molle ſi militer, ex ſubſtantia vero fugitiua Argēti viui in illo intercidente partes, ſtridorem poſſidere, expoſuerunt illud igni, & calcinantes ipſum te

nuerunt in igne quantum potuit tollerare, quo usq; album factum est in calce sua, quã postea inuoluentes reducere non potuerunt, sed ęstimauerunt impossibile fore. Etiã horum aliqui reduxerũt ex illo aliquid, & stridorem vt prius, & mollitiem inuenerunt, & liquefactionis velocitatem. Ideo crediderũt hoc impossibile per viam hanc, & adducti sunt in incredulitatem, vt putent artem indurationis illius inueniri nõ posse. Horum vero aliqui calcinauerunt & reduxerunt, & iterum scoriam illius subtrahendo cum maioris ignis expressioñ calcinauerunt & reduxerunt, & sic sepe reiterantes opus ad illud viderunt illud induratum & sine stridore, quia ergo velocitatem liquefactionis non omnino remouerunt, illorum mens errauit, & ęstimauerunt ad illud non posse perueniri. Horum itaq; alii volentes eidem duritiem & retardationem liquefactionis, cum administratione durorum corporum pręstare, in delusionem ceciderunt, vt frangerent illi quęcũq; durorum corporum

admixta ei fuerint, nec iuuit in hoc eos illa præparatio. Ideoq; cum nec duris, nec igne illud præparare potuerint, excusauerunt se de longa mora inuẽtionis artis, quia eam impossibilem dixerunt, & crediderunt. per hoc & cõtra artem arguentes instanter posuerunt illam non esse. Ex hoc & ab his addentes multa medicamina, viderunt illa nullam in mutationem facientia, nec eis cõuenientia, sed potius corrumpentia, & contra illorum propositum agentia, & ideo libros abiecerunt, & capita retorserũt, & artem friuolam demum dixerunt, quibus obuiantes respondemus responsione prima. Eundem est etiam in Saturno reperiri illusionis modũ, solo abiecto hoc, ꝙ corpora non frangit, & ꝙ citius redit a calce sua q̃ Iuppiter, liuiditatem attamẽ suam remouere non possunt, quia ignorant, ideo per illum dealbare non possunt dealbatione bona, nec per suam fantasiam potuerunt illũ stabilibus corporibus stabiliter assotiare, quin contingat id per fortem ignem vel ignis ex-

pressionem recedere a commixto. Et illud qui-
dem, quod maxime decipit illos in huius prę-
paratione, supponentes in nullo posse sciẽtiam
inueniri, nisi in ipso, & quia post duas reductio
nes a calce sua nullam duritiem recipit, sed ma
iorem potius mollitiem q̃ prius habuerit, & in
aliis similiter differentiis nõ viderunt illud emẽ
dari. Et ideo cum ipso putantes propinquius &
melius inueniri, & non inuenerunt: coguntur
per hoc credere & argumentari, sciẽtiam hanc
non esse, sed delusionem, & ideo peccant vt
priores. Alii vero componentes durum cum
duris: molle cum mollibus propter conuenien
tiam, voluerunt corpora ad se inuicem trãsmu-
tare, & illud non potuerunt propter suam igno
rantiam, vt permiscentes Solem uel Lunã cum
Venere vel alio vnoquoq; metallorum, non
transmutant illa in Solem, vel Lunam transmu
tatione firma, quin accidat ignis expressione
forti vnumquodq; illorum a commixtione se-
perari, vel comburi, vel ad priorem sui naturã

redire. Quædam vero ex eis plus durant in cō-
mixtione, quędam vero minus, vt alibi a nobis
sufficienter determinatum est: Hæc itaq; delusio
nes superuenientes propter ignorantiam, fa-
ciunt hos tales de hac diffidere arte, & illam ar-
guere non esse. Alii autem intimius & profun
dius super hoc inquirentes, cogitauerunt & in-
geniati sunt, & viam voluerunt inuenire, vt du
ra mollibus vnita, ea stabiliter indurarent: vni-
ta scilicet, & perfecta cum imperfectis ad perfe
ctionem reducerent, & generaliter ad se inuicē
transmutarent, & transmutarentur transmuta-
tione firma. Et ideo voluerunt similitudinem &
affinitatem illorum inuenire, tum per medici-
nas, tum vero per ignis administrationem, sci-
licet attenuando grossa vt Venerē & Martē, &
inspissando subtilia, vt Iouem, & similem sibi.
Et aliqui eorum credentes hanc administratio-
nem perficere, delusi sunt in commixtione ho-
rum duorum corporum, vel quia frangibile fe
cerunt omnino, vel omnino nimis molle, non

alteratum a duro, vel nimis durum non altera-
tum a molli. Et sic conuenientiam non inuene
runt: & ideo artem esse negauerunt. Alii vero
adhuc profundius prospicientes, alterare volue
runt corpora cum animarum suarum extractio
ne, & cum extracta anima, aliam animam alte
rare. Similiter & ad id non potuit eorum expe-
rientia peruenire, sed desisi sunt de intentione
sua, per hoc æstimantes artem non posse inue-
niri. Alii vero solo igne ipsa perficere conãtes,
delusi in opinione sua fuerunt, quia ad id perue
nire non potuerunt nec sciuerunt: Et hi eam ex
hoc non esse putauerunt, quibus omnibus ob-
uiamus vt prius. Qui vero in vitro & gemmis
illam posuerũt, experti sunt per vitrum & gem
mas in corporibus alterationes facere, & non
potuerunt, quia non alterat quod non ingredi-
tur. Et ipsum quidem vitrum & gemmæ non
ingrediuntur, ideo non alterant, sed & si conati
sunt vitrum sic vnire cum vix hoc possit, non
tamẽ propositum habent, quoniam vitrum ex

corporibus faciunt, & propter hunc errorẽ æsti
mant errorem ſuper totam artem cadere & ſic
eam arguunt non eſſe. Quibus reſpondemus
eos operari indebito modo, ideoq; indebite ter
minantes/non poſſunt hanc ex eorum errori-
bus artem interimere. Sunt & alii ſupponentes
eam artem inueniri in ſalibus & aluminibus ni
tris & baurachiis: poſſunt quidem, & in his ex-
periri, ſed eã inueniri minime putamus in eis.
Ideoq; ſi poſt ſuam experientiam paucam vtili
tatem tranſmutationis inuenerunt. ſ. ſoluendo
coagulando & aſſando, non interimunt itaq;
artem cum neceſſaria ſit in ſciẽtia. Poſſibile eſt
tamen in his omnibus aliq̃ alterationem inue-
niri, ſed remota eſt valde & maxime laborioſa.
Adhuc vero & in aliis creſcentibus omnibus
magis laborioſa fore probatur, ideoq; quidam
in omnibus uegetabilibus ponũt, poſſibile qui
dem ponunt, ſed non eis: quoniam potius defi-
cerent in labore, q̃ laboratum perfici ſit poſſibi
le, ideo & ſi hi tales artem non inueniant ſuis

laboribus, artē nullis laboribus inueniri posse argumentantur. Omnes autem prius dicti errantes vnam medicinam suam posuerunt, & nullam aliam supposuerunt prȩter illam. Et hi quidem iam redarguti sunt omnes. Alii vero multi & quasi infiniti harum rerum omnium, aut quarundam compositionē sub diuersa procreatione facientes, ignoranter & inscienter incedunt, & error illorum in infinitnm extenditur, quoniam infinita est diuersitas procreationis miscibilium, & infinita est diuersitas & numerus rerum miscibilium: & in his ambabus infinitatibus infinite contingit errare: aliquādo ex superabundantia, aliquando ex diminutione, & his impossibilis est correctio. Sed nos quoq; longitudini & prolixitati sermonum parcentes, super infinitis insistere nolumus, quoniam scientiam vniuersalem trademus breuibus locutionibus: qua euidenter infinitatē suorum errorum emendare poterunt, & illos corrigere. Nunc vero naturalia principia dicemus

ſecundum eorum cauſas, vt ex principio te attentum fecimus in memoratione illorum.

De naturalibus principiis Mercurii Sulfuris & Arſenici. cap.xii.

INnuimus ergo tibi ſecundum aliquorum opinionem, qui fuerunt de ſecta artem noſtram imitantium, ꝙ principia naturalia in opere nature ſunt, ſpiritus fetens, & aqua viua, quam & ſiccam aquam nominari concedimus. Spiritum autem fetentem diuiſimus. eſt enim albus in occulto, & rubeus, & niger. Vterqꝫ in magiſterio huius operis, in manifeſto autem vterqꝫ tendens ad rubedinem. Dicimus igitur ſermone breui. nec non & ſimiliter completo ſufficientem generationem vniuſcuiuſqꝫ iſtorum & modum ſimiliter generationis. Expedit igitur nos ampliare ſermonem noſtrum, & dilatare, & ſingulum capitulum de ſingulo naturali principio tradere. In genere tamē dicimus

ꝙ vnum quodq; ipſorum eſt fortiſſimæ compoſitionis, & vniformis ſubſtantię, & illud ideo quoniam in eis per minima partes terreę taliter partibus aereis aqueis & igneis ſunt vnitæ, vt nulla ipſarum alteram in reſolutione poſſit dimittere. ymo quęlibet cum qualibet reſoluitur propter fortem vnionem quam habent adinuicē per minima: calore in mineralibus equali terre viſceribus occultato multiplicato, & ęquato ſecundum debitum curſum naturæ, ad exigentiam illorum eſſentiæ ſecundum opinionem quorundam antiquorum. Alii autem aliter dixerunt, quoniam principium non fuit Argentum viuum in natura ſua, ſed alteratum & conuerſum in terram ſuam, & Sulphur ſimiliter alteratum & in terram mutatum. Vnde dixerunt ꝙ principium fuit aliud q̄ ſpiritus fetēs, & ſpiritus fugiens in intētione naturæ. Et ratio qua moti ſunt fuit, quoniam non inueniunt in mineris argenteis vel aliorum metallorum aliquid quod ſit Argentum viuum in ſui natura,

vel aliquid quod ſit Sulfur ſimiliter in ſui natu-
ra.ymo per ſe inueniunt vnumquodq; illorum
ſeperatum in propria ſua minera & natura. Si-
militer etiam & per aliam rationem hoc affir-
mant ſcilicet non eſt tranſitus a contrario in cõ
trarium niſi per diſpoſitionem mediam. Ergo
cum ſic ſit, coguntur confiteri & credere, q̃ non
ſit tranſitus a mollitie Argenti viui ad duritiem
alicuius metalli niſi per diſpoſitionem, quæ eſt
inter duritiem & mollitiem illorum, ſed in mi-
neris non inueniunt aliquod, in quo ſaluetur
hæc media diſpoſitio, ideo hac ratione compel-
luntur credere Argentum viuum, & Sulfur in
ſui natura non eſſe principium de intentione
naturę ymo aliud: quod ſequitur ex illorũ eſſen
tiarum alteratione in radice naturæ ad terream
ſubſtantiam: Et eſt iſte modus, quoniam prius
vnumquodq; eorum conuertitur ad terreã ſub-
ſtantiam & ex his ambabus terreis naturis re-
ſoluitur fumus tenuiſſimus a calore multiplica
to in viſcere terræ, & hic duplex fumus eſt. ma

teria metallorum immediata. hic tamen fumus a calore temperato minere decoctus conuertitur in naturam cuiusdam terræ. Ideoq; fixionē quandam suscipit. quam defluens aqua per viscera minerę & terrę spongiositatem dissoluit, & ei vniformiter vnitur vnione naturali, & firma. ideoq; sic dixerunt opinantes, q aqua fluēs per meatus terræ inuenit substantiam dissolubilem, ex substantia terræ in visceribus illius, & illam soluit, & vniformiter secum vnitur, quousq; & substantia terræ in visceribus dissoluta, & aqua fluens dissoluens, vnum fuerint vnione naturali, & ad talem vnionem veniunt omnia elementa secundum debitam & naturalem proportionem, & miscentur per minima quousq; faciant vniformem mixtionē. Et hęc mixtio per successiuam decoctionem, in minera inspissatur, & induratur, & fit metallū. Et hi quoq; sunt affines veritati, non tamē veritatem conijciunt puram. Iam sermone vniuersali determinauimus de metallorum principiis naturalibus

restat nunc vt ponamus vniuscuiusq; principii capitulum. Cum igitur tria sint Sulfur. Arsenicum & Argentum viuum. Primo scribemus capitulum de Sulfure. Secundo de Arsenico. Tertio de Argento viuo. deinde vniuscuiusq; metallorum, qui sunt effectus eorum ponemus capitulum determinatum, secundum quod est ex opere naturæ. Deinde ad ea quæ huius magisterii sunt fundamenta, & illorum operationes transeundum, horum causas omnium assignantes.

De Sulfure. Cap.xiii.

Dicimus igitur q Sulphur est pinguedo in minera terrę per temperatam decoctionem inspissata, quousq; induretur, & sicca fiat. & cum indurata fuerit Sulphur vocatur. Habet siquidem Sulphur fortissimam cō positionem, & est vniformis substantiæ in suis partibus omnibus: quia homogeneū est. ideoq;

non aufertur eius oleum ab ipso per distillatio-
nem, sicut ab aliis rebus oleū habentibus. Qui
ergo quęrunt ipsum calcinare nō perdendo de
illius substantia aliquid, de quo sit curandum,
in vanum laborant, quoniam non calcinatur
nisi per magnam industriam, & multū de illius
substantia dissipatur: ex centum .n. partibus vix
tibi tres sufficienter reseruas post ipsius calcina
tionem. Figi similiter non potest nisi prius cal-
cinetur, commisceri attamen, & aliquātulum
illius fuga retardari, & illius potest adustio re-
primi, & cum cōmixto facilius calcinatur. Qui
ergo quęrit ex eo opus elicere illud, per se præ-
parando nō eliciat, quoniam cum cōmixto per
ficitur, & sine illo protelatur magisterium usq;
ad desperationem. & cum suo cōpari fit tinctu-
ra, & dat pondus completum vnicuiq; metallo
rum, & ipm fęditate depurat & illustrat, & perfi
cit cum magisterio, sine quo nullum horū præ
stat, sed potius corrumpit & denigrat. nō igitur
sine magisterio ipso vtaris. Qui etiam in præ-

paratione ipsum cõmiscere, & amicari corpori bus nouerit, sciet vnum de secretis naturæ maximum, & viam perfectionis vnam, cum multæ sint viæ ad vnum effectum, & ad vnum intentum. Et quodcunq; corpus ex ipso calcinatur, acquirit pondus sine dubio. ęs quoq; assumit ex eo Solis effigiem Mercurio quoq; associatum & assatum per sublimatione fit ui fur. Calcinantur deniq; omnia corpora ex eo facile prętter Solem & Iouem. Sol vero difficillime, & non coagulatur Argentum viuum ex eo in Solem vel Lunam, in quibus sit vtilitas per artificium debile, sicut philosophorum quidam fatui putauerunt. Et ita dicimus, q̄ quæcunq; corpora minus habent de humiditate, facilius per Sulphur calcinantur, q̄ quę multam. Per deum altissimum id illuminat omne corpus. quoniã est lumen & tinctura. Difficilime quoq; soluitur: quia non habet partes salsugineas sed oleaginas, quæ non facile in aquam soluuntur. quæ autem facile vel difficile soluuntur in aquam,

in capitulo ſolutionis monſtrabimus ſatis aperte. Sublimatur vero quia ſpiritus eſt, & ſi commiſceatur Veneri & aduratur ſecum, fit mirabile violaceum. cum Mercurio quoq; miſcetur ſimiliter, & fit ex eis per decoctionem cęleſtinus color & delectabilis. Nō putet quis ꝙ Sulphur per ſe opus compleat aliquod. non. n. eſſet hoc niſi vanum credere. hoc autem ſatis lucide probabimus in ſequenti, Eligitur autem craſſum & lucidum. Et de Sulphure hæc dicta ſufficiāt.

De Arſenico. Cap. xiiii.

REſtat nos de Arſenico diſputare. Ad preſens. igitur dicimus, ꝙ eſt de ſubtili materia & ſimili cum Sulphure. idcirco non oportet id aliter diffiniri q̄ Sulphur. In hoc autē diuerſificatur a Sulphure, quia eſt albedinis tinctura, & rubedinis ſimiliter de facili; Sulphur vero rubedinis de facili. albedinis autem difficillime. Eſt autem Sulphuris & Ar-

ſenici duplex genus.citrinum quoq; & rubeuz. quæ ſunt huic arti vtilia.reliqua vero multa genera non . Figitur autem Arſenicum ſicut & Sulphur. Vtriuſq; vero ſublimatio a metallorũ calcibus melior eſt . Non ſunt autem Sulphur & Arſenicum medicina perfectiua huius operis.nec completio:ſunt autẽ adminiculum perfectionis in caſu.eligitur autẽ lucidum & ſquamoſum & ſciſſile.

De Mercurio. Cap.xv.

ARgẽtum quipppe viuum quod & Mercurius appellatur antiquorum vſu , eſt aqua viſcoſa in viſceribus terræ,ſubſtãtiæ ſubtilis,albæ terreę , per calorem temperatiſſimum vnita totali vnione per minima,quouſq; humidum temperetur a ſicco,& ſiccum ab humido ęqualiter.Ideoq; fugit ſuperficiem planam de facili propter ſuæ aquæ humiditatem. non autem adhęret,quãuis viſcoſam habeat hu

miditatem, propter ſiccitatem illius, quæ illam contẽperat, & non adhęrere permittit. Eſt etiã, vt quidam dicũt materia metallorum cum Sulfure. adhæret quoq; tribus mineralibus de facili. Saturno ſcilicet Ioui & Soli: Lunæ autẽ magis difficulter. Veneri difficilius q̃ Lunę. Marti autem nullo modo niſi per artificium. Ex hoc vtiq; maximum elicias ſecretum. Eſt enim amicabilis, & metallis placabilis, & medium cõiungendi tincturas. & nõ ſubmergitur aliquod metallorum in Mercurio niſi Sol. ſoluuntur tamẽ Iupiter & Saturnus, Luna & Venus ab eo, & miſcentur. & ſine ipſo aliquod metallorum deaurari non poteſt. Figitur & eſt tinctura rubedinis, exuberantiſſimæ refectionis in fulgida ſplendens, & non recedit a cõmixto donec eſt. Non eſt tamen medicina noſtra in natura ſua. ſed iuuare quandoq; poteſt ſimiliter in caſu.

De corporibus metallicis, quæ ſunt effectus principiorum naturę. Cap. xvi.

Dicimus igitur de metallicis corporibus quæ ſunt effectus horum naturæ principiorum. ſunt autem ſex numero. Aurũ. Argentum. Plumbum. Stagnum. Es: Ferrum. Dicimus igitur quoniam metallum eſt corpus miſcibile minerale fuſibile, & ſub malleo ex omni dimenſione extendibile. Eſt autem metallum vt diximus denſæ ſubſtantiæ, & fortiſſimę compoſitionis, & firmæ habent etiam affinitatem magnam metalla adinuicem. non tamen perfectum, diminutum perficit per eius cõmixtionem. Si enim aurũ cum plumbo admiſceatur fuſione, non fit ex hoc plumbum aurũ, ſed euaneſcit a cõmixtione & aduritur plumbum. Aurum autem in examinatione remanet. & ſimiliter in reliquis inducendo cadit ſecundum omnem curſum: ſecundum vero noſtrum magiſterium, perfectum imperfectum perficit & adiuuat. & imperfectum in noſtro magiſterio per ſe perficimus ſine admixtione alicuius rei extraneę, & perfectum hoc eodem magiſterio

perficimus. Et per deum se adinuicem alterant & alterantur, & se inuicem perficiunt & perficiuntur: per se tamen vnumquodq; eorum nequaq̃ perficimus sine alicuius alterius adminiculo.

De Sole. Cap. xvii.

ATtulimus tibi in generali capitulo summam de intentionibus metallorum, specialem tibi tamẽ faciemus de vnoquoq; sermonem. Et primo de Auro. Dicimus igitur q́ Aurum est corpus metallicum citrinũ, ponderosum mutum fulgidum, ęqualiter in ventre terræ digestum, aqua minerali diutissime lauatum: sub malleo extendibile, fusibile, examinationem cineritii & cementi tollerans. Ex hac vtiq; diffinitione elicias q́ aliquid non est Aurum, nisi causas & differentias omnes habeat Auri. Quisquis tamen metallum radicitus citrinat, & ad ęqualitẽ perducit, & mũdat, ex omni

genere metallorum Aurum facit. Ideoq; per opus naturæ perpendimus ęs artificio eius in Aurum mutari posse. Vidimus nanq; in mineris æris, a quibus emanabat aqua, secum adducens æris squamas tenuissimas & ipsas diuturno & continuo lapsu lauat & mundat. Deinde vero aqua cessante fluere, vidimus cum sicca arena has squamas per triennium a solis calore excoqui. inter quas est inuentum Aurum verissimum: Estimauimus itaq; per aquæ beneficium illas mundatas fuisse, per solis autem calorem & arenæ siccitatem ęqualiter digestum, ad ęqualitatem peruenisse. Imitantes igitur naturam cum possumus similiter alteramus, non tamen in hoc sequi naturam valemus. Aurum quoq; est preciosius metallorum, & est tinctura rubedinis: quia tingit & transformat omne corpus. Calcinatur autem & soluitur sine vtilitate. & est medicina lętificans in iuuentute corpus. Frangit facile cum Mercurio & odore Plūbi, & teritur. Non est autem in actu quod ma-

gis ſibi cõmunicet q̃ Iupiter & Luna. In ponde re autem & ſurditate, & in putreſcibilitate Saturnus. in colore autem Venus. in potentia magis Venus. deinde Luna. deinde Iupiter, & deinde Saturnus. vltimo vero Mars. Et hoc eſt vnum de ſecretis naturę. Cum ipſo ſimiliter cõmiſcentur ſpiritus, & figuntur per ipſum, maximo ingenio, quod non peruenit ad artificem duræ ceruicis.

De Luna. Cap. xviii.

SOlis itaq; capitulo præmiſſo, dicamus ſermonem noſtrum in Luna conuenienti vocabulo Argento. Dicimus ꝙ Argẽtum eſt corpus metallicum album, albedine pura, mundum, durum, ſonans, perdurãs in cineritio. ſub malleo extendibile, ignibile, fuſibile. Eſt itaq; albedinis tinctura, & indurat Iouem per artificium. & conuertit ad ſe, & cõmiſcetur Soli, & non fragitur, ſed in examinatione ſine artificio

ſecum non perſeuerat. Qui nouit ipſum magis ſubtiliare, & poſt ſubtiliationem inſpiſſare, & figere ſecum aſſociatum, cum eo manet in pugna, & ipſum non dimittit penitus Super fumum autem acutorum, ſicut aceti, ſalis ar. & agreſtæ fit cęleſtinus color mirabilis: & eſt nobile corpus, ſed diminutum a nobilitate auri. & inuenitur eius minera determinata: & aliquotiens habet confuſam mineram cum aliis corporibus. & illud non eſt ſic nobile. Calcinatur autem ſimiliter & ſoluitur labore maximo cum nulla vtilitate.

De Saturno. Cap. xix.

DE Plumbo tradamus capitulum, & dicamus ꝙ ipſum eſt corpus metallicum, liuidum, terreum, ponderoſum, mutum: parua participans albedine. cum liuiditate multa: cineritium & cementum refugiens: molle facile in omni ſua dimēſione, parua compreſſiōe

extēdibile, & facile fusibile sine ignitione disso-
lubili. Vt quidam fatui putant dicunt ipsum in
natura sua multum auro proximare. Sed quo-
niam sunt durę ceruicis, omni ratione vacui,
nullam rationem cognoscere valentes ex subti
lissimis rebus quantum in se est: de eis secun-
dum sensum iudicant, quoniam vident illud
ponderosum, & mutum, & non putrescere, cre
dunt ipsum illi multum approximare. sed hoc
totum est erroneum & latius a nobis in sequen
ti negotio reprobatum aperte. Plumbum ergo
multum habet de substantia terrea, ideoq; laua
tur: & in stagnum per lauacrum vertitur. Per
hoc igitur patet Stagnum magis perfecto assi-
milari. Plumbum similiter aduritur & fit Mi-
nium, & ponendo super vaporem aceti fit Ce-
rusa. Et licet ipsum non multum approximet
Argento: ex eo tamen per nostrum artificium,
de facili Argentum formamus: & non conser-
uat proprium pondus in transmutatione, sed
mutatur in nouum pondus. Et hoc totū in ma-

gisterio acquirit. Est etiam Plumbum Argenti examen in cinericio, cuius causas dicemus.

De Ioue. Cap. xx.

IOuis ergo traditione non omissa, significamus filiis doctrinæ, q̃ est corpus metallicũ album, non pure liuidum, & sonans parũ: terreitate pauca participans: stridorem, mollitiem: liquefactionis sine ignitione velocitatem ex radice possidens: cinericium & cementum non expectans, sub malleo extẽdibile. Est ergo Iupiter inter diminuta a perfectione corpora magis perfectum ex radice suæ naturæ affinis, Soli videlicet & Lunæ, magis tamen Lunæ. minus vero Soli. Hoc itaq; in sequenti lucide narrabitur. Iupiter quia albedinem multam ex radice suæ creationis suscepit. ideo non alba corpora dealbat. Vitium tamen est ei, quia omne corpus frangit, præter Saturnum, & purissimũ Solem. Et Iupiter multum Soli & Lunæ adhæ-

ret.ideo ex eis per examen non de facili recedit. Suscipit tincturam rubedinis, & splendet in eo fulgore inęstimabili, & pondus acquirit in magisterio huius artis. & mundatur facilius q̄ Saturnus. Et qui sciuerit eius vitium fractionis corporum auferre, subito eius proficuo perfrui letabitur. Conuenit enim Soli & Lunæ, nec separabitur ab eis semper.

De Venere. Cap.xxi.

DE Venere vero sermo noster sit ad præsens: & est corpus metallicum liuidum viride rubedine fusca participans, ignibile fusibile, sub malleo extendibile, cineritium & cementum refugiens. Venus vtiq;, vt narratum est, in profundo suæ substantiæ, colorem & essentiam Auri protendit malleatur, & ignitur, vt Argentum & Aurum. Ideoq; secretum ex eo assumas, quia est medium Solis & Lunę: & facile ad vtrunq; conuerti tincturam accipit,

& est bonę conuersionis, & pauci laboris. Et cū eo conuenit Tutia vehemēter. & illam citrinat citrinitate bona, vt ex hoc proficuum elicias. Excusamur vtique per eam a laboribus indurationis, & ignitionis illius. Assumas igitur eum præ cæteris imperfectis corporibus in opere minori & medio. in maiori vero minime. In hoc tamen a Ioue vitium habet, quoniam liuescit de facili. & infectionem ex aere, acribus, & acutis suscipit. & eradicare illud, non est facile artificium. ymo profundum.

De Marte. Cap. xxii.

MArtis vero narratio & secretuȝ eius totum est ex opere naturę. quoniam est corpus metallicum liuidum multum. parum vero rubeum. albedine non pura participans, durum, ignibile, non fusibile fusione recta, sub malleo extendibile, & multum sonans. Est autem mars duræ tractationis propter im-

potentiam ſuæ fuſionis . qui ſi ſine medicina il-
lius naturam immutante fundatur, cõiungitur
Soli & Lunæ , & non ſeparabitur per examen
ſeparationis ſine magna induſtria:ſed ſi ſepare
tur coniungitur , & non ſeparatur per aliquod
artificium , ſi eius natura fixionis non immute-
tur ab eo ſola remota ĩmunditia illius. Eſt ergo
tinctura rubedinis de facili:albedinis vero bo-
næ difficillime. Et cum coniungitur non altera
tum,non mutans eſt coloris coniuncti ſed au-
gens illud in quantitate: Inter omnia igitur cor
pora Iupiter in ſplendidius & lucidius & per-
fectius ſolare & lunare transformatur corpus.
Sed in eo eſt opus facilis tractationis & longi
laboris. Poſt illud vero Venus minus perfectæ
mutationis eligitur difficilioris fractionis, bre-
uioris vero a Ioue laboris . Saturnus vero poſt
Veneris perfectionem , in tranſmutatione ab
illa diminutam habet , facilis tantum tractatio-
nis:longiſſimi vero laboris. Mars vero inter cę
tera minimæ perfectionis in tranſformatione

consistit tractationis, vtiq; difficillimæ, & laboris longissimi. Quæcunq; igitur a velocitate liquefactionis corpora remota sunt difficilia inueniuntur in transmutationis opere & tractationis Et sunt hmõi Venus & Mars. quæ vero sunt magis, magis: & quæ maximæ, maxime. Quæcunq; vero maioris liuiditatis infectionē sunt participantia. & hæc longioris laboris inueniuntur, & minoris perfectionis. Quæcunq; attamen perfectionum diuersitates, paulo prius a nobis determinatæ in minori & medio operis artificio repertæ sunt: In maiori vero vnius perfectionis sunt omnia. non autem vnius tractationis, aut laboris sunt. Remanet enim ea quæ est tractationis facilitas & difficultas: & quæ breuitas laboris, & longitudo in radice viciata corpora inuenta sunt. Iam igitur principia naturalia traditione vera, quæ est ex intentione naturæ ipsorum corporum ascripsimus. & ipsorum corporum similiter determinantes sermones in singulis capitulis veraciter expo-

ſuimus, & ſecundum ſententiam eorum, qui in
tima naturæ videre poterunt, & ſecundum no-
ſtram, qui ad ea peruenimus cum inſtantia la-
boris. Nunc vero ſecundum quod inuenimus,
expedit huius artis defectum ſupplere, & prin-
cipia omnia huius magiſterii tradere in noſtri
vltima ſermonis parte, & perfectionem quam
vidimus, ſecundum eius exigentiam cum cau-
ſis ſuis monſtrare.

Quarta pars lib 2. edit. Norimb. pag. 72

Libri Secundi Summæ Geberis philoſophi perſpicaciſſimi De principiis magiſterii, & perfectione eiuſdem Prohęmium.



Vnt duo quę determinanda ſunt Principia .ſ. huius magiſterii, & perfectio eiuſdem. Sunt itaq; huius artis principia modi operationum ipſius, quibus applicatur artifex ad hoc magiſterium, qui quidem ad ſe inuicem ſunt diuerſi. Eſt enim vnus modus Sublimatio & Deſcenſio alter, & vnus eſt Diſtillatio & vnus ex modis eſt Calcinatio, & alius Solutio, Sextus Coagulatio. Septimus vero Fixio. Octauus eſt Ceratio de quibus ſingulis enarrationem faciemus. Perfectio vero conſiſtit ex cõſideratione rerum, quibus peruenitur ad eam, & ex cõſideratione rerum iuuantium, & ex conſideratione ipſius rei quæ vltimo per-

ficit,& ex cõsideratione rei ex qua cognoscitur, si in perfectione fuerit magisterium vel non. Cõsideratio vero eorum quibus peruenitur ad operis complementum, est consideratio substãtiæ manifestæ, & colorum manifestorum, & ponderis in vnoquoq; corporum mundatorũ, & eorum scilicet corporum quæ non mutanda sunt ex radice suæ naturæ absq; vllo artificio, & consideratio eorum similiter in radice sua, quæ mutanda sunt cum artificio, & cõsideratio principiorum corporum secundum suum profundum occultum, & manifestum, secundum naturam suam sine artificio, & eorum similiter cũ artificio, quoniam si non cognoscerentur corpora & illorum principia in profundo suæ naturæ & manifesto cum artificio & sine nescire tur quid superfluum in eis & quid diminutum esset: quare necesse foret nos nunquã ad perfectionem transmutationis illorum peruenire. Consideratio rerum iuuantium perfectionem: est cõsideratio naturarum illarum rerum quas

corporibus ſine artificio videmus adhærere & mutationem facere, & ſunt Marcheſita Magneſia Tutia Antimonium: Lapis lazuli: & conſideratio eorum quæ ſine adhærentia corpora mundificant, & ſunt.ſ.ſales & alumina, nitra, & baurachia, & quæ ſunt naturę huius. & conſideratio vitriſicationis mundantis per cõſimilem naturam. Conſideratio vero rei quæ vltimo perficit. eſt conſideratio electionis puræ ſubſtantiæ Argenti viui. & eſt medicina quæ ex materia illius aſſumpſit originem, & ex illa creata eſt. Non eſt autem iſta medicina Argentum viuũ in ſui natura, nec in tota ſubſtãtia, ſed fuit pars illius, non eſt autem naturæ ſuæ, cum lapis noſter factus eſt pars eius, ipſe enim illuſtrat, & ab aduſtione cõſeruat, quod perfectionis eſt ſignificatio. Conſideratio vero rei, ex qua cognoſcitur vtrum magiſterium in perfectione ſit vel non. eſt conſideratio cineritii, cementi, ignitionis, fuſionis, expoſitionis ſuper vapores acutos extinctionis, cõmixtionis Sulfuris, & rei adu-

retis corpora, reductionis post calcinationem, & susceptionis Argenti viui facilis vel difficilis. Hæc autem omnia narrabimus cum causis suis, & cum experientiis facilibus, quibus poteris manifeste cognoscere sermones nostros nõ variasse. Et hęc experimẽta erunt penitus nota.

De Sublimatione ad quid inuenta sit. Cap. i.

CONsequentes igitur nostrum propositũ dicimus de Sublimatione, & fuit causa inuentionis eius, quia non inuenerunt antiqui nostri neq; nos, neq; qui post nos erũt: aliquid, quod vniretur corporibus nisi spiritus soli, vel aliquid quod naturam corporis vel spiritus in se contineat. & hos proiectos super corpora, sine illorũ mundatione viderunt, vel non perfectos colores dare, vel ex toto corrũpere, adurere, denigrare, & defędare. & hoc secundũ diuersitatem ipsorum spirituum. Quidã enim

ſunt adurẽtes vt Sulfur & Arſenicum & Marchesita. & hi quidem corrumpunt ex toto. Alii vero nõ adurunt vt omne genus tutię. & hi qui dez imperfectos colores dant, & illud ideo quoniam qui adurunt denigrant & defędant, duplici de cauſa hoc faciunt vna, quoniam vnctuoſitas Sulfuris de cuius proprietate eſt de facili inflammari, & per inflammationem denigrari, & per conſequens denigrata corrumpi ab eis nõ eſt ablata. Altera vero cauſa eſt terreitas, quæ ab eis ſimiliter ſeparata non fuit. In his autem in quibus non datur perfectus color, cauſa eſt ſola terreitas, liuidum faciens. Poteſt etiam, & aduſtio liuidum crerare colorem, ideoq; ingeniati ſumus hos mundare ab vnctuoſitate videlicet adurentę, eam habentes. ſ. & a terrea ſuperfluitate omnes. Et ad hoc per nullum magiſterium poſſumus peruenire niſi per ſolam ſublimationem. Ignis enim cum eleuatur. ſubtiliores partes ſemper eleuat, ergo dimittit groſſiores. ex hoc patet per ſublimationem ſpiritus a

terreitate mundari, quæ ingressionem impedie bat, & colorem immundum dabat. Experientia vero satis tibi notum facit per visum tuum, illos ab ea absolutos esse. vides enim eos splendidiores, & magis peruios. & eos facilius corporum densitates subintrare, & penetrare, & non fędum vt prius facere. Quod vero per sublimationem adustio remoueatur. patet experimento. quoniam Arsenicum quod prius ante sui sublimationem impurum erat, ab adustione, post eius sublimationem inflammari se nō permittit: sed solummodo sine inflammatione recedit: & hoc idem in Sulfure experimentum inuenies. Quia igitur in nullis aliis q̃ in spiritibus vidimus adhærentiam ad corpora cum alteratione. per nulla alia fuimus ab eis excusati: quin necessarium fuerit illos præparasse cum mundificatione illorum, quæ est per sublimationem, ideoq; hæc fuit causa necessaria inuentionis sublimationis: Igitur narremus eius ordinem totū sine diminutione & ipsius essentiam.

De diuersitate Sublimationis, & qualiter debeat fieri & ordinari. Cap.ii.

DIcimus igitur ꝙ Sublimatio est rei siccę per ignem eleuatio cum adhęrentia sui vasis: Sublimatio vero diuersificat̃ propter diuersitatem spirituum sublimandorum, quædam enim fit cum ignitione: quędam vero cum igne mediocri, quædam autem cum igne remisso. Si igitur sublimetur Arsenicum vel Sulfur, necesse est illa per remissum ignem sublimari, quoniam cum habeant partes subtilissimas coniunctas vniformiter grossis: ascenderet vtiq; tota illorum substantia sine purificatione aliqua, imo denigrata & etiam combusta. Vt igitur separet quis immundam terream substantiam, necesse fuit inuenire ingenia duaruȝ generationum: proportionem.s.ignis & mundificationem cum commixtione fecum. quoniam commixtio cum fecibus partes comprehendit grossas & tenet illas in alutelis fundo de

pressas, nec eas scandere permittit. Vnde & necesse est artificem triplicem ignis gradum sublimationi applicare. vnum proportionare taliter, ꝗ per eum ascendant alterata tantũ & mundiora & lucidiora, & per hoc manifeste videat ea mundari a terra feculẽta. Alter vero gradus est. vt quod in fecibus remãsit de pura illorum essentia sublimetur cum maiori expressione ignis, videlicet cum ignitione aludel & ipsaruꝫ fecum, quã videre poterit artifex cũ oculis suis manifeste. Tertius gradus est vt administretur ignis debilissimus & sine fecibus ei quod sublimatum a fecibus est, & quod iam ita est depuratum, ꝗ vix aliquid de illo ascẽdat, & quod ascẽdet de illo sit res subtilissima, quæ huic operi nihil valet, quoniam illa est res qua mediãte adustio perficitur in Sulphure. Est igitur tota sublimationis intẽtio hæc, vt remota terreitate illius per ignis administrationẽ debitam, & abiecta similiter ex eo subtilissima & fumosa illius parte, quæ adustionem cum corruptione efficit re-

linquatur nobis pars illa , quæ ita in ęqualitate consistit, quę simplicem fusionem super ignem facit sine adustione aliqua eadem de igne fugiẽte sine inflammatione illius. Quod vero subtilissimum sit adustiuum manifestissimis argumentationibus probatur: quia ignis ad suã conuertit naturam vnumquodq; eorum, quod magis affine illi est. Sed ex vna quaq; re adustibili magis affine est. quod ex illa est subtile. & adhuc magis affine est, quod subtilius est: Ergo & maxime affine quod subtilissimum est: Ab experientia similiter, quoniam Sulfur vel Arsenicum, non sublimata velocissime inflammantur. Sulphur vero facilius. Sublimatum vero directe non inflammatur sed euolat & extenuatur sine inflammatione, præcedente tamen fusione. His itaq; patet sermonem nostrum veridicum esse. Probatio vero administrationis fecum cum proportione sua est. vt eligatur materia illa, cum qua plus conueniant spiritus sublimandi. & cui permisceantur profundius. quo-

niam illa natura cui magis vniuntur, potentior est in retentione fecum sublimandorum, q̃ cui non. huius rationabilis satis est manifesta probatio. Probatio vero ꝙ necessaria sit fecum administratio est. ꝙ si non coniungitur Sulphur vel Arsenicum sublimanda cum fece de aliqua re fixa: tunc necesse esset cum tota sui substantia ascendere non mundata. Experientia vero sciunt nos vera dicere, qui in sublimationibus exercitati sunt. Probatio vero ꝙ necessaria sit talium fecum administratio, quibus sublimanda co̅ueniant & vniantur in profundo suo est. quoniam si feces non permiscerentur per minima, tunc idem contingeret sicut si fecem no̅ haberent s. vt ascenderet tota illorum substantia sine mundatione aliqua: si enim ascendunt sine fecibus cum tota substantia. ergo similiter a fecibus sublimata cum quibus no̅ vniuntur asce̅dere necesse est. Experie̅tia autem scit hoc esse necessarium qui hoc vidit & nouit. quoniam cum sublimauit a re extranea, ab eorum natu-

ra, sublimauit in uanũ. vt nullo modo depura-
ta post ascensionem illorum ipsa inueniret. Si
vero cum calce alicuius corporis sublimauit,
tunc bene sublimauit, & perfecte mundare po
tuit cum facilitate. Est ergo intentio secum vt
administrẽtur de calcibus metallorũ. Est enim
in illis facilis operationis sublimatio. cum re-
bus autem aliis difficillima. Non est igitur ali-
quid quod locum illorum possit obtinere. Nõ
autem dicimus sublimationem impossibilem
sine calcibus corporum, sed eam difficillimã, &
lõgissimi laboris & protelationis vsq; in despe
rationem. Sed in hoc tantum bonitatis habet
quoniam quod sublimatur absq; fecibus, vel
sine corporum calcibus, est multæ quantitatis.
Si vero cum fecibus, minoris: adhuc vero &
quod cum corporum calcibus est minimæ, sed
facillimi laboris & breuissimi. Illud vero quod
plus nos excusat a fecibus de corporibus est
omne genus salis præparati, & huius consimi-
lium in natura, & est nobis cum salibus subli-

matio multæ quãtitatis, & possibilis ab eisdem salibus sublimandarum fecum separatio, per salium solutioné, quod nullis aliis rebus esse contingit. Proportio vero fecum est, vt quãtitas fecum quantitati sublimandorum proportionetur in quantitate. In hac etiam rudis artifex errare non poterit: mediocrem vero artificem ponere medietatem ponderis sublimandorũm ex fecibus sufficiens esse contingit. & in hoc errare non debet. Exercitato vero & maxime experto, minima illarum pars sufficit. Quanto enim minoris feces sunt quantitatis: tanto & maioris exuberantiæ sublimationem necesse est esse. dummodo & secundum diuersitatem subtractionis fecum fiat proportionalis illi subtractio ignis: In parua enim quantitate fecum paruus ad perfectionem sublimationis ignis efficiatur, in magna magnus: in maiori maior. Sed quoniam non est res ignis, quæ mensurari possit. ideo cõtingit: in illo errare sępissime eũ, qui in hoc exercitatus non est, tum ex diuersita

te proportionis secum, tum etiam ex diuersita-
te fornacis & lignorum adurentium . & simili-
ter vasorum & coaptationis eorum . de quibus
omnibus expedit artificem attentum sollicita-
re: Sed communem adducimus regulam, quo-
niam imprimis expedit cum paruitate ignis so
lam aqueitatem ex sublimandis exprimere. qua
remota si quid ascendit per illum tunc in princi
pio hic non augeatur ignis , vt per debilissimũ
ignem subtilissima pars tollatur. & seorsum de
ponatur, quæ est causa adustionis. Cum autem
iam nihil vel modicum ascendit quod experiri
poterit cuꝫ intromissione bombacis vel licinii
in inferiori foramine aludel , vigoretur ignis
sub eo, & quanti vigoris debeat esse ignis expe
rientia licinii ostendet. Si enim parum de subli
mando & mundum exierit . adhuc paruus erit
ignis, augeatur ignis . Si vero multum , & im-
mundum, tũc superfluus est. subtrahatur ignis.
Si vero multum & mundum proportio tunc
iam inuẽta est. Immundum vel mundum mul

tum vel parum inueniri potest per extractionē licinii quod in foramen aludel positum fuit. secundum enim quam quantitatem munditiam vel immunditiam ex sublimando respexerit artifex adhęsisse licinio, similiter sylogisare poterit & in tota sublimatione necessario ignē proportionalem. & ex hoc ignis rectificationem inueniet sine fallacia. Melior vero modus secū est vt sumantur ferri squamæ vel ęris combusti. Hæ enim propter priuationem multę humiditatis, de facili Sulfur aut Arsenicum sibi imbibunt & secum vniunt. huius autem veritatem sciet exercitatus solus.

De Fecibus & fornace. Cap. iii.

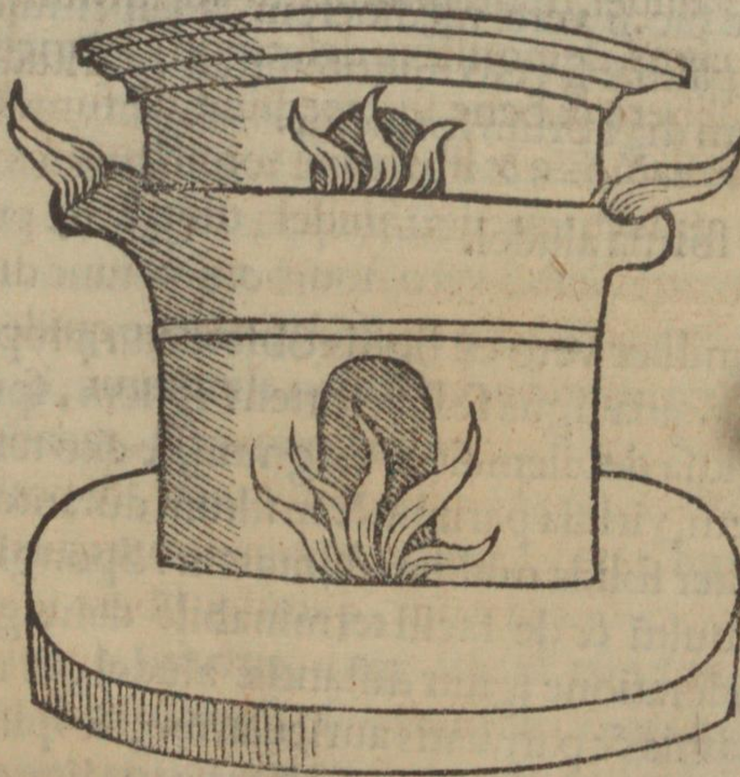
EXpedit ergo nos rectificare artificem in quibus continget omnibus errare ignoranter in horum duorum spirituum sublimatione Narramus igitur ei ꝙ si multas feces posuerit, tunc si non augmentauerit ignem pro

portionalem, nihil ex ſublimando aſcendet; quomodo autem illum inueniat iam ſibi ſuffi- cienter narratum eſt. Et ſi paucam ſecum quã- titatem, vel non ex corporum calce poſuerit, tunc & ſi illius proportionem non inuenerit. aſcendet ſublimandum cum tota ſubſtantia, & huius tradimus ſimiliter inuentionem ſufficien tem. Ex fornace vero ſimiliter contingit errare. Nam magna fornax magnum dat ignem, paruum vero parua. Si ligna & foramina au- ricularum eis proportionentur. Si igitur po- ſuerit multam rei ſublimandæ quantitatem in paruam fornacem, ignem eleuationis ſuffi- cientem non poterit exhibere. Si vero pau- cam in magnam, ſublimationem extermina- bit propter ignis exceſſum. Similiter vero ſpiſ- ſa fornax, conculcatum & fortem dat ignem. tenuis vero rarum & debilem. in quibus ſimi liter errare contingit. Si vero ſpiſſus & cum ſpacioſis auriculis ſit furnus, clarum & magnũ dat ignem. & cum ſtrictis debilem. Item etiam

ſi maior fuerit in coaptatione vaſis ad furnum diſtantia a' ſpondilibus eius . magnum dabit ignem. Si vero minor minorem: in quibus omnibus contingit errare maxime. Rectificatio ergo horum eſt, vt furnus. ſ. conſtruatur ſecundum intẽtionem ignis quem quærit. Spiſſus. ſ. cum liberis auriculis cum diſtantia vaſis aludel multa a ſpondilibus furni, ſi magnum quęrit ignem. Si vero mediocrem, mediocritatem in his omnibus inueniat proportionalem: ſi vero debilem, proportionem in his eidem inueniat. Et has proportiones omnes docebimus te inuenire cum proportione vera, & experiẽtia determinata. Si igitur vis multam ſublimationis quantitatem eleuare, tunc vas aludel tantæ capacitatis inuenias, ꝙ illam ſuſcipiat ſuper fundum ad eleuationem vnius palmæ. & ad illud coaptes furnum, aut ſuſcipiat aludel in medio ſui cum diſtãtia parietum ſuorum per duos digitos. & furno facto, facias illi auriculas quatuor ęque diſtantes proportione vera vt vera

æqualitas sit ignis ad omnes partes illius. Tunc vero stipite ferreo in medio fornacis in spondilibus eius firmato, qui a fundo fornacis distet ad extensionem vnius palmæ cum pollice suo. & ad spissitudinem vnius digiti super eo firmetur vas aludel, & circumliniatur ad furnum, cuius præsens demonstrat descriptio. Auriculæ vero si libere & bene se expediunt, de fumositatibus & flamma: & libere per totum furnũ transiuerit ignis in circuitu aludel, tunc bene proportionatum est. si vero non: non. & tunc dilata eius auriculas. & si emendatur bene quidem. si vero non: tunc necessario relinquitur, ꝙ distantia aludel a parietibus parua est. radantur ergo parietes, & amplietur distantia, & postea tentetur. Reiteretur ergo ampliatio auricularũ, & mensura spondilium, quousqꝫ libere se absoluat a fumo: & flamma in circuitu aludel sit lucida, & libere per auriculas exeat. Ista est sufficiens experientia ad omnem sublimationis quantitatem de inuẽtione magnitudinis furni,

& dilatationis auricularum eius & diſtantię alu
del a parietibus ſuis.



De spissitudine furni. Cap.iiii.

INuentio spissitudinis furni est,ꝙ si quęras magnum ignem. maior spissitudo illius sit,ad mensuram extensionis palmæ cum pollice suo.si vero mediocrem, ad mensuram solius palmæ.si vero minorem: ad spissitudinē duorum digitorum formetur.

De forma aludel. Cap.v.

SImiliter vero ex lignis obseruetur propor-tio.quia ligna solida fortem ignem. spon-giosa debilem.sicca magnum,& cito termi nabilem,viridia paruum& multum durantem, Similiter solida multum durantem: Spongiosa vero multū & de facili terminabilē dant ignē. Consideratione igitur distantiæ aludel, & ma-gnitudinis & paruitatis auricularum, & spissitu dinis & tenuitatis furni, & diuersitatis lignorū, accidit omnium ignium diuersitates perquiri

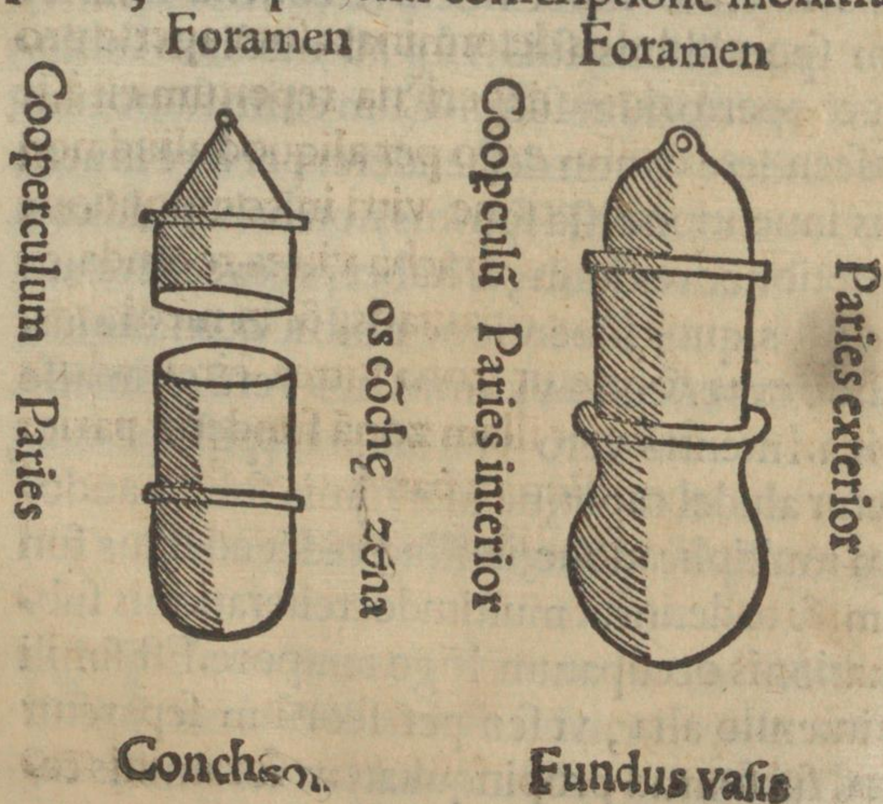
cum experientia sua vera. Ex laticudine vero maiore vel minore auricularum vel fenestræ furni,per quam ligna intromittuntur, & administratione diuersitatis lignorum, & additione & subtractione illorum, accidit inueniri determinatum spacium temporis durationis ignis.s. vt scientia determinata sciatur quantum vnusquisq; ignis in suo gradu perdurare poterit & æqualitate.Et hæc inuestigatio est maxime tibi vtilis & necessaria,quoniam per eam excusaberis a multitudine laboris immensi. Exerciteris igitur in ea,& in omnibus a nobis nunc nouissime determinatis.quoniam qui se exercuerit inueniet.qui vero non:non.

De lignorum proportione. Cap.vi.

INuentio vero vasis aludel est vt fingatur vas de vitro spissum. de alia enim materia non valeret. nisi forte similis esset substantiæ cum vitro, solum enim vitrum & sibi simi-

le, cum poris careat, potẽs eſt ſpiritus tenere ne fugiant, & extermінentur ab igne. Alia autem non, quia per poros eorũ ſucceſſiue diminuuntur & euaneſcunt. Nec etiam metalla in hoc valent, quoniam ſpiritus per amicitiam & eorum conuenientiã in illa penetrant, & ſecum vniuntur. quare per illa tranſeuntes euaneſcunt, quod per ea quæ a nobis determinata ſunt aperte probatur neceſſario: & experiẽtia repertum eſt hic nos verum dixiſſe. ergo per aliquod aliud non excuſamur a ſuſceptione vitri in compoſitione aludel. Fingatur ergo concha vitrea rotunda, cuius fundus ſit paruæ curuitatis, & in medio ſpõdilium eius formetur zona vitrea circumdans eam extra. & ſuper illam zonã fundetur paries rotundus ęque diſtans a pariete conchę ad groſſitudinem cooperculi ipſius conchæ, ita ꝙ in diſtantiã hanc cadat paries coopertorii large ſine preſſura. Altitudo vero huius parietis ſit ad mẽſuram altitudinis parietis conchæ, aut parum plus, vel minus. Formentur vero duo cooperto

ria ad mensuram huius concauitatis duorum parietum ęqualia, quorum longitudo sit æqualis, & sit vnius spannæ. & figura eorum figura vna.s.piramidalis, in quorũ capitibus duo ęqualia sint foramina, vnum in vno.aliud in alio.in quibus ambobus possit cadere maior gallinæ penna, vt hic presenti conscriptione monstrat̃.



Eſt ergo tota vaſis intentio, vt poſſit moueri ſe-
cundum artificis volũtatem coopertoriũ illius,
& ꝙ iunctura ſit ingenioſa, per quam ſine luta-
tione aliqua nõ pateat ſpiritibus egreſſio. Qui
ergo in hoc poterit magis ingeniari, non excu-
ſet ſe ab hoc per noſtram traditionẽ. Et eſt ſpe-
cialis intentio ſuper hoc.ſ.vt concha inferior
cum ſpondilibus ſuis vſq; ad medium ſubin-
tret coopertorium ſuum. Cum enim fumorum
ſit aſcendere & non deſcendere: per hoc inueni
mus inuentione iſta ſpiritus non habere ad con
ſumptionem exitum, & habet prȩexcellere mo
dos alios, quos inuentione noſtra quæſiuimus.
Et hoc experiendo vidimus nos verũ ȩſtimaſſe
de illa. Intentio vero vna eſt, vt ſȩpiſſime eua-
cuetur aludel caput, ne præ nimia ſublimando-
rum multiplicatione, in illud cadãt ad illius fun
dum, & te detineat multitudo reiterationis ſub-
limationis occupatum lõgo tempore. Eſt ſimili
ter intentio alia, vt ſemper ſeorſum ſeparetur
quod ſurſum ad propinquitatem foraminis ca-

pitis aludel aſcendit in puluerem, ab eo quod fuſum & denſum in fruſtis, & apud fundũ illius peruium & clarum, cum adhærẽtia ad vaſis ſpõdilia conſcendiſſe inuenitur, quoniam hoc minus habet de aduſtione, q̃ quod prope foramen reperiatur ſcandiſſe. hoc autem in ſuperioribus aperte probatur, ratione videlicet & experimento. Probatio vero bonitatis & perfectionis ſublimationis eſt iam dicta. Et eſt, quæ inuenitur clara & lucida & non aduritur cum inflammatione. hæc eſt ergo perfectio intentionum ſublimationis, Sulfuris videlicet & Arſenici. Et ſi nõ inuenta eſt ſic, reiteretur opus ſuper illam cum conſideratione omnium ſuarum intentionum quouſq; ſic inueniatur.

De Sublimatione Mercurii. Cap. vii.

NVnc vero totam intentionem ſublimationis Argenti viui determinemus. Eſt ergo completa ſumma illius depuratio

terreitatis & remotio aqueitatis illius. Excusamur enim a labore remotionis adustionis eius. quoniam eam non habet sed solum fugam & terreitatem superfluam. Dicimus igitur quoniā ingenium separationis superfluę terrę ipsius est commixtio cum rebus, cum quibus affinitatem non habet. & sublimationem eius reiterare ab eis multotiens. Et horum genus est tale, & calx corticum ouorum, & marmoris albi similiter, & vitrum minutissime tritum, & salis omne genus præparatum. Ab istis enim mundatur, ab aliis vero cum quibus conuenit, nisi sicut in perfectione corpora, vt sunt Sol, & Luna, nō mundatur, sed potius corrumpitur: quia sulfureitatem habent omnia talium, que ascendens cum eo in sublimatione ipsum corrumpit. Et in hoc experiētiam vides, quia si sublimas illud a Stagno vel Plumbo: ipsum post sublimationem infectum cōspicies nigredine. Ergo melior est eius sublimatio cum his quibus non cōuenit. Cum quibus autem conuenit melior esset, si sulfurei-

tatem non haberent. Ideoq; a talco melior est sublimatio q̄ a rebus omnibus, quia illi parum conuenit, & sulfureitatem non habet. Modus vero remotionis aqueitatis suæ superfluæ est, vt quando commiscetur calcibus a quibus subli- mari debet teratur: & commisceatur illis cum imbibitionibus: quousq; de illo nihil appareat. & post super ignem lentissimum aqueitas im- bibitionis remoueatur. qua recedente, & secum Argenti viui aqueitas recedet. sit tamen ignis tam leuis vt per eum Argenti viui tota substan tia non ascendat. Ex multiplici igitur reiteratio- ne imbibitionis cum contritione & leui assatio ne aqueitatis illius maior deletur pars. cuius resi duum per sublimationis reiterationem remoue tur: & cum videris illud albissimum pręexcel- lens niuem albedine sua: & quasi mortuum alu del spondilibus adhærere. tunc super ipsum rei tera sublimationem suam sine fecibus, quoniā adhęret pars sua fixa cum fecibus: & nunquam per ingeniorum genus aliquod ab illis separari

possset.aut post illud figas partem illius: & modum fixionis eius in sequẽtibus tibi expresse tradimus. & cum fixeris illam, tunc reitera sublimationis residuam partem super eam, vt illa similiter figatur, & serua. quod tentabis sup ignẽ, si fusionem bonam dederit, tunc sufficientẽ sublimationem ad illud reiterasti. Si vero nõ, adde illi de Argento viuo sublimato partem aliquã. & reitera sublimationẽ donec fiat fusibile. quod si lucidum & albissimum habuerit colorem & purum tunc bene mundasti. si vero non: non. Igitur ne sis in præparatione illius, quæ per sublimationem fit, negligens. quoniam qualis erit mundatio, talis & perfectio per illum consequetur in proiectione illius, super vnũquodq; imperfectorum corporum, & super ipsum viuum non præparatum. Vnde & quosdam contingit Ferrum, & quosdã Plumbum. & quosdam per illum Venerem, & quosdam Stagnum formare: quod contingit propter purificationis negligentiam, quandoq; ipsius solius. quãdoq; & Sul

furis sibi admixti: vel eius comparis. Si ergo directe sublimando mundaueris, & illum perfeceris: erit albedinis tinctura firma & perfecta, cui non est par.

De Sublimatione Marchasitæ. Cap. viii.

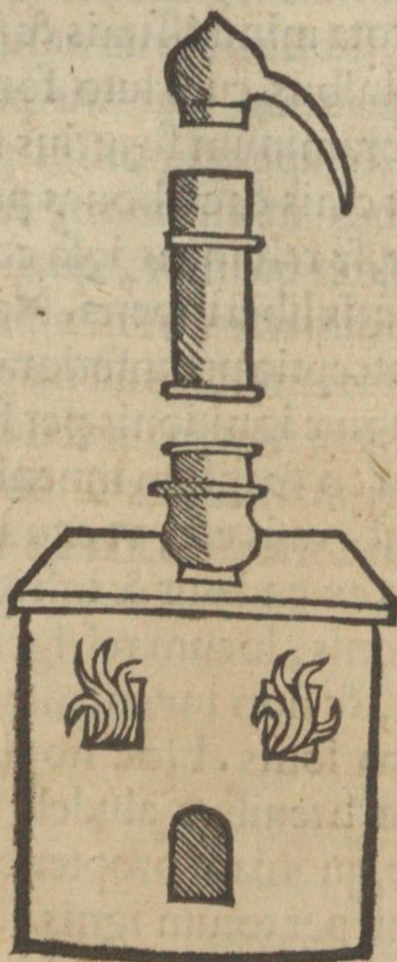
SVfficienter igitur sublimationis Argenti viui summa intentionis tradita. nunc ad Marchasitæ sublimationẽ accedamus Duę tamen sunt illius sublimationes. Prima quidem sine ignitione perficitur. Alia vero cum ignitione. & illud ideo quia habet duplicem substantiam, Vnã. s. Sulfur purum in materia sua. Aliã vero substantiam Argentum viuum mortificatum. prima vtilis est sicut Sulfur. secunda vero vtilis sicut Argentum viuum mortificatum. s. mediocriter præparatum. Assumamus igitur hanc vltimam, quoniam per illam excusamur a susceptione Argenti viui, & a laboribus mortificationis eius. Est igitur totus modus sublima-

tionis illius. vt teratur & in aludel ponatur, & ſublimetur ſine ignitione Sulfur eius: ſemper remouendo quod ex ea ſublimatur ſępiſſime, propter cauſam dictam. & augendo ignis vigorem vſq; ad ignitionē aludel: & eius prima ſublimatio Marchaſitæ debet fieri in vaſe ſublimationis Sulfuris quouſq; Sulfur receſſerit, & poſtea in iſto ſucceſſiue & ordinate, quouſq; totū, quod in ea de Sulfure conſtat exierit, quod probare poteris his manifeſtis experientiis. Nam cum totum illius Sulfur fuerit eleuatum, videbis colorem eius quod poſt illud ſublimabitur, mutari in albiſſimum mixtum cęleſtino eidem colore clariſſimo & amęno. Aliter quod erit de Sulphuris natura comburetur, & flammam dabit vt Sulfur: quod vero ſecundo poſt illud ſublimatum fuerit, nec inflammabitur, nec proprietates Sulphuris oſtendet aliquas. ſed viui Argenti mortificati in ſublimationis iteratione. Illud ergo colligamus per ſuum ſublimationis modum, qui eſt, vt fiat vas terreum ſolidiſſimū,

& bene coctum, ad longitudinem mediæ statu ræ virilis. ad latitudinem vero per quã manus subintrare possit. & fiat fundus qui separari & coniungi possit, ad similitudinem vnius parapsi dis profundæ multum: & mensuretur ab orifi cio illius vasis vsq; prope fundum, ad mẽsuram longitudinis vnius manus cum digitis suis. & de illo loco vsq; ad caput eius vitrificetur inte rius vas, vitrificatione spissa multum, & super caput eius ponatur elembich cum lato naso. in tali enim vase sublimatur illud. Coniungatur ergo fundus cum vase suo per lutum firmæ te nacitatis, & super ipsum fundum spargatẽ Mar chasita. & super caput vasis elembich lati nasi & ponatur in furnum. de cuius proprietate sit for tem ignitionem dare fusionis. s. Argenti vel Ve neris, si artifex indiguerit: quod in summa no stri operis, vbi diuersitates instrumẽtorum nar rabimus tibi & trademus sufficienter. & ca put illius furni claudas, cum rota habente fo ramen in medio sui ad magnitudinem vasis,

per quod illud vas intrare possit, & luta iunctu-ras in circuitu vasis & furni, ne ignis exiens impediat te, & sublimationis adhærentiam, relictis solis quattuor fenestris paruis in rota, quæ claudi, & aperiri possint per quas mittantur carbones in furnum, & in lateribus fornacis similiter quatuor, quasi inter mediis, per quas & similiter carbones mittantur. cum sex vel octo foraminibus ad magnitudinem digiti minoris, quæ nunquam claudantur. vt per illa furnus a fumositatibus se libere possit expedire. Et sint foramina illa in iunctura furni cum rota sua.

SECVNDVS



Furnus vero magnæ ignitionis eſt, cuius ſpon-
dilia ſint ad altitudinem cubitorum duorum &
in medio ſit rota minutiſſimis & ſępiſſimis per
forata foraminibus cum luto fortiter annexo.
capita vero foraminum ſuperius ſint ſtricta. in-
ferius lata. vt cinis & carbones poſſint liberius
ex illis cadere, & relinquat ipſa continue ad ſu-
ſceptionem aeris liberi aperta. Nam aeris libe-
ra & multa ſuſceptio per inferiora foramina, eſt
cauſa vna magnæ ignitionis per furnum. exer-
citeris ergo in eo & ipſum inuenies. Cauſa ve-
ro longitudinis vaſis eſt, vt extra ignem multa
quantitas eius extendatur & infrigidetur. vt fu-
mi ſublimationis, locum refrigerii inueniant,
& adhęreant, & non inueniant viam fugæ, &
ſuæ exterminationis. Hoc nouit ille qui dum
ſublimaſſet in breuibus aludel, nihil ex ſubli-
mato inuenit, quoniam propter breuitatem alu
del ęqualis fuit per totum ignis. Ideo ſemper in
fumi ſubſtantia conuerſum ſublimãdum ſtetit,
& non adhęſit, ſed ſucceſſiue per poros vaſis

euanuit. Vas ergo in omnibus ſublimandis ad maiorem ſui partem in locum ſui refrigerii extendatur. Cauſa vero vitrificationis vaſis eſt, ne fumi aſcendentes in loco ſuæ aſcenſionis, poroſum inueniant aludel parietem, & per illum penetrantes fugiant. Vitrificatur vero locus aſcenſionis illorum vt reſeruet illis via fugæ, fundus vero aludel, non quia ipſius fundus in magno igne conſiſtit. qui vitrificationem ipſius funderet. qua fuſa, & fundus eius & ſimiliter ſublimãdum funderetur & vitrum fieret. Eſt enim vitri proprietas, omnia fundere & ad ſe conuertere. His igitur omnibus conſideratis cum cauſis eorum, fiat ignis ſub aludel, quouſq; certificatus fueris experientia veridica totum illud aſcendiſſe. Eſt autem experientia intromiſſio baculi terrei bene cocti habentis foramen paruum in capite ſuo vſq; ad medium eius veniens ad quãtitatem digiti minoris prope ipſam rem a qua fit ſublimatio.

Baculus  terreus

Et si foramini aliquid adhæserit ex sublimãdo, non est totum sublimatum. si vero non: sublimatum est. Et hac eadem exercitatione in subli mandis certificari poteris omnibus.

De sublimatione Magnesiæ & Tutiæ. Cap.ix.

SVblimationis Magnesiæ & Tutiæ est eadẽ intentio cum intentione vltimæ Marchasitæ sublimationis. Non enim possunt hæc

omnia ſine ignitione ſublimari. ideoq; omnia vnam intentionem habent cum cauſis & experientiis eiſdem, & habent vnum ordinem generalem, quoniam ſine fecibus ſublimari debet quodcũq; ſublimari cum ignitione neceſſe eſt: quoniam in ſeipſis feces habent ſufficiẽtes: imo ſuperfluas: & huius ſignum eſt difficultas ſuæ ſublimationis.

De Sublimatione diminutorum corporum. Cap. x.

SVblimantur & ſimiliter omnia corpora a perfectione diminuta: & hoc eodem ordine, & non cadit diuerſitas aliqua niſi quia ignis ſublimationis vehementior eſt in corporibus, q̃ in Magneſia Marchaſita & Tutia. Et non diuerſificantur corpora in ſublimationibus ſuis, niſi ꝙ quædam indigẽt admixtione rei ſubleuantis ea: quædam vero non: vt facilior fiat eorum eleuatio. Sed vna tamen ſpecialis in cor

porum ſublimatione confederatio & experien-
tia reperta eſt bona. videlicet vt in fundo aludel
non ſit multa corporis ſublimandi quantitas.
quia multitudo ſublimationem impedit. & pla-
nities ſit in fundo aludel ſublimationis, & non
concauitas. vt poſſit æqualiter & tenuiter ſuper
fundum ſparſum corpus. ęqualiter & multum
in ſuis omnibus partibus ęqualiter eleuari. Cor
pora vero indigentia admixtione rei eleuantis
ſunt Venus & Mars: pp ſuæ fuſionis tarditateȝ.
Venus utiq; īdiget Tutia. Mars vero Arſenico:
& cum eis eleuantur de facili: quoniam cum eis
maxime conueniunt. Fiat igitur poſt iſtorum
conſiderationem ſublimatio vt in Tutia, & ſibi
ſimilibus in ſublimatione. & diſponetur eorum
ſublimatio hoc eodem ordine cum cauſis & ex-
perientiis ſuis.

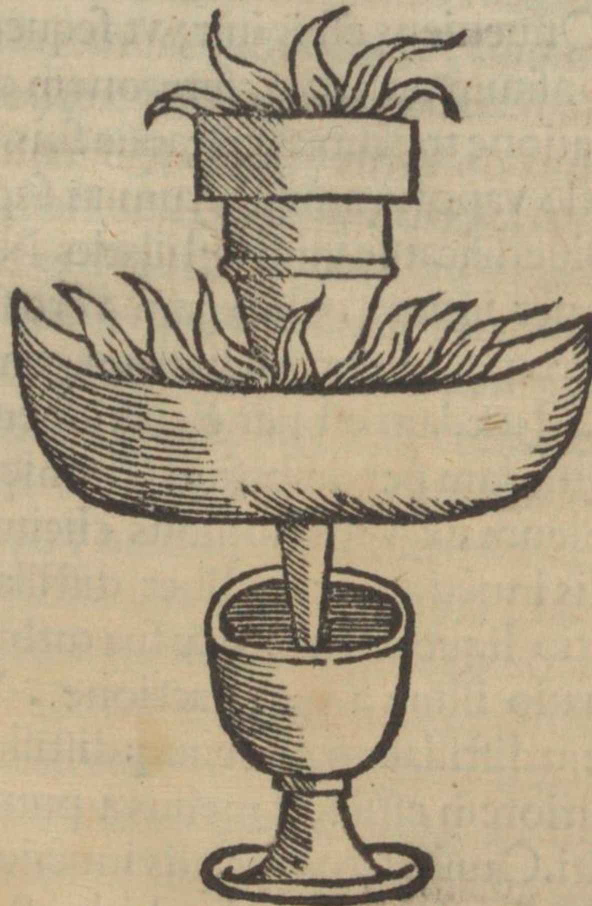
De Deſcenſione. Cap. xi.

NArratis itaq; Sublimationis intẽtionibus cum causis suis omnibus. restat nos nũc Descensionis modum monstrare, cum causis suis similiter cum suo ordine determinato & completo. Fuit autem causa inuentionis illius triplex. Vna scilicet ut cũ medicina aliqua inclusa est in illo uase, quod uocat Descensoriũ vel Chimia. post fusionem descendat per foramen eius. & tunc sumus certi fusionẽ suscepisse Alia causa ut corpora præseruentur a cõbustione debilia per eam descensionem post reductionem a calcibus eorum. Nam cũ a calcibus corpora debilia attentamus reducere, non omnem illorum partem tempore vno reducere possumus. Si igitur pars illa quæ primo in corpus reducta est, reductionem totius expectaret, per ignem euanesceret tunc maior illorum quantitas. Necesse igitur fuit ingeniari. vt cum statim reducta est pars ab ignẽ deponatur. Hoc autẽ per Descensorium fit. Est & tertia causa inuentionis corporum depurãs ab omni re extranea.

Descēdit enim corpus fusum mundum, & omnem rem extraneam in concauitate illius dimittit. His itaq; necessitatibus inuenta Descensione, determinetur modus illius cum instrumento suo prius notificato cum causis suis. Dicimus igitur ꝙ forma eius talis sit, vt fundus illius sit acutus, & parietes illius ęqualiter sine scrupulo sint terminantes in fundi acuitatē, vt possit vnū quodq; libere sine adhęrentia ad illius fundi foramen descendere, Et coopertorium eius si necesse fuerit, sit ad similitudinem planæ parapsidis, & bene conueniat illi, & sit de bona & firma terra, non de facili per ignis pressuram fundente: Mittatur ergo res, cuius intētionis sit descendere in illud super baculos rotundos ex terra factos, vt magis fundo superiori approximetur, & cooperiatur cum eo: & iunctura firmetur: & in igne de carbonibus ponatur, & super ipsum suffletur, quousq; tota res predicta descendat in vas sibi suppositū. Potest tamen si res fuerit difficilis fusionis poni super tabulam planam, vel

paruæ concauitatis, a qua possit de facili descendere, cum inclinatione capitis descensorii parua: quoniam in illa firmius stabit, & diutius ignem suscipiet, & meliorem fusionem dabit: & sæpissime tentari potest inclinatione capitis Descensorii, si fusa fuerit. Purificantur enim per hoc corpora. Sed per pastillum melius purificantur. & eius modus purificationis est idem, cum modo purificationis descensorii. Et ideo per illud excusamur: tenet enim feces corporum Descensorium & melius: ideo narramus modum illius cum ea. Dicimus igitur quoniam accipimus corpus, de cuius intentione est mundari: Et illud in granis minutissimis, vel limaturis, vel in calcem quod perfectius est redigimus, & miscemus calcem cum aliquo, de cuius intentione non sit fundi, sicut albumen oui, & sapo, & postea illud fundimus. Inuenimus enim per illud corpora mundari multa reiteratione, sed non mundificatione perfecta, quam perfectio

nem ſciamus eſſe, ſed mundificatione vtili, vt medicina ſuſcepta perfectionis, melius & perfectius per eam transformentur corpora, eſt enim adminiſtratio præcedens cauſam. Omnem tamen adminiſtrationem ſufficienter in ſequentibus tibi narrabimus. Deſcenſorii vero modum & deſcriptionem ecce.


Ignis
Cooper
torium
Baca
Ignis
Ignis
Vas re
cipiens

De diſtillatione triplici ſcilicet per Alembich, Chimiam, & Filtrum. Cap. xii.

CONueniens eſt igitur, vt ſequentes propoſitum noſtrum, ſermonem de Diſtillatione tradamus cũ cauſis ſuis. Eſt ergo Diſtillatio vaporum aqueorum in ſuo vaſe eleuatio. Diuerſificatur vtiq; diſtillatio. Nam quædam eſt per ignem. Quædam vero ſine igne. Quæ vero per ignem fit, duorum generum inuenitur. Quædam eſt per eleuationem in alembich. Quædam per deſcẽſum Chimię, qua mediante oleum ex vegetabilibus elicitur. Cauſa generalis inuẽtionis cuiuſlibet diſtillationis eſt purificatio liquoroſi a fece & ſua turbulentia, & conſeruatio illius a putrefactione. Videmus enim rem diſtillatam quocunq; diſtillationis genere, puriorem effici, & melius a putrefactione cuſtodiri. Cauſa vero ſpecialis inuẽtionis illius, quæ per aſcenſum fit in alembich, eſt ſcilicet inquiſitio aquæ puræ ſine terra: cuius experientia

est, ꝙ vides aquam distillatam nullam fecem habere. Causa inuentionis aquæ puræ fuit imbibitio plurium medicinarum mundarum. vt si quãdo indigemus imbibitione, aquam puram habeamus, quæ fecem post illius resolutionem non dimittat. Qua fece medicinæ nostræ & spiritus mundari non possint, sed infici & corrumpi. Causa vero inuentionis eius quæ per descensum fit, fuit olei puri in natura sua extractio. quoniã per ascensum oleum in natura sua combustibili haberi non poterat: & huius inquisitio fuit. scilicet vt color eius qui cum substãtia eius permixtus est habeatur. hoc enim iuuare potest in casu. Distillationis vero quę per Filtrum sine igne perficitur, causa inuentionis fuit, aquę sola serenitas. Dicamus ergo omnem distillationis modum cum causis suis. Eius itaq; quæ per ascẽsum fit est duplex modus. Alia enim fictili olla cineribus plena perficitur. alia vero cum aqua in vase suo cum graminibus, vel lanositate ordine suo disposita: ne cucurbita, vel distillationis

alembich rumpatur, ad perfectionem deducitur. Ea vero quæ cum cineribus maiori & fortiori & acutiori perficitur igne quæ autem cum aqua mansueto miscibili & ęquali. Aqua enim acuitatem ignis non suscipit: quemadmodum & cineres. Ideoq; per eam quæ cum cineribus fit, colores & grossiores partes terreas eleuari contingit. Cum ea vero quæ cum aqua fit subtiliores & sine colore, & ad naturã aqueitatis simplicis approximãtes. Magis subtilior ergo fit separatio per eam quæ cum aqua perficitur, q̃ per eam quæ cineribus elicitur. Experientia bene nouit hoc verum esse. qui cum distillasset oleũ per cineres, oleum vix alteratum suscepit in recipienti. Volens ergo partes eius separare ad illud necessitate peruenit, vt cõtingeret per aquã distillari. & tunc per eius reiterationem separauit oleum in partes suas elementares purissimas. vt albissimam & serenissimam aquam ex rubicundissimo extraxisset oleo. remanente in fundo elembich totaliter illius rubore. Per hoc

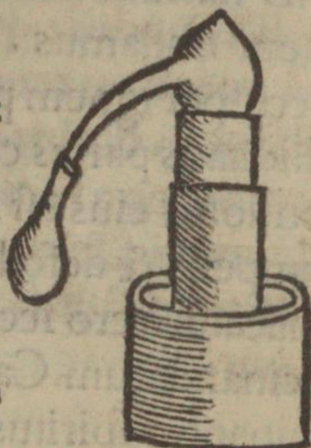
igitur magisterium ad omnis rei vegetabilis, & eius quæ ex vegetabili processit in esse, & omnis rei consimilis omnium determinatam elemētorum separationem peruenire necesse est. Per eam vero quæ per descensum ad cuiuslibet rei oleum perueniri determinate potest scilicet vegetabilium omnium & eorum consimilium. Per eam vero quæ per filtrum est ad cuiuslibet liquorosi serenitatem similiter perueniri potest. Hæc autem omnia parum scientibus fiunt necessaria & manifesta, qui vero hoc ignorat nihil ex hoc nouit magisterio. Exercitetur igitur, & de facili ea inuestigabit. Dispositio ergo eius quæ per cineres fit est, vt sumatur olla fortis ex terra & coaptetur in furno simili sublimationis furno, cum eadem distantia furni a spondilibus per eandem inuestigationem, & similibus auriculis, super cuius fundum ponantur cineres cribellati ad digiti spissitudinem, super quos ponatur vas distillationis & cooperiatur in circuitu eius cum eisdem cineribus vsq; prope collum

alembich . poſt infundatur res in illud de cuius intentione ſit ſic diſtillari . Vltimo cooperiatur illud cum alembich.cuius collum ſigillatim ſuſcipiat intus alterius collum,ne viam fugæ inueniat diſtillaudum . poſt lutetur alembich cucurbitæ inferioris intra ſe vſq; ad concauitatem canalis ipſius alembich cum cucurbita ſua vt firmetur eorum iunctura,& ſupponatur ignis quouſq; diſtillet. Elembich autem , & eius cucurbita de vitro ſint , & ignis augeatur illi ſecundum exigentiam diſtillationis , quouſq; videatur totum diſtillatum eſſe cum magna ignis expreſſione . Secundæ vero intentionis diſtillationis diſpoſitio quæ per aquam fit . eſt ſimilis huic in vaſe & elembich. Differt autem ab ea in hoc, quod ſumitur vna olla ferrea vel enea , & coaptatur ad furnum vt dictum eſt. & poſt ſuper fundum illius olle ſtratum de graminibus vel lana , vel re alia conſimili conſtruatur ad ſpiſſitudinem duorum vel trium digitorum,ne cucurbita frangatur. & eiſdem graminibus vel rebus conſimi

libus cooperiatur in circuitu cucurbita, vſq; pro
pe collum elembich, & ſuper ipſa ſtramina vir
gæ ſubtiles ſpargantur. & ſuper virgas ponan-
tur lapides ponderoſi, qui ſuo pondere cucurbi
tam & elembich & ipſa ſtramina deprimant: &
depreſſa firmiter & ſtabiliter teneant ſuper ollę
fundum, ne natent leuigata per ipſam aquam.
quia leuigatio hæc eſſet cauſa fracturæ vaſis, &
diſtillandæ rei perditio. poſt inter ſtramina fun
datur aqua vſq; ad ollæ plenitudinem, & ſuppo
natur ignis quouſq; diſtilletur totum. Diſpoſi-
tio vero eius quæ per deſcenſum fit, eſt vt fiat
Deſcenſorium vitreum cum coopertorio eius,
& lutetur vtrunq;, & intromittatur quod ſic di-
ſtillari intenditur. & fiat ignis ſuper caput illius.
deſcendet enim diſtillatio eius. Diſpoſitio vero
eius quæ per filtrum fit eſt vt ponatur diſtillan-
dum in concam lapideam, & filtri bene abluti,
& madidi ponatur pars latior in dictum liquo-
rem vſq; ad fundum conchæ. Pendeat vero exi
lior pars eius ab orificio conchæ extra: & ſub ca

pite illius filtri ponatur vas recipiens distillan-
da. Cum ergo incipiet distillare ipsum filtrum:
primo aqua distillabit qua madidum fuit . qua
cessante, succedet illi liquor distillandus : qui si
non serenus fuerit totiens ad concham reuerta
tur quousqꝫ serenissimus distilletur. & quia faci
lia sunt omnia: magna probatione non indigēt:
ideo eorum probationem siluimus . Descriptio
vero & modus omnium vasorum distillationis
cuiuslibet a nobis nunc tradatur.

Primus diſtilla
tionis modus

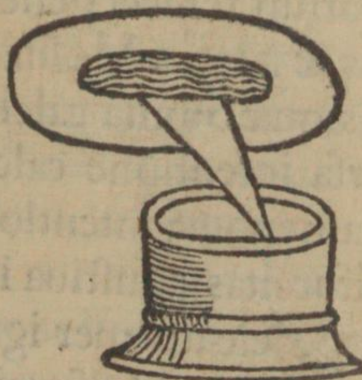


Secundus diſtil
lationis modus





Tertius diſtilla
tionis modus



Quartus diſtil
lationis modus

De Calcinatione. Cap.xiii.

POst igitur distillationis narrationem, de Calcinatione sermonem tradamus. Est ergo Calcinatio, rei siccę per ignem pulverizatio ex privatione humiditatis partes consolidantis. Causa vero inventionis eius est, ut sulfureitas adustiva & corrumpens & defędans per ignem deleatur. Diversificatur vero secundum diversitatem rerum calcinandarum. Calcinantur enim corpora, & calcinantur spiritus, & res aliæ extraneæ a natura horum, diversa tamē intētione. Quia igitur sunt corpora imperfecta duorum scilicet generum. dura videlicet ut Venus & Mars. Mollia vero ut Iupiter & Saturnus, quæ omnia calcinantur. necesse fuit illa diversa intentione calcinari speciali & generali. attamen una intentio quare calcinantur est, ut sulfureitas adustiva illa corrumpens, & defædans, deleatur: per ignem. n. comburitur omnis res in qua est sulfureitas adustiva, quæ sine calci

natione deleri non poteſt, quoniam ipſum corpus ſolidum eſt, & propter ſoliditatem & latitationem ſulfureitatis in continuitate ſubſtantiæ Argenti viui defenditur per illud ab aduſtione. ideo neceſſe fuit continuitatem eius ſeparare, vt ignis liberius ad quamcunq; minimam eius partem perueniens, ſulfureitatem ex eo comburere poſſit: & non defendat ipſum continuitas Argenti viui in illo. Et eſt communis intentio ſimiliter in illa depuratio terreitatis. Inuentum enim eſt ꝙ per reiterationem calcinationis, & reductionis eorũ mundantur corpora, vt modo ſcribimus in ſequentibus. Specialis vero cauſa corporum mollium eſt, vt cum his duabus intentionibus ſit intentio per eam calcinationem illa indurare & ignire. ad quod peruenitur cum ingenioſa reiteratione calcinationis ſuper illa: de qua in ſequenti traditione determinare nos expedit. Inuenimus enim per id ingenium manifeſte ipſa indurari. Sed manifeſtius Iupiter & citius induratur. Cauſa vero inuentionis ſpiri-

tuum calcinationis est: vt ipsi melius figantur, & facilius soluantur in aqua. quoniam omne calcinati genus fixius est q̃ non calcinati, & faci lioris solutionis: quia partes calcinatę magis subtiliatæ per ignem, facilius cum aquis commiscentur & in aqua conuertuntur. hoc scit qui expertus est. Calcinatio vero aliarum rerũ fuit exigentia præparationis spirituum & corporũ, de qua latius determinabimus in sequẽti. Non autem est de perfectione horum aliquid taliũ. Modus ergo calcinationis est diuersus, propter diuersitatem calcinandorum. Calcinantur enim corpora aliter q̃ spũs vel aliæ res, & corpora etiam a se inuicem differunt. Similiter diuersimode calcinãtur. Corpora enim mollia vnum modum habent generalem ad calcinationis intentionem, scilicet ꝙ ambo per solum ignem calcinari possunt, & per salis acuitatem præparati vel non præparati ambo similiter. Prius igitur per ignem solummodo sic perficitur, vt sumatur vas ferreum vel terreum ad similitudinẽ

parapsidis formatum: cuius structura sit firma, & coaptetur ad furnum calcinationis taliter, ꝙ sub illo possint carbones proiici, & sufflari. Proiiciatur vero in fundum vasis illius Plumbũ vel Stagnum, ꝙ super tripodem ferream vel trium lapidum columnas sedeat firmiter, & ad furni sui parietes similiter firmetur, quatuor vel tribus lapidibus coartantibus illud ad eos, ne vas moueri possit. furni vero figura eadem sit cum forma furni magnæ ignitionis, de quo narratum est iam, & narrabitur similiter sermone cõpletiori. Accẽdatur ergo sub illo furno ignis sub vase calcinationis, ad ipsius calcinandi corporis fusionem potens. & cum ipsum corpus fusum cutem nigram super se creauerit ignis calore. subtrahatur ab eo cum pala ferrea vel lapidea, quæ se non permittat aduri ad infectionem calcis. Hæc excoriatio tam diu cõtinuetur, quousqꝫ ipsum corpus in puluerem conuertatur, ꝙ si Saturnus fuerit, ad maiorem ponatur ignem, quousqꝫ in citrinissimum mutetur colorẽ calx

eius. Si vero Iupiter sit, exponatur & dimittatur, quousq; in albebinem calx eius mutetur completam. In hoc tamen sollicitum reddimus artificem, quoniam Saturnus de facili a calce sua redit ad corpus. Iupiter vero difficillime. Ideoq; ne contingat illum errare in expositione Saturni post primam eius puluerizationez scilicet ad temperatum ignem, ne prius redeat q̃ perficiatur illius calx, quoniam temperantia ignis indiget & successione augmẽti illius paulatim cum cautela, quousq; in calce firmetur sua, ne de facili redeat in corpus, vt possit illi maior ignis administrari ad suæ calcis perfectionem. Ne contingat similiter errare propter difficilem Iouis reductionem. vt si quando posuerit in reductionem calcem eius, eueniat ei ꝙ non reducat: sed inueniat eam prioris dispositionis, aut in vitruz redactam, & ęstimet tunc reductionem eius impossibilem. Dicimus enim quoniam si in Iouis reductione magnum non adhibuerit ignẽ, non reducet. si vero magnum, non necesse est illum

reducere.ſed poſſibile eſt illum in vitrificationẽ adducere. Et illud ideo, quoniam Iupiter in profundo ſuæ naturæ Argenti viui fugitiuam inclusam habet ſubſtantiam, ꝙ ſi longamq́; in igne contraxerit moram fugiet. & corpus priuatum humiditate relinquet. quod potius ad vitrificationis q̃ ad corporis metallici fuſionem conuerti reperietur. Omne enim propria priuatum humiditate, nullam niſi vitrificatoriam dat fuſionẽ. Ideoq; neceſſario relinquitur, ꝙ cum ignis impetu maximo, velociter reducat & celeriter feſtinet. aliter enim non reducitur. Exercitetur ergo ad illud qui hoc vult ſcire.

De Calcinatione cum ſalibus. Cap. xiiii.

MOdus vero Calcinationis horum duorum corporum, quæ a ſalis acuitate perficitur eſt, vt proiiciatur ſuper faciem illorum quantitas ſalis poſt quantitatem ſępiſſime in fuſione ſua. & permiſceantur agitatione

multa per baculum ferreum super ignem, quo-
usq; per salis mixtionem in cinerem vertatur.
& postea per eũdem modum perfectionis, per-
ficiatur illorum calx cum suis cõsiderationibus.
Sed in hoc est etiam differentia in horum duo-
rum corporum calcinatione, quoniam Plum-
bum ex primis calcinationis laboribus, ad pul-
uerem conuertitur facilius q̃ Iupirer. non autẽ
perficitur illius calx facilius q̃ Iouis. Dependet
autem huius causa ex eo ꝙ Saturnus humidita-
tem magis habet q̃ Iupiter fixam, & maiorem
terreitatem q̃ Iupiter. Veneris vero & Martis
est idem modus, diuersus tamen a primis, & il-
lud propter liquefactionis eorum difficultatez,
& est vt laminati ponantur ad fortem ignitio-
nem. de cuius intentione non sit fundere, pro-
pter multam terreitatis eorum quantitatem, &
multam sulfureitatis adustiuæ & fugientis men
suram de facili in hoc modo adducuntur in cal
cem. & illud ideo, quoniam ex multa terreitate
Argenti viui substantiæ intermixta, turbatur

Argenti viui continuatio, & ideo porositas in eis creatur.per quam & sulfureitas trãsiens euolare potest, & ignis ex causa illa ad eam accedens comburere & eam eleuare potest. Per hoc enim relinquitur, & partes minores fieri, & in cinerem per discontinuationem raritatis conuerti. Manifesta est ergo experientia huius, quoniam exposita ad ignitionem Veneris lamina, flammam dabit sulfuream, & squamã in superficie sua causabit puluerizabilem, & illud ideo quoniam ex propinquioribus eius partibus faciliorem Sulfuris necesse est combustionẽ fieri. Modus vero furni calcinationis huius est idez, cum modo furni distillationis, nisi ꝙ foramen solummodo vnum debet super caput suum habere, vnde a fumositatibus se libere absoluat, & situatio calcinandorum in medio furni sit, vt in circuitu libere ignem recipiat. Vas vero eius sit terreum ad figuram parapsidis factum. Modus itaq; calcinationis spirituum est, vt eis ad fixionem approximantibus, administretur ignis suc

cessiue & paulatim illum augendo ne fugiant, quousq; maximum eos tollerare ignem contingat, & vas eorum sit rotundum, & vndiq; clausum, & furnus idem cum nouissime dicto. Cũ simili autem furno, & simili vase. omnis similiter alia res calcinatur. Excusamur tamen a maiori labore q̃ qui adhibetur in custodia fugę spirituum, quoniam alia res nõ fugit, nisi spiritus, & quæ spirituum naturæ approximat. Descriptio vero omnium quæ narrata sunt nouissimę est hæc, quæ superius descripta est.

De Solutionibus. Cap. xv.

DE dissolutione sermo noster ampliatus, innuit solutionem rei siccæ in aquã esse reductionem, quoniam omnis solutionis perfectio adducitur cum aquis subtilibus, & maxime acutis, & acribus, & ponticibus, fecem nullam habentibus, sicut est acetum distillatum, & vua acerba, & pira multæ acritudinis,

& mala granata similiter distillata, & his similia. Fuit autem causa inuctionis eius subtiliatio eorum, quæ neq; fusionem nec ingressionem habent, de quibus magna vtilitas amittebatur spirituum fixorum videlicet, & eorum quæ suæ naturę sunt. Nam omne quod soluitur, necesse est salis aut aluminis vel eorum consimilium naturam habere. Est autem natura eorum, quoniam fusionem dant ante illorum vitrificationẽ, ergo & spiritus soluti fusionem præstabunt similiter similem. Cum ergo multum ex natura sua corporibus & sibi inuicem conueniant. habita fusione necesse est per illam corpora penetrare, & penetrando transmutare. Ad hoc vero, ꝙ penetrent & transmutent sine magisterio non peruenitur, quod est. s. vt post solutionem & coagulationem illius administretur illi aliquis ex spiritibus purificatus & mundatus non fixus, & totiẽs ab illo sublimetur quousq; secũ maneat, & illi velociorem præstet fusionem, & ipsum in fusione sua a vitrificatione ꝓseruet. De natura enim

ſic pręparatorũ ſpirituum, & corporum eſt non vitrificari, & a vitrificatione commixtum ſaluare, donec in commixto fuerint. Spiritus ergo qui magis naturam ſeruabit. ſpiritus magis a vitrificatione defendet. Magis autem ſeruabit ſpiritus ſolummodo purificatus: q̃ purificatus fixus calcinatus atq; ſolutus. ideoq; neceſſe eſt illi admiſceri. Reſultat enim bona fuſio ex eis, & ingreſſio & fixio ſtans. Ex operibus autem naturæ probare poſſumus ſola ſalium & aluminũ, & ſimilium naturã ſeruantia ſolubilia eſſe. Non enim in operibus illius omnibus conſiderantes inuenimus alia ſolui præter illa. Igitur quęcũq; ſoluuntur, neceſſe eſt per illorum naturam ſolui, Sed quia videmus omnia vere calcinata ſolui per reiterationem calcinationis, & ſolutiõis. Ideo probamus per illud omnia calcinata, ad ſalium & aluminum naturã approximare. Ideoq; ſeſe in proprietatibus neceſſe eſt concomitari. Modus ergo ſolutionis duplex eſt. ſ. per fimũ calidum, & per feruentem aquam. quorum eſt

vna intentio, & vnus effectus. Modus vero per fimum est, vt ponatur calcinatum in ampulla vitrea, & super illud fundatur quantitas aceti distillati, vel consimilium duplum eius, & obturetur caput suum bene ne respiret, & sub fimo tepido triduo dimittatur, & postea per distillationem filtri solutum remoueatur. nõ solutũ vero iterato calcinetur, & post calcinationem iterato similiter soluatur. donec per reiterationem operis illud totũ soluatur Modus vero qui per ebullientem aquam fit, velocior est, & est vt calcinatum similiter ordinetur cum aceto obturato foramine ne res respiret, quæ in caldario pleno aqua & stramine sepeliatur, vt in distillationis modo per aquam pręceptum attulimus per ordinem: & postea accendatur sub ea ignis donec aqua per horam ferueat. Post vero solutum per filtrum distilletur, & seorsum seruetur. non solutum vero iterato calcinetur, & iterato eodem ordine soluatur, & per filtrum vt supra distilletur, vel reseruentur insimul mixtæ istæ solutiones,

vt potius vna ſola diſtillatio fiat, donec per reite rationem calcinationũ ſoluatur. deſcriptio vero eius quod nunc dictum eſt ſuperius habita eſt.

De coagulatione Mercurii & rerum ſolutarum. Cap. xvi.

COagulatio itaq; eſt rei liquoroſæ ad ſolidam ſubſtãtiam per humidi priuationẽ reductio. Eſt autem duplex inuentionis cauſa illius, Argẽti viui. ſ. induratio. altera vero medicinarum ſolutarum ab aqueitate illis admixta abſolutio. Diuerſificatur vero ſecundum ipſorum coagulandorum multiplicitatem. Alia enim Argentũ viuũ coagulatione indiget, alia vero ſoluta medicina. Eſt autem, & ipſius Argenti viui duplex coagulatio. Vna quidem per ablationem totius humidi innati ab illo. Alia vero per inſpiſſationem ipſius humidi, quouſq; induretur. Coagulare attamen illud difficillime atq; laborioſe accidet, ad quod laborioſe acce-

dunt cum profunditate perſpicacis induſtriæ, & nos narrabimus omne ingenium coagulatio nis illius. Ingenium vero coagulationis cogita- uerunt quidam fore per conſeruationem illius in igne temperato, qui cum illud putaſſent coa- gulaſſe, poſt remotionem eius ab igne inuene- runt illud fluere ſicut prius: per hoc ergo in ſtu- porē adducti ſunt, & in admirationem vehemē tem, arguentes ad hoc perueniri nō poſſe. Alii vero neceſſario ex principiis naturalibus ſup- ponentes humidum quodlibet ab ignis calore in ſiccitatem conuerti, conati ſunt perſeueran- tiæ inſtantia continuare illius conſeruationem in igne, & per hanc continuationem ad hoc per uenerunt, vt ex eis aliqui in album: aliqui vero in rubeum conuerterint lapidem. aliqui vero in citrinum: cuius non fuit fuſio nec ingreſſio, & huius diuerſitatis cauſam, non potuerunt ęſti- mare, illud ideo abiecerunt. Alii vero cum me- dicinis illud coagulare conati ad hoc non perue nerunt, ſed accidit eis illuſio. aut quia illud non

coagulauerunt: aut quia insensibiliter illud ab eis extenuatum est: aut quia coagulatio eorum non fuit in forma alicuius corporis, sed in forma Argentiviui cum plumbo mixti, & horum causam similiter ignorauerunt. Alii vero medicinas artificiosas componentes, illum in proiectione coagulauerunt. sed eorum non fuit coagulatio vtilis. qnoniam ad imperfectum corpus illud conuerterunt. & causam huius similiter videre non potuerunt. Horum igitur nos narrare causas expedit, ut coagulationis illius magisterium artifex inueniat. Vt iam a nobis sufficienter narratum est uniformis est substantia Argenti viui, quare non est possibile in breui spacio temporis per cōseruationem illius in igne aqueitatem remouere suam. Nimia ergo festinatio causa fuit primi erroris. cum uero subtilis sit substantiæ ab igne recedit. Ignis igitur excessus fuit causa erroris illorum a quibus fugit. Commiscetur cum Sulphure, Arsenico, & Marchasita de facili propter communitatem in

natura sua. ideoq; per illa apparet coagulatum non in forma corporis, sed Argenti viui cum plumbo mixti. Non enim hęc cum fugitiua sint possunt illud in ignis pugna tenere, quousq; ad corporis naturam perueniat. sed fugiunt secum per ignis incensionem. & illud est causa erroris illorum qui sic coagulant. Habet vtiq; similiter Argentum viuum humiditatem sibi multum vnitam. quam ab illo separari nō est possibile, nisi per ignis cautam violentiam, vel per cōseruationē eius in suo igne. & ē suus ignis ille quē augmentando secundum exigentiam suæ tollerantiæ, illius humiditatem tollit, non relicta sibi parte ad fusionem metallicam sufficiente: qua remota non funditur. & hæc est causa erroris illorum, qui in lapidem illum coagulant non fusibilem: habet similiter Sulfuris partes naturaliter sibi mixtas, quasdam tamen plus. quasdam vero minus. quas remouere per artificium non est possibile. Cum igitur sit Sulfuris proprietas cū Argento viuo rubeum vel citrinum secundum

mensuram suæ quantitatis creare colorem: eius ablationis proprietas Argento viuo erit albedinem dare per ignem. Hæc igitur est causa varietatis colorum illius post coagulationem eius in lapidem. habet & similiter terreitatem Sulfuris admixtam. qua infici omnes suas coagulationes necesse est, & hæc est causa erroris illorum, qui illud in corpus imperfectum coagulant. Ex diuersitate igitur medicinarũ coagulationis illius, accidit diuersa in coagulatione creari corpora, & ex diuersitate illius similiter quod coagulandum est. Nã si medicina, vel illud habuerit Sulfur mixtum nõ fixum, necesse est corpus molle ex illo creari: Si vero fixum, necesse est durum, & si album: album. si vero rubeum: rubeum. & si remissum ab albo vel rubeo, remissum similiter necesse est fieri, & si terreum infectũ. si vero non: non. & omne similiter non fixum liuidum creat. fixum vero non, quantum in illo est. Pura ergo illius substantia purum creat corpus. non pura vero e contrario. Accidit autem & simili-

ter in ſolo Argento viuo abſq; Sulfuris commixtione diuerſitas eadem propter diuerſitatem mundationis & præparationis illius cum medicinis. Ideoq; contingit ex medicinæ diuerſitate illuſio in coagulatione illius per eam, quandoq; Plumbum. quandoq; Iupiter, quandoq; Venus, quandoq; Mars: quod propter impuritatem accidit fieri, quandoq; vero Sol, quandoq; Luna, quod ex puritate euenire neceſſe eſt, & conſideratione colorum.

De Coagulatione Mercurii per præcipitationem. Cap. xvii.

COagulatur igitur ex frequenti illius pręcipitatione cum violentia ad ignis aſperitatem. Aſperitas enim ignis aqueitatē illius de facili remouet, & hoc fit per vas cuius figura ſit multæ longitudinis, in quo inueniens refrigerium, locum adhęrentie inueniat & quietis, in eius ſpōdilibus per ſuam longitudinem:

& non fugæ viam, quousque iterata vice ad illius fundum præcipitetur multa caliditate ignitionis, cum reiteratione multa, quousque fiat fixum. Coagulatur similiter ex diuturna retentione in suo igne cum vase vitreo, cuius collum sit multæ longitudinis, & in ventre figuram ampulle habeat, cum continua colli eius aperitione, vt postea possit humiditas eius euanescere. Coagulatur vero per medicinam illi cõuenientem, & nos narrabimus in sequenti illam apertius. Hic vero similiter vt intentionem nostram super illam narremus completam, secundum quod per nostrum inuenimus experimentum. Et est medicina illa quæ maxime illi in profundo adhæret, & per minima commiscetur ante illius fugam. Ex rebus ergo sibi conuenientibus necesse est illam colligere. Sunt autem huius corpora omnia Sulfur vel Arsenicum, sed quia nõ videmus corpus aliquod in natura sua illũ coagulare, sed ab eis ipsum fugere, quantumcunque fuerit suæ conuenientiæ. Ideo cõsideramus nul

ſum corpus illi in profundo adhærere. Subtilio
ris ergo ſubſtātiæ & liquidioris fuſionis neceſſe
eſt medicinam illam eſſe, q̃ ipſa corpora. Ex ſpi
ritibus etiam nō videmus illis in natura ſua ma
nentibus firmam, & ſtabilem coagulationē fieri
illius, ſed fugitiuam & multæ infectionis. quo
rum quidem contingit alterum propter ſpiri-
tuum fugam. alterum vero ex terreę & aduſtibi
lis ſubſtantiæ illorum commixtione. Ideoq; ex
hoc manifeſte relinquitur, ex quacunq; medici-
na illius eliciatur, ipſam debere eſſe ſubſtantiæ
ſubtiliſſimæ & puriſſimæ illi adhærentis ex na-
tura ſua facillime, & tenuiſſimæ liquefactionis
ad modum aquæ fixæ ſuper ignis pugnam. hoc
enim ipſum coagulabit & in naturam Solarem
vel Lunarem cōuertet. Modos ingeniorum me
dicinæ tibi dedimus ad quam per illos perueni
re potes. & ipſam ſermone ſibi proprio determi
nauimus. Solicite igitur ad illam exerciteris, &
eam inuenies. Sed vt nos non increpare poſſis
ex eius inſufficiētia: Dicimus quoniam ex ipſis

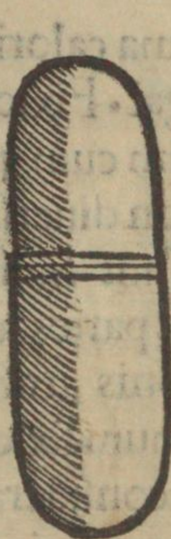
corporibus metallicis cum ſuo Sulfure vel Arſenico præparatis, & ex ſolis ſimiliter corporibus hæc medicina elici poteſt. Ex ſolo vero Argento viuo facilius & propinquius, & perfectius inuenitur. quoniam naturã propriam natura amplectitur amicabilius, & ea gaudet magis q̃ extranea. & eſt in ipſo facilitas extractionis illius ſubſtantiæ ſubtilis. Cum iam in actu ſubtiliſſimam habeat ſubſtantiam. Modi vero inuentionis huius medicinæ Mercurii ſunt per ſublimationem vt a nobis narratum eſt ſufficienter. Modus vero fixionis illius in capitulo ſuæ fixionis ſimiliter narratus eſt. Coagulationis vero ſolutorum modus eſt per ampullam in cineribus vſq; ad collum in temperato igne quouſq; aqueitas euaneſcat. Deſcriptio longorum vaſorum hæc eſt, & eorum in quibus fit omnis coagulatio.

De Fixione & modis eius. Cap. xviii.

FIxio est rei fugientis ad ignem conueniens adaptatio. Causa vero intentionis ipsius fixionis est. vt omnis tinctura, omnisq; alteratio perpetuetur in alterando & non mutetur. Diuersificatur vero & ipsa similiter secundum rerum figendarum multiplicitatem: quæ sunt videlicet corpora quædam a perfectione diminuta, vt Saturnus, Iupiter, & Venus. & secundũ diuersitatem ipsorum spirituum, qui sunt Sulfur & Arsenicum in gradu vno. & Argẽtũ viuum in alio. in tertio vero Marchasita Magnesia & Tutia, quæ omnia prædicta soluuntur, coagulantur & fixantur, & horum similia. Figuntur ergo corpora hæc a sua perfectione diminuta per suam calcinationem. quoniam absoluuntur per eam a sulfureitate volatiua & corrumpente. Et hanc calcinationem sufficienter in sua monstrauimus oratione. Figuntur vero Sulfur & Arsenicum duobus modis scilicet per reiterationem sublimationis super illa in vase aludel, quousq; stent. Et ex hoc aquiritur intentio

festinationis fixionis illorum, vt ingenieris ad inuentionem multiplicis similationis reiteratio nis in breui tempore. quod cum duobus fit allu- tel, cum duplicibus suis cooperculis hoc ordine scilicet vt nunquam ab actu sublimationis desi- stant donec fixa fuerint. Proiiciantur ergo cum in vno ascenderint in aliud aludel. & sic alter- nata vice fiat: etiam nunquam ociosa permittan tur aludel spondilibus adhærere, quin in conti- nua sint ignis eleuatione. quousq; cesset illorum eleuatio. & quantocunq; breuiori tempore po- teris multiplices sublimationis reiterationes multiplicare: tanto celerius cõtinget ipsius fixio nis tempus abbreuiare. Ideoq; fuit secũdus fixio nis modus inuentus: qui est per ipsius sublimã di præcipitationem ad calorem vt continue in illo sit donec figatur. & hoc fit per longum vas vitreũ. cuius fundus sit terreus & non vitreus, quoniam scinderetur in partes: & sit illi artificia liter cum clausura bona connexus: & per spatu lam ferream vel lapideam cum ad spõdilia eius

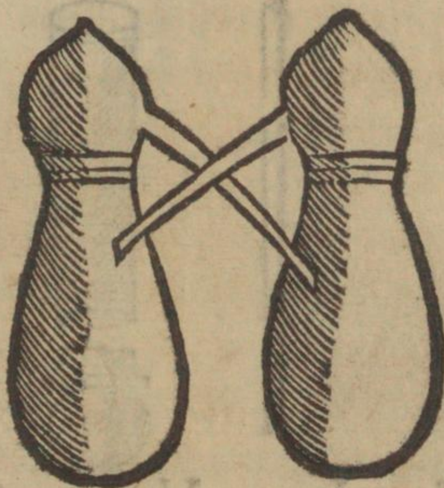
Vas pri-
mum.





Vas secū-
dum.

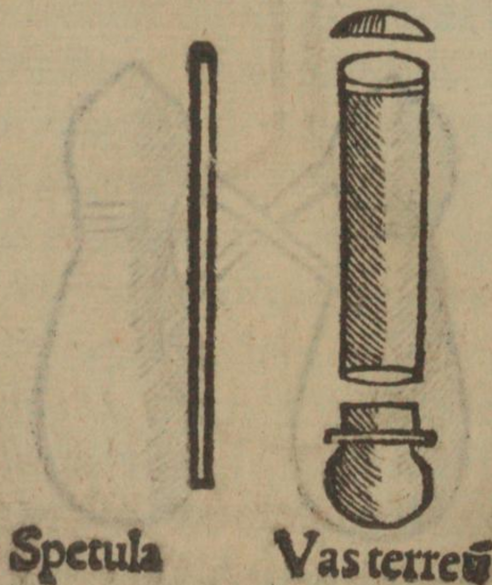
Vas ter-



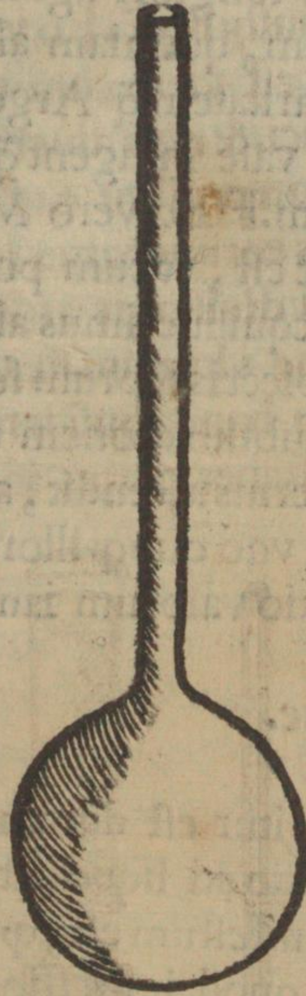
tium

adhæserit, deiiciatur ad ima caloris cõtinue per alternas vices quousq; figat. Fixionis vero modus Argenti viui est idem cum modo fixionis Sulfuris & Arsenici. & non diuersificantur inter se: nisi in hoc, q non possunt Sulfur & Arsenicum figi, nisi prius eorum partes inflammabiles tenuissimæ, subtili diuisionis artificio ab eis separentur. Per hunc vltimum fixionis modum, Argentum viuum hanc considerationem non habet, Non enim habet partes inflammabiles:

Vas quartum



Vas vitreum

Vas quin-  cum

& ad hoc similiter temperatiori calore q̃ Argen tum viuum indigent. In hoc vero modo diuersi

ficantur, quia in longiori figuntur tempore q̃ Argentum viuum, quoniam altius eleuantur, propter suam raritatem q̃ Argentum viuum. Ideoq; longiori vase indigent q̃ Argentũ viuũ ad suam fixionem. Fixio vero Marchasitæ Magnesiæ & Tutiæ est, vt cum post primam sui sublimationeʒ acquisiuerimus aliquid, quod ex eis volumus, abiectis illorum fecibus, reiteremus super eas sublimationem totiens conuertendo quod superius ascendit, ad id quod inferius remansit ex vno quoq; illorum, quousq; figantur. Descriptio vasorum iam tradita est.

De Ceratione. Cap. xix.

CEratio igitur est duræ rei non fusibilis mollificatio ad liquefactionem. Ex hoc ergo manifestum est, ꝙ causa inuentionis illius fuit, vt quod ingressionem ex priuatione suæ liquefactionis non habebat, in corpus ad alterationem, mollificaretur vt flueret, & in-

gressionem haberet. Putauerũt ideo aliqui cera
tione; fieri debere ex oleis liquidis & aquis. Sed
erroneum est illud, & a principiis huius magi-
sterii naturalibus semotum penitus: & ex mani
festis naturę operibus reprobatum. Naturã.n.
non videmus in ipsis corporibus metallicis hu-
miditatem cito terminabilem, immo diu dura-
bilem ad illorum mollificationis & liquefactio-
nis necessitatem posuisse. Si enim talem illis po
suisset, relinqueretur necessario vt citissime.s.
ignitione vna corpora totaliter humiditate pri-
uari contingeret. quare ex illo sequeretur post
vnam ignitionem corpus quodlibet nec mallea
ri, nec fundi posse, Quamobrem igitur imitan
tes naturæ opera in quibus possumus, necesse
est nos modum naturæ in cerando sequi. Cerat
autem ipsa in radice cerationis fusibilium humi
ditate, quæ super omnes est humiditates expe-
ctans ignis calorem. Igitur & nos cõsimili cera-
tione humiditate necessario expedit vti. In nul-
lis autem rebus melius & possibilius hæc humi

ditas in ceratiua inuenitur, q̃ in his videlicet Sulfure & Arſenico propinque, propinquius autem & melius in Argento viuo. Horum autẽ humiditatem non videmus terram illorum relinquere propter fortem vnionẽ, quam in opere mixtionis naturæ habuerunt. In omnibus autem rebus aliis humiditatem habentibus, experimẽto inuenies eam in reſolutione a terrea ſua ſubſtantia ſeparari. & poſt illius ſeparationem omni humiditate priuari. In ſpiritibus autem prędictis hoc minime contingit. Ideoq; non eſt aliud per quod ab illorum incerationis acceptione excuſari poſſimus. Modus ergo cerationis eſt per illos, vt totiens ſuper rem cerandam multiplicetur eorum ſublimatio, quouſq; in illa cum humiditate ſua manentes fuſionem bonã præſtent. Hoc autem non fiat ante illorum perfectam mundationem ab omni re corrumpente.

Libri tertii Summæ Geberis philoſophi perſpicaciſſimi, De conſideratione rerum ex quibus eſt perfectio magiſterii Prohæmium.



Rrincipiorum itaq; huius magiſterii diſcuſſione tradita, neceſſe eſt ex promiſſione noſtra intentũ huius noſtræ artis complete proſequi ſermone illi conueniente. Et eſt ſcilicet conſideratio omnis rei, per quam perfectio huius operis aptius oſtendatur: Et conſideratio neceſſitatis perfectionis medicinæ. ſ. vt diſcutiatur ex qua re melius & propinquius eliciatur illa ad omnem imperfecti perfectionem. Et conſideratio ſimiliter artificiorum, per quæ cognoſcamus an perfectio ſit cõpleta. His itaq; traditis, & tota erit perfectionis tradita cognitio, ſecundum noſtræ artis exigentiam.

De Sulfuris & Arſenici eſſentia. Cap.i.

COgnoſcere vero non eſt poſſibile tranſ-
mutationes corporum vel ipſius Argen
ti viui, niſi ſuper mentem artificis deue-
niat vera cognitio illorum naturæ, ſecundum
ſuas radices. Prius ergo corporum principia no
tificabimus: quid. ſ. ſint ſecundam cauſas ſuas: &
quid boni vel mali in ſe cõtineant. Poſtea vero
ipſorum omnium corporum naturas cum ſuis
omnibus monſtrabimus proprietatibus: quę vi
delicet ſint cauſę corruptionis illorum cum ſuis
experientiis. Comprobãtes igitur imprimis ſpi
rituum naturam: quæ ipſorum ſunt corporum
principia afferamus: quæ ſunt ſcilicet Argentũ
viuum Sulfur & ſuum compar. Dicimus igitur
quoniam Sulfur & ſuũ compar pinguedo ſunt
terræ, vt iam ſupra narrauimus in capitulo de
Sulfure. cuius experientia manifeſtam probatio
nem elicias per illius facilem inflãmationem,
& facilem eius liquefactionem per calidũ. Non

enim inflammatur, nisi quod oleaginũ est. idest pingue. nec liquescit per calidũ facile, nisi quod illius naturam habet Sulfur itaq; & suum compar causam corruptionis habent scilicet inflammabilem substantiam & terream fetulentiam. Causam vero perficientem habent mediocrem inter hanc scilicet & illam. Est igitur causa corruptionis in illo per hoc ꝙ nec fusionem nec ingressionẽ habet. Causa vero corruptionis similiter est inflammabilis substantia, quæ nec stat, nec stare facit, & ꝙ nigredinem ex omni genere eius præstat. Causa igitur perfectionis in illis est mediocris illorum substantia. quia per illius terreitatem nõ turbatur ab ingressione, quę per fusionem bonam perficitur, & per illius subtilitatem non remouetur eius impressio de facili propter fugam. Non est autem mediocris illorum substantia, perfecttonis corporum vel Argenti viui causa nisi figatur: quæ cum non fixa sit, licet illius impressio non moueatur tamẽ de facili stabiliter perpetuatur. Ex his itaq; elici

tur mediocre illius ſubſtantiam diuidere artifi-
cem neceſſe eſſe. Diuidere autem putauerunt
quidam impoſſibile propter fortem illius com-
mixtionem: & illi quidem in ſuis operibus ma-
nifeſtis aduerſi ſunt. Nam & ipſi Sulfur calcina-
uerunt, & licet non multum, quod nullam fuſio
nem nec inflammationem dedit, ſed illud per
diuiſionem neceſſe eſt eueniſſe, quoniam Sul-
fur in ſui naturali commixtione permanens, ne
ceſſe eſt inflammari, & comburi. ergo per diui
ſionem diuerſarum ſubſtantiarum in illo relin-
quitur, partem illius magis inflammabilem a
partibus non inflammabilibus ſeorſum in arti-
ficio ſeparari. Nam ſi poſſibile eſt per calcinatio
nem ad reductionem illarum partium inflam-
mabilium in illo peruenire, neceſſe eſt ex illo-
rum naturalibus operibus eos confiteri, ad om-
nem partium diuiſionem peruenire. Sed quia
hoc dependet ex ſubtiliſſimo artificio, cogitaue
runt fore impoſſibile. Patet itaq; ex pręmiſſis in
capitulo, non eſſe Sulfur de veritate noſtræ ar-

tis, ſed pars eius: Et nos iam deduximus te in cognitionem artificii, per quod ad illius diuiſionẽ poſſibile eſt peruenire. In Arſenico vero quia in radice ſuæ mineræ, per actionem naturæ reſolutæ ſunt multæ illius partes inflammabiles, ideo artificium eius ſeparationis eſt facile: ſed ipſum eſt albedinis tinctura: Sulfur vero rubedinis. In Sulfuris igitur diuiſione magnam adhibere cautelam neceſſe eſt.

De Mercurii eſſentia. Cap. ii.

IN Argento viuo ſimiliter neceſſe eſt ſuperflua demere. Habet enim corruptionis cauſam ſcilicet terream & aduſtibilem abſq; inflammatione aqueitatis ſubſtantiam quibus in ſublimando purgatur. Putauerunt tamen aliqui non ſuperfluam habere terram vel immundiciam. Sed vanum eſt quod cogitauerunt. Videmus enim ipſum multæ liuiditatis, & non albedinis, & præterea ſimiliter per leue artificium vi

demus ex illo terram nigram & fetulentã emanare per lauationem: cuius modũ narrabimus in capitulo de Mercurii lauacro. & diximus similiter in capitulo de Sublimatione Mercurii. Et similiter desolutione Mercurii. Sed quia duplicem est illius perfectionem elicere, & illud perficere: ideo necesse est ipsum duplici mundationis gradu præparare. Sunt enim duæ mundationes Mercurii necessariæ. Vna per sublimationem ad medicinam, naȝ & hoc hic innuitur. Alia per lauacrum ad coagulationem. & illa innuitur in capitulo de medicina Argenti viui, ex quibus elicitur. Si enim volumus medicinam ex illo creare. tunc necesse est a fetulenta suę terreitatis substãtia mundare per sublimationem: ne in proiectione creet colorem liuidum: & ipsius aqueitatem fugitiuam delere necesse est, ne totam medicinam in proiectione fugitiuam faciat, & mediocrem illius substantiam saluare, per medicinam, de cuius proprietate est nõ aduri, & ab adustione defendere: Et quæ non fugit,

& fixum facit. Probamus itaq; perfectiuum esse illud manifestis experientiis. Nam videmus Argentum viuum magis Argento viuo adhęrere, & eidem magis amicari: post illud vero Aurũ, & post Argẽtum. Ideo ex hoc relinquitur Solẽ & Lunam esse suæ naturæ magis. Alia vero corpora non videmus ad illud tantam conformitatem habere. ideo enim ipsa veridice innuimus minus sua natura participare. Et quæcunq; videmus plus ab adustione saluari, illa cõsideramus plus suam naturam habere & possidere. Ideoq; relinquitur ipsum Argentum viuum esse perfectiuum & adustionis saluatiuum. quod est perfectionis vltimum. Secundus vero gradus mundationis illius ad ipsius coagulationem est, ut sufficiat illi solummodo lauatio suæ terreitatis per mundationem: cuius modus hic est, vt sumatur patella vitrea vel terrea, & in ea mittatur Argentum viuum super quod fundatur robes parua quantitas, vel alterius rei consimilis, quæ sufficiat ad cooperiẽdum illud, post mittatur ad

ignem lentum ne ferueat, & agitetur continue cum digitis super fundum patellæ, vt diuidatur Argentum viuum in similitudinem subtilissimi pulueris albi, donec totum acetum euaporet & ipsum Argentum viuum redeat, post vero quod fetulentum & nigrum videris ex illo emanasse laua & abiice, & hoc iterata vice multiplica, quousq; videris colorẽ suæ terreitatis in clarum, mixtum albo cęlestino colori perfecte mutari: quod perfectę lauationis est signũ. Cum igitur peruenerit ad illud, proiiciatur super ipsum medicina suæ coagulationis: & coagulabitur in Solificũ vel Lunificu;, secundũ qđ pręparata extiterit, & ipsius narrationẽ in sequẽti ponemus. Ex iam ergo dictis patet & similiter Argentum viuum nõ esse perfectiuũ in natura sua, ad quã reducit minera sua, sed ad quod perducit ipsum artificiũ nostrum, & similiter in Sulfure & suo compari est inducere. Non igitur in his possibile est naturaliter naturam sequi, sed per nostrũ artificium naturale.

De essentia Marchasitę Magnesiæ, & Tutiæ. Cap.iii.

DE aliis igitur spiritibus naturalē necesse est nos facere traditionem. qui sunt scilicet Marchasita, Magnesia, & Tutia, impressionem magnam in corporibus facientes. Et ideo dicamus quid sint cum probationibus suis in hoc capitulo. Dicimus ergo ꝙ Marchasita duplicem habet in sui creatione substātiam, Argenti viui.s.mortificati & ad fixionem approximantis, & Sulfuris adurentis: Ipsam ergo habere sulfureitatem comperimus experiētia manifesta. Nam cum sublimatur, ex illa emanat substantia sulfurea manifesta comburēs, & sine sublimatione similiter perpenditur eius sulfureitas. Nam si ponatur ad ignitionem non suscipit illam priusquam inflammationem Sulfuris, & inflammetur & ardeat. Ipsam vero Argēti viui substantiam habere sensibiliter manifestatur. Nam albedinem pręstat Veneri meri Argenti,

quemadmodum ,& ipſum Argentum viuum, & colorem in ipſius ſublmatione cæleſtinum præſtare,& luciditatem manifeſtam metallicã habere uidemus. quæ certum reddunt artificẽ illam has ſubſtantias continere in radice ſua. Magneſia vero Sulfur plus turbidum,& Argentum viuum magis terreum & fetulentum,& ipſum Sulfur ſimiliter magis fixũ,& alias minus inflammabile habere per eaſdem probare experientias manifeſte poteris.& ipſam ſimiliter magis naturæ Martis aſſimilare, et approximare. Tutia vero eſt fumus ipſorum corporũ alborũ & hoc manifeſta probatione perpẽditur. Nam proiecto fumo mixtionis Iouis & Veneris adhærente in ſpondilibus fabricæ fabrorum eandem impreſſionem facit cũ ea.& ꝙ fumus metallicis non reddit:nec ipſa ſimiliter ſine alicuius corporis commixtione. Ideoq; cum fumus ſit ipſe alborum corporum,alba nõ citrinat corpora ſed rubea.Nam citrinitas non eſt aliud, q̃ rubei & albi determinata proportio.Ideoq; ipſa

propter sui subtilitatem magis ad profundum corporis penetrat, & ideo magis alterat q̃ suum corpus, & magis adhæret in examine pauco artificio, quod iam tibi narratum est. Quæcunq; enim alterant per Argenti viui vel Sulfuris virtutem, aut horum similium, necesse est alterari. quoniam hæc sola communicant in natura ad ipsa corpora.

De Solis essentia. Cap. iiii.

DE corporibus igitur ampliato sermone eorum intime narremus essentiam & procreationẽ. Et primo de Sole, postea de Luna, vltimo uero de aliis, secundum q̃ videbitur expedire, cum suis probationibus, quæ p experimentum habentur. Est igitur Sol creatus ex subtilissima, substantia Argenti viui, & clarissima: & ex substantia pauca Sulsuris mundi, & purę rubedinis, fixi clari & a natura sui mutari tingentis illũ. Et ideo quia cõtingit diuersitas in

coloribus ipsius Sulphuris, necesse est & Aurũ citrinitatem intẽsam habere similiter. Est enim quoddam magis, & quoddam minus in citrinitate intensum. Quod enim ipsum sit ex subtilissima Argenti uiui substantia perpenditur:, quia & ipsum Argentum viuum de facili illud suscipit. Non enim Argentum viuum aliud q̃ suæ naturæ suscipit. Quod vero claram & mũdam illam habuerit per splendentem eius fulgorem, & radiantem manifestatur non solum in die, verumetiam in tenebris se manifestautem dicimus & vidimus. Quod vero fixam & sine sulfureitate comburentem substantiam habeat, patet per omnem operationem illius ad ignem Nam neq; minuitur, neq; inflãmatur. Quod vero ipsum sit Sulfur tingens, patet per hoc, ꝙ admixtum Argento viuo ipsum in colorem transformat rubeum: & ꝙ sublimatur forti ignitione de corporibus: ita ꝙ eorum ascendat subtilitas cum eo citrinissimum creat colorem: patet igĩt ꝙ cum pura illius substantia purum colorẽ ge-

nerat, cum non pura vero impurum. Qui vero probationis suæ citrinitatis ostensione indiget, sensum nō habet qd' per visum perficitur. Subtilissima igitur Argenti viui substantia ad fixionē deducta, & puritas eiusdem: & subtilissima Sulfuris materia fixa nō adurēs, tota ipsius auri materia est essentialis. Maior igitũ argēti viui q̃ Sulfuris in illo probatur q̃titas, propter facilē Argenti viui in illud ingressionem. Igitur quæcūque volueris alterare, ad huius exemplum altera vt ipsa ad huius æqualitatem perducas: & modum ad illud nos iā dedimus. Et quia subtiles & fixas habet partes eius, ideo potuerunt partes eius multum densari. Et hæc fuit causa sui magni pōderis. Per multā vero & tēperatā decoctionē facta est ex illo paulatina resolutio, & inspissatio bona, & vltima mixtio, ut cū ignitione liquescat. Ex præcedētibus igitur patet qm̄ multa quantitas Argenti viui est causa perfectionis. & multa Sulfuris corruptionis causa. Et vniformitas in substantia est causa perfectionis quæ per-

mixtionem fit in decoctione naturali:& diuersi
tas in substantia est causa corruptiõis:& indura
tio & inspissatio, quæ per longam perficitur &
temperatum decoctionem, est causa perfectio-
nis:oppositum vero corruptionis. Igitur si ceci-
derit super ipsum Argentum viuum Sulfur nõ
debite, necesse est secundum diuersitatem illius
diuersas corruptiones adduci. Potest enim Sul-
fur quod super illud cadit, fixum non adustibile
esse totum, aut totum adustibile & fugiẽs in na
tura Sufuris :aut partem fugientis:partem vero
fixi tenere :sed in parte naturam Sulfuris tenere
in parte vero non. aut totum mundum, aut im-
mundum ,aut modicum, aut multæ quantitatis
superans in commixto, aut paucæ superatum in
illo: aut nec superans: nec superatum, aut album
aut rubeum :aut mediocre . Ex his itaq; diuersi-
tatibus necesse fuit in natura diuersa creari cor-
pora & his similia. quas omnes oportet nos nar
rare cum probationibus manifestis.

De essentia Lunæ. Cap. v.

IAm ergo patet ex prædictis ꝙ si ceciderit Sulfur mundum/fixum/rubeum /clarũ sup substantiã Argenti viui puram/mundam/fixam/claram/non superans, ymo paucæ quantitatis & superatur, creatur ex hoc Aurum purũ Si vero fuerit qđ ceciderit Sulfur mũdum /fixũ album/clarum/super substantiam Argenti viui mundam, Luna pura: si in quantitate non superet: diminutam tamen habet puritatem ab Auri puritate: & spissitudinem grossiorem q̃ Aurum. Cuius signum est, ꝙ non densantur partes eius in tantum ꝙ Auro componderet. nec ita fixam substantiam habet vt illud. Cuius signum est diminutio eius per ignem. & Sulfur eius qđ non est fixum, nec incombustibile: causa est illius. Et ꝙ Sulfur in illo huius sit dispositionis: per illius pręambulam inflammationem probatur. Illud autem fixum, & nõ fixum ad aliud quidem, & ad aliud relatum esse: impossibile nõ est

æstimandum. Lunæ enim sulfureitas ad Auri sulfureitatem relata, non fixa comburens est. Ad aliorum vero corporum relata, fixa, & non comburens est.

De Martis essentia. Cap. vi.

SI vero fuerit Sulfur fixum terreum Argento viuo terreo mixtum, & hæc ambo non puræ albedinis sed liuidæ fuerint: cuius superantiæ quantitas sit Sulfuris fixi summa: fit ex his ferrum, quoniam superantia Sulfuris fixi fusionem prohibet. Ideoq; ex hoc relinquitur Sulfur velocius liquefactionis festinantiã per opus fusionis perdere q̃ Argentum viuum. Non fixũ vero videmus citius q̃ Argentum viuum liquescere. Ex his ergo manifestatur causa velocitatis fusionis, & tarditatis in vnoquoq; corporum. Nam quod plus de fixo habet Sulfure tardius. quod vero plus de adurente facilius & citius fusionem suscipit, quod satis aperte relinquitur a

nobis fore probandum. Quod autem Sulfur fixum tardiorem faciat fusionem, manifestatur per hoc, ꝙ ipsum nunquam figitur nisi calcinetur, calcinatum autem nullam dat fusionẽ. Ergo in omnibus corporibus illam impedire debet. Quod vero nisi calcinetur non figatur. patet experimento illius, qui illud figit non calcinatum. quoniam ipsum inuenit semper fugere, donec in terrã vertatur. cuius similitudo est calcis vere. hoc autem minime in Argento viuo contingit. quoniam figi potest absq; hoc, ꝙ in terram vertatur, & figi similiter cum conuersione ipsius in terram potest. Nam per festinationem ad eius fixionem quæ per præcipitationem perficitur figitur, & in terram mutatur. Per successiuã vero illius iterata vice sublimationẽ similiter figitur, & non in terram vertitur, ymo fusionem dat metallicam. Hoc autem manifestum est, & illi probatum, qui vtrasq; fixiones illius expertus est, vsq; in illius consumationem festinam per præcipitationem, & tardam per successiuas sublima

tiones. Vidit enim & inuenit vt a nobis scriptũ suscepit. Et illud ideo quoniam viscosam & densam habet substantiam: cuius signum est contritio illius cum imbibitione & mixtione cum rebus aliis. Sentitur enim in illo manifeste viscositas illius per multam adhærentiam, densam autem substantiam illud habere manifeste monstratur per illius aspectum & ponderationẽ sui immensi ponderis. Auro enim prępõderat cum est in natura sua. Et est similiter fortissimæ compositionis vt narratum est. Ex his igitur relinquitur ipsum posse figi, sine ipsius humiditatis consumptione, & in terram conuersione: propter enim bonam partium adhærentiam, & fortitudinem suæ mixtionis, si quo modo partes illius inspissentur per ignem. vlterius non permittit se corrumpi, neq; per ingressionem fumosæ flammæ in illud, se in fumum vlterius eleuari permittit, quoniam rarefactionem sui non patitur propter sui densitatem, & carentiam adustionis: quæ per sulfureitatem quam non habet per

ficitur Per hoc ergo inuentum est inuentio-
ne veridica duorum secretorum genus mira-
bile : vnum scilicet triplex causa corruptio-
nis uniuscuiusq; metallorum per ignem :
quarum una est inclusio adurentis Sulfurei-
tatis & illorum substantia per inflammatio-
nem illa diminuentis & exterminátis in fu-
mum vltima consumptione quantumcũq; in
illis. Argenti viui veræ fixionis extiterit.
Altera est multiplicatio flammæ exterioris
super illa penetrantis: & secum in fumum re
soluentis cuiuscunq; fixionis in eis ipsum sit
Tertia vero est rarificatio eorum per calcina
tionem. Tunc enim flamma vel ignis sine illa
in eis penetrare potest & ipsa exterminare.
Si igitur omnes corruptiones esse contin-
gant, maxime corpus corrumpi necesse est
Si vero non omnes, remittitur corruptionis
velocitas vniuscuiusq; corporis secũdum re-
missionem illarum. Secundum genus est bo-
nitas, quæ per ipsum consideratur in corpo-
ribus. Quia igitur Argentum viuum pro-
pter multas causas exterminationis, se in

partes compositionis illius diuidi permittit, quia aut cum tota sui substantia ex igne recedit, aut cum tota in illo permanet stans. Notatur in eo necessario perfectionis causa. Laudetur igitur benedictus & gloriosus deus altissimus, qui creauit illud: & dedit illi substantiam, & substãtiæ proprietates, quas non contingit ullam ex rebus in natura possidere: vt in illa possit inueniri hæc perfectio per artificium aliquod, quod in illo inuenimus potentia propinqua. Ipsum enim est quod ignem superat: & ab eo non superatur sed admirabiliter in eo quiescit gaudens eo.

De Veneris essentia. cap. vii.

REdeuntes igitur ad propositum dicimus, ꝙ si fuerit Sulfur immũdum fixũ grossum secundum sui maiorem partem: secundum vero sui minorem, non fixum liuidũ rubeum: secundum uero totam non superãs neqꝫ superatum, & ceciderit super Argen-

tum viuum grossum, ex eo æs creari necesse est. Horum itaq; omnium probationem adducere necesse est per data ex natura sua. Nam cum illud ad inflammationem ponitur, flammam ex eo sulfuream discernere poteris quæ Sulfuris non fixi est signum, & deperditio suæ quantitatis per exhaltationem. Sulfur uero fixum in illa significatur per frequẽtem eius combustionem. Nam ex ea fit suæ fusionis retardation, & induratio suæ substantię, quæ signa sunt multitudinis sui fixi Sulfuris. Quod autem illud sit rubeum immundum adiunctum Argento viuo immundo, significatur per sensum, vnde alia probatione non indiget. Experimento itaq; elicias secretum. Vides enim omnem rem caloris actione in terram mutatam cũ facilitate solui: & ad aquæ naturam redigi. Hoc autẽ contigit propter partium subtilationem ab igne. Res igitur magis subtilis in natura proprie ad hanc terream naturam reducta magis subtiliatur, igitur magis soluitur ita & quæ maxime. Ex his igitur patet causa cor

ruptionis & infectionis horum duorum: Martis scilicet & Veneris, quoniam est per Sulfuris multam quantitatem fixi, & non fixi paucæ in Venere minime vero in Marte. Cum igitur Sulfur fixum in fusione deuenerit per calorem ignis: eiusq; partium subtilationem per illum. quære aptitudinem substantiæ solutionis: cuius signum est expositio horum duorum corporum ad vaporem aceti. Nam per illud floret in superficie sna Sulfuris eorum aluminositas per calorem in illum creata sabtiliatiuum. Et si posueris hęc duo corpora in liquorem ponticum: soluentur de facili per ebulitionem in illum multæ illorum partes. Et si respexeris in mineris horum duorum, manifestam inuenies ex eis solutam aluminositatis substantiam stillare, & in illis adhærere: quæ aluminositas per ponticitatem & facilem solutionem in aquam probatur. Non enim ponticum & facile solubile reperitur aliud quam alumen & quod suæ naturæ est. Nigredo vero in vno quoq; horum duorum corporum ad ignem cre-

atur per Sulfur non fixum, quod in illis con cluditur multum quemadmodum in Venere parum vero in Marte ad naturam fixi approxmans. ideoq; non de facili talem impressionem de Marte remouere est possibile. Iam ergo patuit ex Sulfure non fixo fusionem adiuuari, ex fixo vero fuxionem non fieri & fusionem impediri, illud scit necessarium uerũ esse qui nullo ingeniorum fusionis Sulfur potuit conseruare in fusione post illius fixionem. Argentum uero viuum fixit per frequentem sublimationis reiterationem ad illud, eo bonam fusionem suscipiente. Ex hoc itaq; manifestum est corpora esse maioris perfectionis: quæ plus Argenti viui sunt contĩnẽtia, & quæ minus sunt cõtinentia sunt minoris perfectiõis. Studeas igitur in omnibus tuis operibus Argentum viuum in cõmixtione superare: & si per solum Argentum viuũ perficere poteris, præciosissimæ perfectionis indagator eris: & eius perfectionis supra quã naturæ vincit opus mundare enim pote

ris intime, ad quod natura non peruenit. Probatio uero huius ꝙ ea quæ magis Argenti viui quantitatis ſunt continentia, maioris ſunt perfectionis eſt .ſ. facillima ſuſceptio Argenti viui. Videmus enim corpus perfectius amicabiliter Argentum viuum ſuſcipere. Ex præcedentibus itaq; ſermonibus relinquitur, duplicem fore in corporibus ſulfureitatem: vnam quidem in profunditate Argenti viui concluſam in principio ſuę commixtionis, alteram vero ſuperuenientem, quarum altera cum labore tolli, alteram vero nullo artificiorum ingenio eſt poſſibile tolli, quod per ignem perficitur: ad quod poſſit noſtra operatio congrue ac vtiliter peruenire: cum iam ſecum ad eandem creationem vnicum factum eſt, & hoc experimento probatur, quoniam ſulfureitatem aduſtibilem videmus per ignem deleri: ſulfureitatem vero fixam minime. Si ergo dixerimus corpora calcinatione mundari, intelligas vtiq; terrea ſubſtantia: quæ non in radice ſuæ naturæ unita eſt, quoniam vnitam munda-

re per ignis ingenium non eſt poſſibile, niſi adueniat Argenti viui medicina, occultans & contemperans illam: aut illam de commixto ſeparans. Separatio aūt terreæ ſubſtantiæ in radice metallo vnitæ de commixto fit. aut per eleuationem cum rebus ſubſtantiam Argenti vuiui eleuantibus, & Sulfur terreum dimittentibus propter conuenientiam cum eis vt eſt Tutia & Machaſita quia fumi ſunt: quorum maior pars Argenti viui eſt quantitas, quam Sulfuris: & huius experientiam uides quoniam ſi forti & ſubita fuſione hæc coniunxeris cum corporibus, ſpiritus ſecum adducent corpora in fuga ſua leuatione, ideoq; cum eis eleuare poteris, aut per Argenti uiui commixtionem: quam narrauimus. Argentum enim viuum tenet quod ſuæ naturæ eſt, alterum vero reſpuit.

De Iouis eſſentia. cap. viii.

HAc igitur inueſtigatione propoſita, noſtrum propoſitum ſequentes innuimus, ꝙ ſi Sulfur fuerit in radice commixtionis fixione pauca participans album, albedine nõ pura, non ſuperans ſed ſuperatum cum Argento viuo ſecundum partem fixo, albo non pure commixto, ſequetur ex eo Stagnum. Et horum probationem per præparationem inuenies, quoniam ſi Stagnum calcinaueris, ſenties ex illo Sulfuris fetorem: quod ſignum eſt Sulfuris non fixi: & quia flammam non dat, non putes illud fixum. Quoniam non propter fixionem, ſed propter ſuperantiam Argenti viui in commixtione ſaluantis a combuſtione flammam non dat. Probatur itaq; duplex in ſtagno ſulfureitas: & duplex Argenti viui ſubſtantia: vna quidem ſulfureitas, quæ eſt quia cum calcinatur fetet, vt Sulfur, per primam probatur mixtionis experientiam. altera per continuationem ipſius in calce ſua ad ignem quam habet, quia magis fixa non fetet. Probatur vero duplex Argenti viui ſubſtantia

in illo. vna quarum est fixa, altera vero non fixa. quoniam ante illius calcinationem stridet. post vero triplicem ipsius calcinationem non stridet quod est, quia eius Argenti viui fugitiui substãtia stridorem faciens euolauit. Quod vero Argenti viui substantia sit in ipso, probatur per lauationem plumbi cum Argento viuo, quoniã si cum Argento viuo Plumbum lauetur, post lauacrum eius per illud fuderis igne non superante suę fusionis ignem, remanebit cum eo Argenti viui pars, quæ Plumbo stridorem adducet, & illud in Stagnum conuertet. E conuerso per mutationem Stagni in Plumbum, illud considerare potes. Nam per multiplicem calcinationis reiterationem ad illud, & magis illi ignis cõuenientis ad reductionis administrationem in Plumbum conuertitur. Maxime vero cum per subtractionem sui scorii cũ magno calcinatur igne. Et harum substantiarum diuersitatibus certificari poteris per ingenia conseruationis illarum, cum instrumentis propriis, & ignis modo

eas diuidentis: Ad quam nos peruenimus cum instantia, & vidimus cum certificatione nostra nos verum per illud ęstimasse. Quid igitur sit quod post remotionem duorum non fixorum ex Ioue .s. Sulfuris & Argenti viui remansit, te certum reddere nos expedit, vt cōplete cognoscas ipsius Iouis compositionem. Est ergo illud liuidum ponderosum vt Plumbum, maiori tamen albedine Plumbo participans est q̄ Plumbum purissimum, & est in ipso ęqualitas spissitudinis duorum componentium, Argēti viui .s. & Sulfuris. non autem ęqualitas quantitatis, quoniam in commixtione vincit Argentum viuum, cuius signum est facilitas ingressionis in illud Argenti viui in natura sua. Igitur si nō maioris Argenti viui in illo esset quantitas, nō adhæreret illi in natura sua sumptum de facili. Ideoq; non adhæret Marti nisi subtilissimo ingenio: neq; Veneri propter paucitatem Argenti viui in illis in commixtione sua. Ex hoc ergo patet q̄ difficillime Marti adhęret, Veneri vero

facilius propter maiorem copiam Argenti viui in ea: cuius signum est fusio illius facilis, Martis vero difficillima. Fixio vero harum duarũ substantiarum ad firmam approximat fixionem. nõ autem firma est perpetua, & huius est probatio ipsius corporis calcinatio: & post calcinationé ad fortem ignem expositio, nam per eum non fiet diuisio, sed tota ascendet substantia, purificata tamen magis. Videmus igitur substantiam Sulfuris in Stagno adhærentem facilius separari, q̃ in Plumbo, & huius experimentum vides per facilem Iouis indurationem, calcinationẽ, & meliorationem sui fulgoris. Ideoq; considera mus hęc corrumpentia in radice sua nõ fuisse, sed ei post aduenerunt. Et quia in prima mixtio ne non fuerunt illi multum coniuncta, ideo facile possunt separari. Ideo alterationes in eo sunt velocis operis, mundificatio videlicet, & ipsius induratio, & illius fixio, & harum causas per iam a nobis tradita manifeste cõsiderare potes. Et quia post has operationes, calcinationé. s.

& reductionem cõſiderauimus in fumo ſuo ele
uato per magnam ignis expreſſionem, & vidi-
mus illum ad citrinitatẽ pertinere, cum hoc ſit
de proprietate Sulfuris calcinati, ęſtimauimus
ęſtimatione vera in qua ſumus certificati ipm
Sulfuris fixi naturam multum ſecum cõtinere.
Qui ergo voluerit in hac noſtra ſcientia vide-
re inueſtigationem horum omnium ſtudeat cũ
ſedulitate operis, donec principia ipſorum cor-
porum & proprietates ſpirituum inueniat inuẽ
tione certa, non coniecturali, quam tradidimus
in hoc libro ſufficienter ad artis exigentiam.

De Saturni eſſentia. Cap. ix.

RＥſtat nos igitur de Saturno deſcriptio-
nem ponere, & dicimus ꝙ non diuerſi
ficatur a Ioue per calcinationis reitera-
tionem ad illius naturam reductio, niſi quia im-
mundiorem habet ſubſtantiam a duabus ſub-
ſtantiis commixtam groſſioribus, Sulfure .ſ. &

Argento viuo, & quia Sulfur in illo comburẽs est suæ q̄ Argenti viui substantiæ magis adhæsiuum, & quod plus habet de substantia Sulfuris fixi ad compositionem suam q̄ Iupiter, & horum probationes per experientias manifestas adducemus, ꝙ igitur ipsum sit maioris partis terræ fetulentæ q̄ Iupiter, manifestatur per visum & per lauacrum eius ab Argento viuo in natura, quia plus per lauacrum emanãt fetulentiæ ab eo q̄ a Ioue, & quia primum gradum calcinationis suscipit facilius q̄ Iupiter, quod est signum multę terreitatis. Nam corpora pluris terreitatis, facilioris inuenimus calcinationis, & terreitatis paucæ difficilioris calcinationis, quia est paucæ terreitatis, ideo paucæ pulverizationis, & huius est probatio difficillima Solis calcinatio completa. Et quia non rectificatur eius feditas per calcinationis reiterationẽ sicut in Ioue, quod est signum maioris feditatis in principiis eius ex natura sua q̄ Iouis. Quod vero Sulfuris quantitas combustibilis magis sit Argenti viui

ſubſtantiæ adhęſiuę in eo q̃ in Ioue, ſignificatur per hoc, ꝙ non ſeparatur de eo in fumum quantitas notanda, quin ſit citrini coloris multæ citrinitatis, cuius ſignum ſimiliter eſt quod in fundo inſtrumẽti ex eo remãſit, quod neceſſario vnius trium eſſe ſignum relinquitur, aut nullius quantitatis Sulfuris combuſtibilis in eo, aut pauciſſimæ, aut multum coniunctæ in principiorũ propinquitate ad radicem mixtionis, ſed certificati ſumus per illius odorẽ ipſum alicuius eſſe quantitatis & non paucæ, immo multæ, quia nõ mouetur ab eo ſulfureitas in breui tempore. Ideo conſideramus conſideratione qua certi ſumus, Sulfur comburens illius cum Sulfure non comburente ad naturam Sulfuris fixi approximare in Argenti viui ſubſtãtia vniformiter eſſe commixtum. Ideoꝙ cum ſcandit fumus eius, neceſſario cum Sulfure non comburente ſcandit, de cuius proprietate eſt citrinitatem creare, ꝙ vero maior quãtitas Sulfuris non adurentis ſit in ipſo q̃ in Ioue, a nobis adductum eſt cum veritate,

per hoc ꝙ videmus totum colorem ipsius in ci-
trinum mutari. Iouis vero in album in calcina-
tionibus suis. Et ideo in hoc nobis aperta est
via causæ inuestigatiōis huius operis, per quod
in calcinatione mutatur Iupiter facilius in du-
rum q̃ Saturnus. Non autē in tarditatem lique-
factionis velocius q̃ Saturnus, & illud ideo, quo
niam causa duriciei verę, est Sulfur fixum & Ar
gentum viuum fixum. Causa vero liquefactio-
nis est duplex, Argentum viuum scilicet & Sul
fur combustibile, quorum alterum quo ad fusio
nis perfectionē sufficit in vnoquoq; gradu eius
cum ignitione. s. Argenti viui. Quia igitur in
Ioue est multa Argenti viui quantitas nō vere
fixi, remanet in illo multum liquefactionis ve-
locitas, & nō remouetur ab illo faciliter. Causa
vero mollificationis est duplex, Argentū. s. viuū
& Sulfur combustibile. Quia igitur remouetur
sulfureitas comburens ex Ioue facilius, q̃ ex Sa
turno, ideo ex eo altera causarum mollitiei re-
mota, necesse est illud indurari velociter. Satur-

nus vero quia vtriusq; mollitiei causas fortiter habet coniunctas, non facile induratur. Est tamen diuersitas in mollitie per Argẽtum viuum & per Sulfur, quoniam mollities per Sulfur est cessiua. mollities vero per Argentum viuum extensiua. Et hoc necessario probatur per hoc, ꝙ videmus corpora multi Argenti viui, multæ extẽsionis esse, corpora vero pauci, paucę. Et ideo Iupiter facilius & subtilius extenditur q̃ Saturnus, Saturnus facilius q̃ Venus, Venus q̃ Mars. Luna subtilius q̃ Iupiter. Sol vero q̃ Luna subtilius. Patet igitur ꝙ cum causa indurationis sit Argẽtum viuum fixum aut Sulfur fixum, causa mollitiei erit opposita. Causa vero fusionis est duplex. s. Sulfur non fixum & Argẽtum viuum cuiuscunq; generis. Sed Sulfur non fixum necessario est causa fusionis sine ignitione, & manifeste vides huius rei experientiam per proiectionem Arsenici super corpora difficilis fusionis, facit enim ea facilis fusionis & sine ignitione. Causa vero fusionis facilis est & similiter

SAturni eſſentiæ præparatio multiplex adhi betur, & Iouis ſimiliter, per ipſorum multi plicis perfectionis approximationis, aut elōgationis ab ea gradum. Cum ſit igitur aliud ex corrumpentibus ſuo profundo adueniens ex ſuæ naturæ radice innata ſulfureitate. ſ. terreitas atq; Argenti viui impuritas, terræ illorum crea/tionis principiis, eſſentiali natura commixta. Aliud vero ſuperueniens poſt primam illorũ mixtionem, corruptionem adducit. & ſunt res primi generis ſulfureitas ſcilicet comburens, & illius impuritas, & Argenti viui ſubſtãtia feda, quæ omnia ſunt Saturni & Iouis, perfectionis ſubſtantiam corrumpentia. Sed horum quidem alterum impoſſibile eſt remoueri per medicinã primi ordinis alicuius induſtriæ. Alterum vero paruo adminiculo remoueri contingit. hoc qui dem remouendum eſſe impoſſibile aduenit, propter hoc ꝙ in principiis naturæ propriæ hu ius generis corporum in veram eſſentiam com mixta fuerũt, & vera eſſentia facta ſunt. Ideoq;

cum non ſit poſſibile, veram rei cuiuſcunq; in natura remouere eſſentiam re permanente, nõ fuit ab eis poſſibile, hæc corrumpentia delere. Quamobrem igitur putauerunt quidam philoſophorum, per hoc ad artem non poſſe perueniri. Sed & nos quidem noſtro tempore hanc inquirentes ſcientiam, peruenimus ad hoc idẽ, q & ſimiliter nullo ingeniorum præparationis modo, potuimus corpora illuſtrare cum complemento ſui fulgoris lucidi, quin contingeret illa ex toto infici, & denigrari penitus, propter hoc igitur & nos ſimiliter in ſtuporem adducti, multi temporis ſpatio ſub deſperationis vmbraculo delituimus. Redeuntes igitur in noſipſos, noſmet torquentes immenſæ cogitationũ meditationis afflictionibus, reſpeximus a perfectione corpora diminuta, in profundo ſuæ naturæ feda exiſtere, & nihil in eis fulgidum inueniri. cum in eis ſecundum naturam non ſit. Nõ enim inuenitur in re, quod in illa non eſt. Cum igitur nihil perfecti in illis inueniatur, neceſſa-

rio & in eiſdem nihil ſuperfluum inueniri relin quitur, in diuerſarum ſubſtantiarum ſeparatio- ne in illis, in profundo ſuæ naturæ. Ideoq; per hoc inuenimus aliquid diminutũ in illis fuiſſe, quod compleri neceſſario accidit per medicinã ſibi conuenientem, & diminutum complẽtem. Eſt igitur diminutum in illis.ſ.paucitas Argen- ti viui, & non recta inſpiſſatio eiuſdem. Igitur complementum eſt in illis Argenti viui multi- plicatio, & inſpiſſatio bona, & fixio permanens. Hoc autem per medicinam ex illo creatam per ficitur. hęc enim cum ex Argento viuo ſit ineſſe deducta, per illius beneficium luciditatis, ſplen- doris illorum fuſcedinem palliando celat & te- git, & in ſplendorem adducit, & in fulgorem cõ uertit. Cum enim Argentum viuum in medici na præparatum, per noſtrum artificium ſit mun datum, & in ſubſtantiam puriſſimam & fulgi- diſſimam redactum, proiectum ſuper diminu- ta corpora a perfectione illuſtrabit, & ſua fixio- ne perficiet. Hanc vero medicinam in ſua nar-

rabimus oratione. Relinquitur itaq; ex pręiacentibus, necessario duplicem fore perfectionis inuentionem necessariam. Aut vnam quidem per medicinam quæ de commixto substantiam fedam separat. Aut alteram per medicinaz, quę illam sui fulgoris splendore palliando tegat, & illustrando decoret. Cum nihil ergo superfluũ, sed potius diminutum in profundo corporum reperiri contingat. igitur si quod superfluum remoueri expedit, necesse est illud ex manifesto suę naturę superueniens, & tolli & moueri cum diuersis præparationibus, quas in hac oratione nos expedit enarrare. Primum quidem in eadẽ oratione Iouis & Saturni. Vltimo vero & aliorum secundum ordinem.

De pręparatione Saturni in specie. Cap. xiii.

PRæparantur igitur Saturnus, & Iupiter præparationibus multiplicibus, secũdum maioris perfectioni approximationis ne-

cessitatem, communi.s.& speciali præparatio-
nis modo. Communis quidem est per gradus
approximationis ad perfectionem multiplices.
Est enim vnus gradus approximationis.s.Sul-
fur ex substãtia munda. Alter vero durities cum
suæ fusionis ignitione. Tertius vero fixio per re
motionem fugitiuæ substantiæ. Mundificantur
igitur & fulgida fiunt tripliciter: aut per res mũ-
dificantes, aut per calcinationis modum & redu
ctionis, aut per solutionem. Per res igitur depu
rantes mundantur dupliciter, aut in calcem re-
dacta, aut in natura corporum. In calcem vero
redacta, purificantur in hunc modum, Aut per
sales, & alumina, aut per vitrum. Et est vt cum
corpus.s.Iupiter & Saturnus calcinatum extite-
rit, tunc infundatur super eorum calcem, alumĩ
num aut salium aqua, aut commisceatur in ea
vitrum tritum & reducatur in corpus. Hoc igi-
tur totiens super hæc corpora alternata vice rei-
teretur. quousq; munda complete se ostendant.
Nam cum sales & alumina & vitrum fundãtur

ſuſione alia q̃ corpora . ideo ab illis ſeparantur, & ſecum terream ſubſtantiam ducunt , relicto ſolo corpore purificato . In natura vero corporum ſimiliter & per eundẽ depurãtur modum, Et eſt vt limẽtur ſubtiliſſime hæc duo corpora. poſt hoc vero cum eiſdem adminiſtrentur aluminibus ſalibus & vitro videlicet, & poſtea in corpus reducantur . Et ſic alternata vice reiteretur,quouſq; mundiora appareant. Mundificantur & per Argẽti viui lauacrum , modum cuius attulimus . Mundificantur vero ſimiliter & hæc vtriuſq; generis corpora , per reiterationis vicẽ calcinationis ad illa , & reductionis ſimiliter cũ ſufficientia ſui ignis , quouſq; mundiora appareant.Per hanc enim mundantur a perfectione hæc diminuta corpora,duplici corrumpẽte ſubſtantia . Hac quidem inflammabili & fugitiua, illa vero fetulenta terrea.Et illud ideo,quoniam ignis omnem fugitiuam ſubſtantiam eleuat & conſumit.Et idem ignis ſimiliter in reductionis modo , omnem ſubſtantiam terræ diuidit cum

proportione ſua. Et hanc proportionem in alio noſtro volumine, quod de perfectionis inueſtigatione in titulatur conſcripſimus, quod ſecundum ordinem hunc ꝓcedit librum. In illo enim quæcunq; inueſtigauimus, ſecundum noſtræ mentis rationem ſcripſimus. Hic vero quæ vidimus & tetigimus, complete ſecundum ſcientiæ ordinem terminauimus. Mundificantur & hæc vtiq; per ſolutionem ſuæ ſubſtantiæ, cuius modum iam diximus: Et per reductionem ſimiliter eius, quod ex eis diſſolutum extiterit. Inuenitur enim illud mundius, & perfectius q̃ alio quoq̃ præparationis genere hoc eodem præparationis modo. Et huic modo non comparatur modus, niſi qui per ſublimationē perficitur, & ideo huic ęquipollet. Eſt & ſimiliter ꝑparatio in illis induratio ſuæ mollis ſubſtantiæ cum ignitione ſuæ fuſionis, & eſt vt ingeniemur in illis permiſcere Argenti viui ſubſtantiam fixam in profundo illorum, aut Sulfuris fixi, aut ſui comparis, aut ex rebus duris, & ñ fuſilibus, ſicut Talc Mar

chasita & Tutia. Hęc etenim cum illis vniuntur & admiſcentur, & illa indurant, quouſq; nõ fundantur antequam igniantur. Et per medicinam perficientem hoc idem completur ſimiliter, cuius narrationem ponemus. Et eſt ſimiliter alter præparationis modus ſcilicet per remotionem ſuæ fugitiuæ ſubſtantiæ, & hic quidem perficitur per conſeruationem, poſt primum calcinationis gradum illorum in igne illis proportionali. Et quia ordo in modum pręparationis contingit neceſſario: ideo ponamus ordinem completum ex illis. Primo igitur mundetur ex eis omnis ſubſtantia fugitiua, & aduſtiua corrumpens. De hinc vero terrea ſuperfluitas deleatur. poſt ſoluatur & reducatur, Aut per lauacrũ Argenti viui lauetur complete, & hic ordo vtilis & neceſſarius eſt.

De præparatione Iouis in specie. Cap. xiiii.

SPecialis tamen horum corporum præpara tio, primum quidem Iouis est multiplex: Vna quidem per cerationē, & per hanc induratur eius substantia magis, quod Saturno non euenit. Et per alumina similiter. hęc enim proprie Iouem indurant. Altera vero per conseruationem eius in igne suæ calcinationis. Per hanc enim stridorem amittit, & corporum similiter fractionem, quod Saturno similiter nō contingit, quia stridorem non habet, nec corpora frangit. Et per calcinationis reiterationes similiter ab acuitate salis stridorem amittit. Saturni vero secundario est præparatio specialis. s. per calcinationem a salis acuitate. per hanc enim induratur, & per Talc specialiter dealbatur & induratur & per Marchasitam & Tutiam. Modos vero omnis præparationis determinauimus cōpletius in libro, qui de perfectionis inuentione intitulatur, quoniā in hoc abbreuiauimus summas illorum.

De præparatione Veneris. Cap. xv.

IMitantes igitur præmiſſorum ordinem, duorum corporum præparationē narremus. Primo quidem Veneris. deinde vero Martis. Eſt igitur Veneris multiplex præparationis modus, Alius per eleuationem. alius ſine eleuatione perficitur. Per eleuationem vero eſt modus vt accipiatur Tutia cum qua Venus magis conuenit, & ſecum per ingenia vniatur. deinde vero in ſuo ſublimationis vaſe ponatur ad ſublimandum, & per excellentiſſimum gradum ignis, eius eleuetur pars ſubtilior, quæ fulgidiſſimi ſplendoris inuenta eſt. Vel cum Sulfure miſceatur per minima, & poſtea eleuetur per modum ſuæ eleuationis iam dictum, Sine ſublimatione vero præparatur, aut per res mundificationem facientes, aut in calce ſua, Aut in corpus velut tutiam ſales & alumina, aut per Argenti viui lauacrum, cuius modū attulimus. Aut per calcinationes & reductiones, vt in aliis narratū

est. Aut per solutiones & reductiones eius, qđ solutum est, ad naturam corporis. Aut per Argentum viuum mundificatur, sicut corpora reliqua a perfectione diminuta.

De præparatione Martis. Cap. xvi.

MArtis vero præparatio est similiter multiplex. Quædam enim per sublimationem, quædam vero sine sublimatione completur. Quæ vero per sublimationem fit, cum Arsenico fit cuius modus hic est. Ingeniemur q̃ profundius possumus eidẽ Arsenicum non fixum vnire, vt cum fusione secũ liquescat. Post vero sublimetur in vase propriæ sublimationis, & hæc præparatio melior & perfectior inter cæteras reperitur. Est & alia præparatio ipsius Martis per Arsenicum sublimatum ab eo multotiens, quousq; secum maneat quantitas aliqua ipsius Arsenici. Hoc enim si reductum fuerit, emanabit album fusibile mundum præ

paratum. Est & similiter tertius modus præpara tionis eiusdem per fusionem illius cum Plumbo & Tutia. Ab his enim fluit mundum & album.

De mollificatione durorum corporum, & de induratione mollium. Cap. xvii.

SEd ne insufficientes videamur, cum nos determinaturos promiserimus de durorũ corporum ingeniosa mollificatione, atq; mollium induratione per calcinationis modũ, ideo illum non obmittamus. sed mollium quidem prius durorum vero post. Et est. s. vt soluatur Argentum viuum præcipitatum, & soluatur corpus calcinatum, de cuius intentione sit indurari. & hæ ambæ solutiones misceantur, & ex his alternata vice calcinatum corpus misceatur, terendo, imbibendo, calcinando, & reducendo, quousq; durum fiat cum ignitione fusibile non solũ cum Mercurio, sed hoc idem & cum Talc &

Tutia & Marchaſita calcinatis ſolutis & imbibi
tis perfici complete contingit, & quanto quidē
hæc mundiora, tanto & perfectius mutant. Mol
lificantur & ſimiliter dura corpora ingenio con
ſimili. Et eſt vt cum Arſenico totiens cōiungan
tur & ſublimentur, & poſt Arſenici ſublimatio
nem aſſentur cum proportione ſui ignis, cuius
modum narrauimus in libro fornacum, & vlti-
mo reducantur cum expreſſione ſui ignis in or
dine ſuo dicti, quouſq; in fuſione molleſcant, ſe
cundum exigētiam duritiei corporis. Et hę qui-
dem alterationes omnes ſunt primi ordinis, ſine
quibus non perficitur magiſterium.

De Mercurii lauacro. Cap. xviii.

IGitur ex præmiſſis neceſſe eſt Argēti viui
mundationem complete narrare. Dicimus
igitur quoniam Argentum viuum munda
tur dupliciter. Aut per ſublimationem, cuius at-
tulimus modum. Aut per lauacrum, cuius mo-

dus hic eſt. Fundatur Argentum viuum in patella vitrea vel lapidea, & ſuper ipſum aceti quãtitas aſpergatur, quæ ſufficiat ad illud cooperiendum. Deinde ſuper lentum ignem ponatur, & calefieri permittatur, in tantum, vt digitis ſe tractari permittat. Deinde digitis agitetur quouſq; in partes minutiſſimas in pulueris ſimilitudinẽ diuidatur, & tam diu agitetur quouſq; acetum totum quod in illo infuſum eſt ſit conſumptũ. Deinde vero quod in eo terreitatis inuentũ eſt, lauetur cum aceto & abiiciatur, & totiens ſuper illud opus reiteretur, quouſq; terreitas illius in cęleſtinum mutetur colorem perfectiſſimum, quod perfectę lauationis eſt ſignum. Ab his igitur ad medicinas eſt tranſeundum.

Libri quarti Summæ Geberis philosophi perspicacissimi, De medicinis sermone vniuersali, & de quinq; differentiis perfectionis earum Prohæmiũ.



Fferamus igitur imprimis sermonem vniuersalem in medicinis cũ causis suis & experientiis manifestis. Innuimus igitur ꝙ nisi quidẽ omne superfluum, siue per medicinam, siue per præparationis modum auferatur ab imperfectis, non perficietur. s. vt ab illis collatur omnis superflua sulfureitas, omnisq; terreitas immunda ita. s. ꝙ de commixto separetur in fusione post proiectionem medicinæ alterantis illa. Et cum hoc quidẽ inueneris, iam ex perfectionis differẽtiis vnam habes. Similiter itaq; & nisi medicina illustret & alteret in colorem album, aut in citrinum, secundum intentionem quam quæris, q̃ fulgoris splendore, amœnitatis

luciditatem adducat, non perficiuntur corpora a perfectione diminuta in complemēto totaliter. Amplius autem, & nisi fusionem Lunarem aut Solarem determinatam adducat, nō est in complemento alterabile, quoniam in iudiciis non quiescit, sed de commixto separatur omnino & recedit. Hoc autem latius determinatum a nobis demonstratur in capitulo de cineritio. Amplius autem, & nisi perpetuetur medicina cum impressionis alteratione firma, non valet ipsius immutatio. quia nō permanet sed euanescit impressio. Amplius etiam, & nisi pōdera perfectionis adducantur, non mutat sub complemento naturæ firmo & vero, cui non sit fraus per credulitatis errorem. Est enim pondus naturæ vnum ex perfectionis signis. Patet igitur ꝙ cum perfectionis differentiæ quinq; sint, necesse est & medicinam nostri magisterii has quinq; adducere in perfectione differentias. Per hoc igitur patet ex quibus medicina nostra elicitur. Nam per ea elicitur, quæ maxime corporibus adiunguntur,

rum, ſuper furnum cementi poſitum, & zimar & ſimilium. Hic enim mutat in mutatione non ſtante, ſed potius diminuente ſe per exhalationem. Secundi vero ordinis medicinam dicimus omnem præparationem, quæ quando ſuper diminuta a perfectione corpora proiecta eſt, alterat in differentiam aliquam complementi, relictis modis differentiarum aliquibus corruptionis omnino, velut eſt calcinatio corporum, qua omne fugitiuum deletur. Et eſt huius generis medicina perpetue Lunam citrinans, aut etiam perpetue Venerem dealbans, relictis aliis in eis corruptionis differentiis. Tertii autem ordinis medicinam appello omnem præparationem, quæ quando corporibus aduenit, omnem corruptionem cum proiectione ſua tollit, & cum omnis complementi differentia perficit. Hæc autem eſt vnica ſola, & ideo per illam excuſamur a laboribus inuentionis decem medicinarum. Primi igitur ordinis opus minus appellatur. Secundi medium. Tertii vero maius.

Et hęc eſt omnium medicinarum differentia ſufficiens.

De differentia omnium medicinarum. Cap.iii.

EX ordinis igitur determinati promiſſione ſecuta. Cum quidem alia ſit medicina corporum, alia vero Argenti viui. Et corporum quidem, alia primi ordinis. alia ſecundi. alia vero tertii, & Argenti viui ſimiliter. Narremus igitur omnium medicinarum differentias primi ordinis, deinde ſecundi, deinde vero tertii. Corporum quidem primo. Poſtea in Argenti viui medicina, cum ſermone completo, & ordine congruo narrationem tradamus. Dicimus igitur quoniam primi ordinis medicina corporum, alia eſt durorum. alia vero mollium. Durorum quoqꝫ alia Veneris, alia Martis, alia vero Lunæ. Veneris quidem & Martis, pura eſt illorum ſubſtantiæ dealbatio. Lunæ vero, rubifica-

tio cum citrinitate fulgoris ameni. Quoniam Veneri & Marti rubificatio non aduenit, cum primi ordinis medicina, cum fulgoris apparitione, quoniam ex toto immunda sunt, non apta rubedinis fulgorem recipere, priusquam eis adueniat præparatio fulgorem adducens. Narremus igitur in primis Veneris medicinas omnes, postea vero Martis, quæ cadunt in ordine primo.

De medicinis Veneris in primo ordine. Cap.iiii.

EST igitur medicina Venerem dealbans. alia per Argentum viuum, alia per Arsenicum. Per Argentum viuum quippe sic completur medicina dealbans illam. Soluitur enim primo Argentum viuum præcipitatum & soluitur similiter Veneris calcinatio, & hæ ambæ solutiones commiscentur in vnum. deinde vero coagulantur, & super ipsius Veneris

corpus proiiciatur eorum medicina. Hęc enim dealbat & mundat, non adducit tamen complementum, quin contingat alteratum mutari & corrumpi. Amplius autem & aliter soluitur pręcipitatum Argētum viuum, & soluitur Litargirium, & hæ ambæ solutiones coniunguntur in vnum, & soluitur Veneris corporis calcinatio, de cuius intentione sit dealbari, & coniungitur cum prædictis solutionibus, & coagulantur, deinde vero super illius corpus proiiciuntur. dealbatur enim per hoc. Aliter autem sublimatur alternata vice ex illius corpore Argenti viui quātitas, quousq; cum illo permaneat Argenti viui pars, cum ignitione completa, dehinc vero cū aceto distillato sępius imbibendo teratur, vt in profundo illius melius commisceatur, Ab hinc vero assetur, & ultimo consimiliter ab eo Argētum viuum sublimetur, & iterato imbibatur & assetur. Et sic totiens reiteretur opus super illa, quousq; multa Argenti viui quātitas in ea cum ignitione completa quiescat. Hæc enim primi

& amicabiliter eiſdem in profundo adhærent al terantia. Ideoq; cum in rebus cæteris exquirentes non inuenerimus inuentione noſtra rem aliam magis q̃ Argẽtum viuum corporum naturis amicari in natura ſua. vnde eis miſcetur, & poſtea figitur cum igne lento. per hoc opus noſtrum in illo impendẽtes, reperimus ipſum eſſe veram alterationum medicinam in complemento, cum alteratione vera & nõ modice periculoſa.

De præparatione ſubſtantię Argenti viui in proiectione medicinæ. Cap. i.

REſtat igitur nos ſubſtantiam ipſius tantum, & proprietates ſubſtantiæ, & differentias determinate deſcribere. Et cum non inuenerimus ipſum ſine alterationis naturæ illius adminiſtratione mutare, inuenimus & ſimiliter ipſum præparari debere neceſſario, cum nõ permiſceatur in profundo, abſq;

illius præparationis modo. Et est.s.vt talis fiat illius substantia, ꝙ permisceatur in profundo vsq; ad occultum corporis alterabilis sine sepa-ratione in eternum. Hoc autem non fit nisi sub tilietur valde cum præparatione determinata & certa, in capitulo sublimationis. Et nō remanet eius impressio similiter, nisi figatur. nec illustrat, nisi fulgidissima ex illo eliciatur substantia, cum sui modi ingenio, & modo suæ operationis per ignem congruum. Et non pręstat fusionem per fectam, nisi in illius fusione adhibeatur cautela cum habeat dura remollire, & mollia indurare. Est tamē talis, vt cum sufficientia seruet suę hu miditatis proportionatæ modum, secūdum exi-gentiam eius quæ quæritur fusionis. Per hoc ergo patet ꝙ ipsius talis administretur præpara-tio, qua fulgidissima & mundissima substantia ex illo creetur, deinde figatur, & cautela eidem exhibeatur, vt.s.exercitetur artifex in admini-stratione ignis, in modo suæ fusionis, ꝙ possit ex illo delere humiditatis substantiā in tantum

ꝙ sufficiat ad fusionem perfectam complendã. Et est.C.vt si quæris per hanc corpora fusionis mollificare, in principio suæ creationis lentus adhibeatur ignis. Ignis enim lentus humiditatis est cõseruatiuus, & fusionis perfectiuus. Si vero mollia indurare quæris, ipsius cõponatur ignis scilicet vehemens, talis enim est humiditatis cõsumptiuus, & fusionis turbatiuus. Et has quidẽ regulas omnes in omni medicina, bonę mentis artificem, necessario considerare expedit, & multas alias. Similiter in ponderis mutatione considerationes adducere necessarium est cum causis suis, & ordine congruo. Est igitur causa ponderis magni subtilitas substantię corporum, & vniformitas in essentia. Per hoc enim illorum possunt densari partes, cum nihil intercidat, & partium densatio, ponderis est adductio, & illius perfectio. Patet igitur ꝙ tam corporum administrationis præparatione, q̃ ipsius perficientis medicinæ modo, per operis artificia subtilitatem perquirere necesse contingit. Quoniam quãto

maioris ponderis ſunt corpora tranſmutata, tanto & maioris ſunt perfectionis, inuenta inueſtigatione per artem. Completur igitur ſermo vtilis de medicinis, Sed omnium medicinarum differentias nunc narremus.

De triplici ordine medicinarum. Cap. ii.

INnuimus quidem medicinarum triplicem differẽtiam neceſſario accidere. Alia enim eſt primi ordinis. alia ſecundi. alia tertii. Dico autem primi ordinis medicinam, omnem præparationem mineralium, quæ ſuper diminuta a perfectione corpora proiecta, alterationem imprimit, quæ non adducit complementum ſufficiens, quin contingat alteratum mutari & corrumpi, cum euaporatione impreſſionis medicinæ illius totali. ſicut eſt omnis ſublimatio de albatiua Veneris, aut Martis, quæ fixionem nõ ſuſcipit. Et huiuſmodi eſt omne additamentum coloris Solis & Lunæ, aut Veneris commixto-

ordinis bona est dealbatio. Aliter autem, super Argentum viuum præcipitatum, totiens sublimetur Argētum viuum in natura propria, quousq; in illo figatur & fusionem præstet. Dehinc vero super Veneris substantiam proiiciatur, dealbat enim peculiose. Aliter vero soluit̃ Luna, & soluitur Litargirium, & coniunguntur solutiones. Et ex his Veneris substantia dealbatur. Sed & melius quidem dealbatur, si in omnibus medicinis perpetuetur Argentum viuum. Dealbatur vero, & per Arsenicum sublimatum, vt si accipiatur calcinatio Veneris, & super illam iteretur eiusdem sublimatio, quousq; secum maneat, & illam dealbet. Sed nisi ingeniaueris teipsum cum modis sublimationum, non perseuerabit in ea Arsenicum cum alteratione aliqua. Et est vt post primum sublimationis gradum secundario secundam reiteres quã narrauimus in Marchasitæ sublimatione. Dealbatur vero & aliter, vt sublimatum Arsenicum in Lunam proiicias, dehinc vero hoc totum super Vene-

rem, dealbat enim peculiose. Aut commisce prius Litargirium, aut Plumbum ustum solutum cum Luna, deinde vero super hoc Arsenicum superiectum, & hoc totum super Venerē proiectū dealbat, & est primi ordinis bona dealbatio. Aut solum super Litargirium solutum, & reductum proiiciatur Arsenicum sublimatum, & hoc totum super Veneris fusionem, quoniaꝫ dealbat eam cum claritatis aspectu. Aut commisceantur Luna & Venus, & super has proiiciatur omnis medicina dealbatiua. Luna enim magis amica est Arsenici q̃ corpus aliquod, & ideo fractionem ab eo tollit, secundario vero Saturnus, & ideo cum illis commiscetur. Aliter autem Arsenicum scindimus sublimatum, quousqꝫ fiant frusta. deinde vero frustum post frustum super Venerem proiicimus. Iubemus et enim in frustis potius q̃ in puluere proiici, quoniam facilius inflammatur puluis q̃ frustum, & ideo facilius euanescit q̃ frustum, & cōsumitur priusquam super corpus cadat ignitum. Tolli-

tur autem & eadem rubedo aliter cum Tutia videlicet & dealbatur. Sed quia Tutiæ dealbatio non sufficit, ideo solum citrinat. Citrinatio autē quælibet albedini est affinis. Et est modus huius. s. vt soluatur & calcinetur omne genus Tutiæ, deinde Venus, & hæ ambæ coniungantur solutiones, & cum his citrinatur Veneris substantia, & cum Tutia si exercueris proficuum inuenies. Dealbatur vero, & per sublimatam Marchasitam quemadmodum cum sublimato Argento viuo, & est modus vnus & idem.

De medicinis Martis in primo ordine. Cap. v.

RESTAT ergo dealbationes Martis ex medicinis sibi propriis creatas narrare, quæ sunt secundum essentiam primi ordinis. Sed quoniam fusionem non habet rectam. ideo expedit nos cum medicina fundente illum dealbare. Est igitur omnis medicina Ve-

neris dealbatiua, & Martis similiter cum eiusdē ordinis præparatione, sed fusiua illius specialis est Arsenicum cuiuscūq; generis, & fusiua illius similiter est Plumbum & Litargirium solutum. Cum quocunq; igitur istorum dealbatur & funditur. Expedit vt cum Argento viuo coniungatur & lauetur, quousq; omnis impuritas tollatur ab illo, & fiat album & fusibile. Aut calefiat cū ignitionis vehementia, & super ipsum eiiciatur Arsenicum, & cū fusum videris illum, proiice supra ipsum Lunæ quantitatem, quoniam quādo secum vnitur, non separatur ab eo per leue artificium. Aut calcinetur & lauetur omnis ex ipso solubilis aluminositas, corruptionis infectionem adducens, per modum solutionis iam dictum. Dehinc vero ab illo sublimetur Arseni cum mundatum per sublimationem aliquam, & reiteretur multotiens, quousq; secum aliquid ex illo figatur. Deinde vero cum solutione Litargiri alternata vice imbibatur commiscendo & agitando, & assando mutua vice, & vltimo redu

cendo cum igne, quem docuimus in Iouis reductione a calce ſua. Ex hac enim exibit albus & mundus fuſibilis, Aut ſolum cum Arſenico ab illo ſublimato in calce ſua reducaẽ, & exibit albus & mundus fuſibilis. Sed eundem artificẽ expedit adhibere cautelam, quemadmodum & in Veneris reiteratione ſublimationis ab ea Arſenici figentis ſe in illius profundo docuimus. Dealbatur vero ſimiliter per Marchaſitam, & Tutiam cum ingenio & induſtria, quæ tibi narrauimus. ſed horum dealbatio, & illorum non eſt ſufficiens.

De medicinis Lunæ in primo ordine. Cap. vi.

PRoſequẽtes igitur promiſſorum ordinẽ Lunæ medicinam ſubſtantiam citrinantem in ordine primi generis narremus cum ueritate certa. Et eſt ſcilicet medicina citrina, quæ eidem in profundo adhæret, & adhærẽ

do colorat, siue per naturam propriam, siue per artificiũ huius magisterii. Narremus igitur medicinam, quæ ex sua radice illi innata sibi adhęret. deinde uero artificia, per quæ facimus rem cuiusq; generis adhærere cum ingressione firma. Elicimus autem illam, aut ex Sulfure, aut ex Argento viuo, aut ex amborum commixtione. Sed per Sulfur diminute quidem magis, per Argentum viuum uero perfectius. Elicitur autem & similiter per quasdam res minerales, quę non sunt huius generis. quemadmodum est Vitriolum & Cuperosa, quod & gumma cupri aut eiusdem stillicidium nuncupatur. Afferamus igitur in primis modos omnes medicinarũ quę ex Argento viuo consurgunt. Inde uero conuenienter quæ ex Sulfure aut ex amborum commixtione. Vltimo quæ ex gumma cupri, aut similium. Est igitur modus eius, quæ per Argentum viuum perficitur talis. Sumatur præcipitatum & per precipitationem eius mortificatum, & fixum. deinde vero ponatur in furnum ma-

gnæ ignitionis, ad modum conseruationis cal-
cium, quem docuimus, donec rubescat in simili
tudinem Vsifur. Si vero non rubuerit, tolle Ar-
genti viui non mortificati partem, & cum Sulfu
re reitera sublimationem illius. Sit tamen Sul-
fur omni impuritate mundatum, & Argentum
viuum similiter. Et postquam vigesies illius sub
limationem reiteraueris super ipsum præcipita
tum. illud dissolue cũ aquarum acumine dissol-
uente, & iterato illud calcina, & iterato dissolue,
donec exuberanter sufficiat, post hoc Lunæ par
tem dissolue, & cum soluta fuerit solutiones cõ-
misce, & coagula eas, & super Lunæ fusionem
proiice, citrinabit enim citrinitate peculiosa
valde. Si vero Argentum viuum in præcipita-
tione rubuerit ad perfectionem suæ proiectio-
nis, sufficit administratio dicta, sine commixtio
ne rei tingentis illud. Per Sulfur vero rubifica-
tur, sed illius est rubificatio difficilis & laboriosa
immense. Ad hoc autem nos inducit operis ne
cessitas, vt prius calcinemus illud, & post figa-

mus, quod laboris est copia. Deinde vero hac eadem præparatione administremus, & eandẽ proiectionem super Lunæ substantiam infundamus, & tamen non resultat eius citrinatio fulgens, ymo fusca, & liuens terreitate mortifera. Citrinatur vero & Luna similiter cum Martis solutione. Eius vero quæ per Vitriolum aut Cuperosam perficitur. citrinationis modus est talis. Tollatur illorum vniuscuiusq; quantitas certa, & illius sublimetur pars, quæ sublimari patitur, donec cum expressione sublimetur totali, post hoc vero iterato quod sublimatum est, sublimetur cum modo ignis illi appropriati, vt ex eo figatur quiddam post quiddã, donec maior illius figatur pars, post administretur cum ignis cautelæ intentione, vt possit illi maior ignis ad perfectionem administrari. Post hoc soluatur in aquam rubicundissimam cui non est par. Dehinc vero ingenieris, vt illi ingressum in Lunare corpus exhibeas, & hęc ingenia tibi sufficienter mõstrata sunt. si perfecti fueris operis exqui

fitor, quod ſcripſimus. Et quia res huius videmus Lunæ profundo amicabiliter adhærere, ideo conſiderauimus, & eſt certum, has eſſe de illorum radice, & ideo per illas alterari contingit. Hæ vtiq; ſunt medicinæ omnes primi ordi nis, quas attulimus, poſſunt tamen illarum plures multiplicari modi, ſalua pigmentalium rerum in modorum varietate eſſentia. Quidam vero plures adinuenerũt medicinas, ſed vnum ex duobus neceſſario euenire cõtingit, quia aut ex eiſdem, aut eandem naturam habentibus illos medicinam creare neceſſarium eſt. Aut me dicinam componunt, quæ ei quod non eſt ęqui pollet, cum alteratione ſua, & quæ nec mundo confert, nec mundi partibus, donec motor in ſublimi naturæ mobili quieuerit incorruptum.

De medicinis ſecundi ordinis. Cap. vii.

REstat igitur ad secundi ordinis medicinas transire, cum sermonis sui exigentiæ sufficientia vera, & manifestis probationibus cum experiētia vera. Cum sit igitur medicina alia corporum mutādorum, alia vero Argenti viui scilicet perfectio coagulationis. prius tamē omnium medicinas corporum narremus complete. Dehinc vero ad ipsius Argēti viui medicinas coagulabiles in Solificum vel Lunificum verum. Est igitur secūdi ordinis medicina, quæ imperfecta sola perfectionis vnita differentia complet. Verum cum multę sint corruptionis causæ in vnoquoq; imperfectorum corporum, vt in Saturno quidem sulfureitas volatiua, & Argenti viui fuga, per quæ corruptionem adduci necessario accidit, & illius terreitas. Fiat ergo medicina, quæ alterum eorum, aut ex toto tollat, aut palliando decoret, relictis solis aliis imperfectionis causis. Quia igitur corporum aliquid est impermutabile, quod in corporum radice innatum est, per secundi ordinis me

dicinam tolli non poteſt. ideo omnis illa medi-cina quæ illud de commixto tollit. non ſecundi ordinis, ſed tertii, & maioris ordinis appellatur medicina. Et quia ſuperfluitas fugientium inuenitur per calcinationis & reductionis modum tolli, terreitas nominata, ideo neceſſe fuit medicinam ſecundi ordinis inuenire, quæ quidem innatum palliet, & durum remolliat, & molle induret, & in duris. ſ. & mollibus ſecũdum complementum non ſophiſticum, ſed perfectę conſtituat Solificum corpus aut Lunificũ verũ.

De adminiſtratione medicinarum ſecundi ordinis. Cap. viii.

CVm pateat igiť in corporibus ſolis quidem mollibus, per ingenia huius artificiorum operis non poſſe liquefactionis feſtinantiam tolli, nec impuritatem in ſui radice principiorum innatam, neceſſario euenit medicinam percunctari, quæ quidem in proiectio

ne illorum tenuitatem inſpiſſet, & inſpiſſando ad ſuæ liquefactionis ignitionis ſufficiẽtiam induret. In duris ſpiſſitudinem attenuet, & attenuando ad fuſionis velocitatem ſufficientem, cum proprietate ignitionis adducat, & vtriuſq generis corporum fuſcedinem palliando decoret. hæc in album, illa vero in citrinum transformet perfectiſſimum. Non autem diuerſificatur hæc medicina a tertii ordinis medicina. niſi per minoris pręparationis imperfectionem, & non diuerſificatur a ſe, quod in diuerſorum corporũ proiectione & pigmentorum acceptatione conſtat. ſed in modo præparationis. Alia etenim eget præparationis induſtria corporum molliũ medicina, tenuitatem inſpiſſans. alia vero durorum attenuans ſpiſſitudinem. hęc quidem ignis conſumptiui modo. illa vero humiditatis cõſeruationis adminiſtratione eget.

De ſupplemẽto defectuũ poſt adminiſtrationẽ medicinorũ ſecundi ordinis. Cap. ix.

AFferamus igitur sermonem vniuersalē in medicinis huius secundi ordinis completum cum determinatione certa & vera. Et dicemus prius omnes Lunares omnium a perfectione diminutorum corporum, cum differentiis pparationis eorū. Dehinc vero Solares cum propriis similiter differentiis. Probauimus iam nostris sermonibus Sulfur cuiuscunque generis perfectionis esse corruptiuum. Argētū quippe viuum perfectiuum in opere naturę cōpletis regiminibus. Igitur & naturam imitātes, in quibus nos est possibile sequi operibus. Et Argentum viuum similiter in huius operis magisterio assumimus, in cuiusque perfectionis medicina, Lunari.s.& Solari, tam quidem imperfectorum, q̄ ipsius Argenti viui coagulabilis. Cū iam ex nouissime dictis sermonibus duplicem medicinarum differentiam dixerimus. Aliam quidem corporum. Aliam Argenti viui coagulabilis. Et ab hinc quidem prius corporum, ab inde vero medicinæ Argenti viui narrationem

tradamus certam. Eſt igitur per ſe huius medici
næ materia cuiuſcũq; generis vna, & eſt ꝙ iam
ſufficienter notum eſt. Aſſume igitur illud, & ſi
vis ad Lunares, ſecundum ordinem tibi præ-
miſſum, exercitatum te redde, ꝑpara ergo illud
cum modis huius magiſterii notis. quorum in-
tentio eſt vt puram ex illo ſubſtantiam diuidas,
& partem quidem figas, partem vero ad ceran-
dum dimitte, & ſic totum magiſterium proſe-
quendo, donec compleas tenta illius fuſionem.
ꝙ ſi ſe ſubito fundit, in duris perfecta ē, in mol-
libus vero e contra. Hæc enim medicina ſuper
imperfectorum corporum vnumquodq; pro-
iecta in Lunare perfectę mutat corpus, ſi quidē
perueniant huic medicinæ præparationes notę.
Si vero non, diminutum relinquit, ſed perficit
in altera perfectionis differentia, quantum ex
huius generis medicinæ ordinis adminiſtratio-
ne dependet, tantum enim exercitii non præue
niente adminiſtratione aliqua perficit in proie-
ctione ſola. Solaris vero huius, ſecundi ordinis

medicina imperfectorum quorumcunq; corpo rum est eadem medicina, & administrationis eodem regimine communicans. In hoc tamen differentiam habet.s.in maiori partium per modos proprios subtiliatione egestos, atq; subtili præparationis Sulfuris regimine administrati, & commixtione cum materia medicinæ nota. Et est.s.ipsius purissimi Sulfuris fixio & solutio eius, per eius modum. Cum hoc enim tingitur medicina, & cum hoc proiecta super vnumquodq; corporũ a perfectione diminutorum, complet in complemento Solari, quantum ex eius secundi ordinis medicinę præparatione dependet, administratione præueniẽte nota & certa ipsius a perfectione diminuti corporis. Et super Lunam proiecta perficit eam in complemẽto Solari peculioso multum.

De medicinis Argenti viui, & ingressu earum. Cap. x.

SEcundum igitur prçmissorum ordinem, restat ex operis complemento, quod ex primis nos determinaturos exhibuimus, in medicinæ Argenti viui coagulantis ipsum, narrationem transire. Dicimus igitur quoniam ex eiusdē illius elicitur lapidis medicina. s. ex noto in capitulis huius operis multiplicibus, & illud ideo, quoniam cum fugitiuum sit Argentum viuum de facili absq; inflammatione aliqua, medicina eget, quæ subito ante fugam eius, in profundo illi adhçreat, & illi per minima coniungatˉ, & illud inspisset, & sua fusione illud in igne cōseruet, quousq; adueniat illi maioris ignis tollerantia, eius humiditatem consumentis, & conuertat illud per hoc beneficium in momento in Solificum & Lunificum verum, secūdum illud ad quod medicina fuerit præparata. Cum igitur non inueniatur aliquid ei magis communicare q̃ ipsum quod suæ naturæ est. ideo per hoc çstimauimus, cum eo medicinam illius complere, & ingeniati sumus formam medicinæ illi per

ingenia pręstare. Et est. s. vt pręparetur cum modis suis iam dictis cum diuturni laboris instantia, qua omnis illius subtilis substantia & purissima, alba quidem in Luna, citrina vero intensa in Sole perhibeatur perfecte, & hoc quidē non completur scilicet vt citrinum creet sine mixtione rei tingētis illud, quæ suæ est naturę. Dehinc vero cum hac purissima Argenti viui substantia perficiatur, cum huius magisterii operis ingeniis medicina, quæ maxime Argēto viuo adhæreat, & fundatur facillime, & illud coaguler, & conuertat hoc in Solificum vel Lunificum verum cum præparatione illius pręhabita. Sed ex quibus maxime hęc Argenti viui substantia elici possit solet quæri. Et nos respondentes narramus, ꝙ in quibus est ex illis elicitur. Est autem tam quidem in ipsis corporibus, q̄ & in ipso Argento viuo secundum naturam, cum vnius sint reperta naturæ. Sed in corporibus difficilius. In Argento viuo autem propinquius, non autem perfectius. Igitur cuiuscunq; generis sit medi-

cina tam quidem in corporibus, q̃ in ipsius Ar-
genti viui substantia, lapidis preciosi indagatur
medicina. Sed quoniam contingit quãdoq; me-
dicinam quidem commisceri, quandoq; vero
non. ideo modum permiscendi narrabimus. s.
qualiter vnaquęq; res in corpus profundissime
ingressum acquirat, aut vnaquęq; medicina nõ
intrans, & est modus per dissolutionem eius
quod non ingreditur, & per dissolutionem eius
quod ingreditur, & per mixtionem ambarum
solutionum. Facit enim ingressiuum eẽ omne
quod illi per minima coniungitur. hoc autem
quod ingreditur per solutionem completur, &
completur per solutionem fusio in rebus nõ fu-
sibilibus, & ideo magis apta sunt ingredi & pe-
netrare & alterare. Et hæc ideo est causa quare
quasdam res calcinamus, quæ non sunt de natu
ra harum. s. vt melius soluantur, & propter hoc
soluuntur, vt melius ab eis corpora impressio-
nem suscipiant, & ab eis similiter per hoc prępa
rentur & mundentur. Aut ingressum damus

his quæ sua spissitudine ingredi non permittũt, cum multiplici subleuationis reiteratione spiri-tuum non inflammabilium super illa, Arsenici videlicet & Argenti viui non fixorum, aut cum multiplici reiteratione sublimationis eius, quæ ingressum non habet. Est tamen bona cautela ad ingressum rebus permiscibilibus danda, vt soluatur corpus, de cuius sit intentione per has mutari & alterari, & soluantur res quarum in-tentionis sit ingredi cum alteratione. Non fiat tamen omnium partium solutio sed quarundã. dehinc idẽ & non aliud imbibatur corpus vice post vicem, per hoc enim beneficium in illud solum ingressum habet necessario, non autem in quocunq; alio corpore necessario hoc cõtin-git. Ex his igitur modorum ingeniis necesse est, rem quamlibet & ingressum, quo ex illius naturę pendet beneficio habere, & alterare cum permixtione inuenta. Per hunc igitur sermo-nem decem medicinarum completur numerus cum suæ traditionis sufficientia. Restat igĩ nos

adt ertii ordinis medicinas transire.

De medicinis tertii ordinis. Cap.xi.

EST autẽ huius tertii ordinis medicina duplex.s.Solaris & Lunaris, est tamen in essentia vna,& agendi modo similiter,& ideo vnica medicina nuncupatur a nostris veteribus,quorum scripta perlegimus.Est tamẽ additamẽtum citrinantis coloris qui a Sulfuris fixi mundissima perficitur substantia. Differentia tamen inter hanc & illam, Lunarem.s.& Solarẽ, quoniam hæc illud in se continet.illa vero non. Est autem hic ordo tertius,maioris operis ordo appellatus,& illud ideo, quia maioris sagacitatis industria,in illius administratione, & perfectionis præparatione,& labore longiori,ad veritatis complementum indiget,& ideo non diuersificatur huius ordinis medicina in essentia vllatenus, nisi per subtilissimos præparationis gradus in creatione illius, & per diuturniorem

laboris instantiam, in hos præparationis gra-
dus, quos omnes narrabimus cum complemen
to sermonis, & per actionis modi completæ cũ
causis suis, & experientiis manifestis, & ex inde
eorum narrabimus gradus similiter administra
tionis plures huius tertii ordinis. Alio etenim
gradu eget Solaris medicina in pigmentorum
præparatione completa. Alio vero Lunaris, hęc
quidem Sulfuris administratione tingẽtis eam.
illa vero non. Primum igitur administrationis
modum Lunaris medicinæ narremus. Et est vt
accipias lapidem illius notum, & per separatio-
nis modum illius purissimam partem diuidas,
& seorsum ponas. Deinde vero eius, quæ puris-
sima est partis aliquid figas, & aliquid ex illa re-
linquas, & cum fixa fuerit solue, quod ex illa so-
lubile fuerit, quod vero non est solubile ad calci
nationem mittas, & ab hinc super illud solutio-
nem reitera. donec iterum quod ex ea solubile
est, soluatur omnimode. Sic ergo ordo iste calci
nationis & solutionis vel totum si possibile est

coagulando reiterando seruetur, quousque illius maior soluatur quantitas. Post hoc vero solutiones omnes simul commisce & coagula. Dehinc vero leuiter assando in ignis temperamento cõserua, quousque illi maior ad illius exigentiam ignis administrari possit. Post hoc vero pdictũ solutionis & coagulationis modum & ordinẽ serua, quousque iterato totum soluatur, quod ex eo est solubile, & iterato coagula, & iterato in ignis temperamento conserua, leuiter assando vt prius quousque iterato illi possit ignis maior ad eius perfectionem administrari. Omnes igitur hos ordines præparationis calcinationis solutionis coagulationis, & in tẽperamento ignis conseruationis leuiter assando super illã quater reitera, & vltimo calcina per modum suum, & sic preciosissimam lapidis terram sufficiẽter administrando rexisti. Deinde vero seruatæ partis non fixæ, cum hac terræ parte administratę quãtitatẽ, per ingeniorum subtilem cõiunge modũ per minima. Et sit ingenium huius intẽtionis. s.

leuationis eius per modũ ſublimationis dictũ, quouſq; fixum cum non fixo leuetur totaliter, quod ſi non eueniat, addatur illi iterato viciſſim non fixæ partis quantitas, quouſq; ad eleuationẽ illius ſufficiat. Cum igitur eleuata fuerit reiteretur illius ſublimatio, quouſq; per hanc adminiſtrationis reiterationẽ figatur totum. Cum igitur fixum fuerit, iterato cum non fixę partis quãtitate poſt quantitatem combibe, per ingenium tibi notum, quouſq; totum iterato leuetur. Igitũ iterato figatur, quouſq; fuſionem pręſtet facilẽ cum ignitione ſua. Hęc enim medicina eſt quę omne a perfectione diminutũ corpus & omne cuiuſcunq; generis Argentum viuũ in Lunare perfectiſſimum transformat corpus.

De adminiſtratione Solaris & Lunaris medicinæ. Cap. xii.

SOlaris igitur huius medicinæ præparatio non adhęrentis fit per additamentum Sulfuris, per modum figẽtem & calcinantem, cum astutiæ industria administrationis perfectæ, atq; solutionis modum multiplicem cum reiteratione multa, quousq; mundum fiat. his quidem administratione perfecta prępueniente, quæ per sublimationem perficitur. Et est huius additamenti modus per reiterationẽ partis non fixi lapidis sublimationis cum ingenio coniungendi per minima, quousq; eleuetur cum ea, & iterato cum illa figatur vt stet. Et quanto huius complementi ordo reiteratur pluries, tanto huius exuberantia medicinę multiplicatur magis, & illius magis augetur bonitas, & multiplicatũ illius augmentum perfectionis maxime. Et nos quidem ne mordeamur ab impiis, complementum narremus totum huius magisterii sub breuitate sermonis completa & nota. Et est illius intentio vt per sublimationis modum mundetur perfectissime lapis, & illius additamentum, &

ab hinc quidem cum ingeniorum modo vola-
tiuum ex eis figatur, dehinc vero fixum volatile
fiat, & iterato volatile fixum. Et totiẽs fac fixum
volatile, & volatile fixum, quousq; pręstet faci-
lem fixionem cum ignitione. Et in hoc ordine
completur archanum pręciosissimum, quod est
super omne huius mundi scientiarum archa-
num, & thesaurus incomparabilis, & tu quidẽ
exerciteris ad illum cum laboris instantia maxi
ma, & cum diuturnitate meditationis immen-
sæ; cum illa enim inuenies, & sine illa non. Et
huic quidem medicinæ reiteratio bonitatis ad-
ministrationis, cum talis cautelæ industria põt
in præparatione lapidis euenire, quousq; Argẽ-
tum viuum mutet in infinitum Solificum verũ
& Lunificum, & hoc non dependet nisi in mul-
tiplicatione illius, vel reiteratione multa illius
præparationis. Iam igitur laudetur sublimis na-
turarum deus benedictus, & gloriosus, qui no-
bis omnium medicinarum reuelauit seriem, cũ
experientia, quam illius instigationis bonitate,

& nostri laboris instantia perquisiuimus, & oculo vidimus, & manu tetigimus, complemẽtum illius nostro magisterio indagatum. Sed & siquidem illam palliauimus, non miretur doctrinæ filius, nõ enim illi palliauimus, sed malis & improbis, & eam tali sermone tradidimus, quem latere insipientem necessario accidet, & ea ad illius inuentionis perquisitionem prudentes alliciet. Filii igitur doctrinæ perquirite, & hoc excellentissimum dei donum vobis solis seruatũ inuenietis. Filii insipientis nequitiæ, & maliuolæ prauitatis immensæ, ab hac scientia fugite, quia vobis est inimica & aduersa, & vos in miseriam paupertatis constituet, quoniam vobis penitus hoc dei donum a diuinæ prouidentiæ est occultum iudicio, & denegatum omnino. Perquisitis ergo omnium medicinarum modis, nostri propositi prosequentes initium, ad eas quæ huius magisterii industrias perfectionem notificãt, cum probationum causis abhinc transeundum est.

De examinationibus quibus cognoscitur vtrum magisterium sit in perfectione. Cap.xiii.

PRętermissis manifestis experiētiis de quibus narrationem non facimus, cum omnibus sint notæ & certæ, absq; illius sagacitatis ingenio, ponderis.s.& coloris, & extensionis per malleum. Per artificiorum experientias tentemus cum cautela, an sit huius artis administrationis proiectio, complementum cum veritate adducens, quæ sunt.s.cineritium.cemētum ignitio, fusio, super vapores acutorum expositio, extinctio adurentis Sulfuris in mixtione probatio calcinationis & reductionis reiteratio, & Argenti viui facilis aut difficilis susceptio. Primum igitur a primis secundum ordinem incohandum, dehinc vero secundum eundem ad alia secundum promissionem perficere perquiramus cum causis eorum notis.

De Cineritii examine. Cap.xiiii.

DIcimus igitur ſermonem in Cineritio cum ſuis omnibus cauſis manifeſtis & ſuæ factionis modo. Eſt igitur ſola Lunaris atq; Solaris ſubſtantia in cineritii ꝑdurans examine. Perquirentes igitur horum corporum perfectorum ueras ſubſtantiæ differentias cum cauſis ſimiliter cineritii, ſcilicet quare quædam magis, quædam uero minus, in huiuſmodi magiſterii examine, a perfectione diminutorum perdurent, perſcrutabimur. Eſt tamen a nobis ſufficienter narratum, horum duorum ſecretũ corporum, in ſuæ profundo ſubſtantiæ. Et eſt ſcilicet quoniam illorũ prima radix multa, fuit Argenti uiui q̃titas, & puriſſima illius eſſentia & ſubtiliſſima prius, poſtea uero inſpiſſata, donec cum ignitione fuſionẽ ſuſcipiat. Quęcunq; igitur a perfectione diminuta plus terreitatis habent, minus in hoc perdurant examine. q̃cunq; uero minus, plus. quoniam hæc quidem magis

adhærent, propter eorum partium ſubtilitatem, maxime ſe permiſcentem & unientem. Et quæ ſimiliter maioris tenuitatis ſunt ut duorum Plũborum corpora, aut e contra quidem, quæ maioris ſpiſſitudinis ſunt corpora, ut Mars & Venus q̃ quæ in perfectione conſiſtunt, neceſſe eſt de commixto ſeparari omnino. quoniam non ſunt eiuſdem fuſionis, & ideo ſeparãtur. Et quæ quidem minorem ſunt Argenti viui quantitatẽ participantia, facilius de commixto ſeparantur. Patet igitur ꝙ cum multę terreitatis ſit Saturnus paucæq; Argentum viuum quantitatis, faciliſq; liquefactionis, tenuitatis quoq; maximę, quæ perfectiõis examini cineritii ſunt oppoſita. Ideo Saturnus inter cætera corpora, minime in cineritii artiſicio, in commixto perdurat. ymo citiſſi ſime ſeparatur & cedit. Ideoq; cum inter cætera a perfectione diminuta corpora, magis cedat. ideo per hoc magis proprium eſt ad huius magiſterii examen, & illud ideo: quoniam citius cedit, & citius imperfectorum unumquodq; ſecũ

de commixto trahit. Et propter hoc saluatur ma-
ior perfecti quantitas, ab ignis examinis com-
bustione forti, quoniam non quiescit spatio tē-
poris longo perfectum cōsumptioni examinis.
& ideo ex illo per Plumbi examen minus com-
buritur, & facilius depuratur. Quia uero Iouis
substantia, pluris Argēti uiui quantitatis existit.
& minoris terreitatis, maioriue puritate illius,
atq; subtiliori substantia participans. ideo magis
in cōmixto saluatur q̃ Saturnus & Venus. quo-
niam magis cummixo in profundo adhæret. Et
ideo est causa hæc. quare multa perfecti deletur
quantitas, priusq̃ ab illo separetur coniunctum.
Venus uero fusionem cum ignitione, præstat.
sed quia tardior est illius q̃ perfecti fusio, ideo se
paratur de commixto, tardius tamē q̃ Saturnus
propter ignitionē substantię suæ fusibilis. Quia
vero minoris ē Argenti uiui quantitatis quā Iu
piter. & maioris terreitatis & substantiæ spissio-
ris. ideo facilius q̃ Iuppiter de commixto tollit̄.
quoniam in profundo magis Iupiter, q̃ Venus

adhæret. Mars uero fusionem nõ habet, & ideo non permiscetur. quod propter suæ humiditatis priuationem contingit. Sed & si propter ignis uehementiam illum permisceri contingat. quia humiditatem Lunæ aut Solis non habet, combibendo ei per minima unitur. Et ideo licet terrestatem multam & Argenti viui paucitatem, & fusionis carentiam habeat, non separatur ab eis, per artificium leue. Per hoc enim artificis dilatatur industria, ad cuiusq; corporis rectificationẽ veram, si recte eius, quod scripsimus, efficaciam nouerit. Si vero fantastice super illud intellectũ cõtraxerit, nihil ex eo veritatis cognoscet. Sunt autem duo in hoc examine durantia perfectionis corpora, Sol. s. & Luna, propter bonã compositionem, quæ per bonam commixtionem resultat, & illorum puram substantiam. Narremus igitur modum illius cum maxime sit nobis necessarius in perfectionis huius magisterii cognitione certa. Est igitur modus illius, vt tollatur cinis cribellatus, aut calx, aut puluis ossiũ

animalium combuſtorum , aut horum omniũ commixtio,aut quorundam. De hinc itaq; cum aqua madefiat, & ſuper illud prꝑmatur manus, & fiat ſtratum firmum & ſolidum , & in medio ſtrati fiat rotunda fouea & ſolida, & polita, & ſuper illius foueę fundum ſpargatur vitri triti quátitas aliqua, Deinde vero exſiccari permittatur, & cum ſiccatum fuerit , ponatur illud de cuius intentione ſit tollerare examé in foueam dictá, & ſuper illam ignis fortis carbonum ſuccendatur, & ſuper faciem examinabilis ſufflet ur corporis, donec fundatur , quo fuſo , Saturni parté poſt partem proiiciamus in illud, & ſuper illud ſufflet ur cum flamma fortis ignitionis, & dum videris illud agitari & moueri, motu concuſſionis forti, non eſt purum ' expecta igitur, donec totum euaneſcat Plumbum , quod ſi euanuerit & non ceſſet illius motus , non eſt depuratum. Iterato igitur ſuper illud Plumbum proiice , & ſuper illius faciem iterato ſuffla, donec Plumbũ ſeparetur, quod ſi non quieuerit, iterato Plumbi

proiectionem & sufflationem & illius faciem perquire, quousque gescat, & tu videas illud mundum & clarum in superficie sua. Post hoc vero carbones aperi, & ignem dissipa, & in faciem eius aquam perfunde. hoc enim perfecte examinatum inuenies. Et si quãdoque in sufflatione huius examinis vitrum proieceris, melius & perfectius depurabitur, quoniam sordes tollit & illas inuiscat, potest tamen loco vitri, sal proiici, aut baurach, aut alumen aliquod. Similiter & perfici potest hoc examen cineritii in cruceolo terreo, & in circuitu eius sufflari, & super faciem eius similiter, vt supra cõfletur quod examinari debet. His igitur sufficienter narratis, ad cemẽti examen transeamus cum causis suis, & suis experientiis manifestis & notis.

De Cementi examine. Cap. xv.

Dicimus igitur quoniam corpora quædã magis, quædã vero minus per ignis cõburuntur calcinationis modum, vt quæ

pluris sunt Sulfureitatis quantitatem combusti-
bilis continentia magis, quæ vero minus, mi-
nus. Quia Sol igitur inter cętera corpora mino
ris est Sulfuris quantitatis, ideo inter cętera cor-
porum omnium mineraliũ, minime per ignis
inflammationem comburitur. Luna vero post
Solem ĩter omnia corpora reliqua, minoris est
Sulfuris quantitatis participans, pluris autem q̃
Sol, Igitur minus potest secundum hoc inflam-
mationis ignitionem, tẽporis spatio longo tolle
rare q̃ Sol, & res per consimile comburentes se
cundum naturam minus. Venus autẽ quia Sole
& Luna pluris est Sulfuris, & terreitatis maio-
ris. ideo minus inflammationem illis tollerat.
Iupiter vero minus Venere, plus vero Sole &
Luna sulfureitatis & terreitatis participat, &
ideo minus Venere per inflammationem com
buritur. plus vero Sole & Luna. Saturnus vero
plus terreitatis & sulfureitatis per naturã in cõ-
mixtione seruauit, q̃ nũc dicta corpora, & ideo
citius & facilius omnibus nunc dictis inflam-

matur corporibus, & per inflãmationem comburitur velocius, propter hoc, ꝙ sulfureitatem maxime habet coniunctam, & Ioue magis fixã. Mars vero non per se, sed per accidens comburitur. Cum enim corporibus multæ humiditatis commiscetur, combibit illa, propter suæ humiditatis carentiam, & ideo coniunctus non inflammatur, nec comburitur, si non inflammabilia, nec combustibilia sint corpora sibi vnita, si vero combustibilia sint illi commixta corpora, secundum naturam suæ combustionis, necessarium est euenire Martem, & comburi & inflammari. Cum igitur ex rebus constituatur inflammabilibus cementum, patet causa illius inuentionis necessaria, & fuit.s.vt omnia combustibilia adurerentur. Cum igitur vnum solum sit corpus incombustibile, solum illud ad illius naturam præparatum in cemento saluatur. Durant tamen quædam magis in cemento, quædã vero minus, quę vero magis, & quę minus, nota sunt cũ causis dictis. Durat igitur plus Luna, minus

vero Mars, adhuc vero minus Iupiter, minus vero & adhuc Venus, minimę vero Saturnus. Narremus igitur cementi modum, cum in cognitione nobis ſit maxime neceſſarius in perfectionis examine. Dicimus igitur, quoniam illius compoſitio eſt ab inflammabilibus rebus. Et ſunt huius generis res omnes denigrantes, & fugientes, & penetrantes, & comburētes, ſicut eſt Vitriolum Sal armonia cus, & ęris flos, & lapis figuli antiquus contritus, & Sulfuris minima quantitas, aut nihil, & virilis vrina, & ſimilibus acutis & penetrantibus. Cemētantur igitur hęc omnia cum vrina virili, & ſuper illius tabellas tenues, de cuius ſit intētione probationis, huius examen iudicio percunctari. De hinc vero in fictili concluſo vaſe, ſuper cratem ferream extēdantur tabulæ ita tamen ꝙ vna ex eis, alteram non tangat, vt libere ignis virtus ad illas percurrat æqualiter, & ſic triduo igne forti cōſeruetur in fictili, cautela tamen adhibeatur, vt igniantur tabellæ, ſed non fundantur. Poſt tertiam autem

diem, tabellas omni impuritate mundas inue-
nies, si in perfectione illarum exiterit corpus.
Si vero non, corruptas omnino, & calcinatio-
ne combustas. Quidam tamen ponunt ad in-
flammationem tabellas, absq; compositionum
cemento & depurantur similiter, si perfectionis
sint corporis. si vero nõ, comburuntur omnino.
longiori tamen combustionis spacio, in hoc vl-
timo eget examine, quod sola ignis inflamma-
tione perficitur, q̃ quę cementi examinantur iu-
dicio. Sed cum Lunæ quidem, & Solis non mul
ta distet differentia, pauco administrationis mo
do in iudicio cum illo quiescit, & neq; separatio
corporum fit ab inuicem in his duobus exami-
nis generibus, nisi propter diuersitatem compo
sitionis substantiarum eorum, quoniã ex ea re-
sultat fusionis diuersitas, & spissitudo, & raritas,
quæ quidem separationis sunt causæ, quoniam
propter fortem illorum compositionem, nõ cor
rumpitur illorum substantia, a substantia corpo
ris extranei, cum non fiat illorum per minima

mixtio. Et ideo necesse est illa de commixto se inuicem separari, sine corruptione totali illorũ essentiæ. Quamobrem igitur administratio corporum imperfectorum completa dignoscitur, cum eiusdem fusionis, & ignitionis, & soliditatis administrationis reperta sunt ingenio.

De Ignitionis examine. Cap. xvi.

Restat igitur vt capitulum de ignitione tradamus. Dicimus igitur quoniã corpora maximæ perfectionis, cum ignitione determinata, reperta sunt ignem suscipere ante fusionem illorum. Et ideo dicimus, si alterationem eorum completam adinuenire conamur ꝙ necesse est ad fusionem illorum corpora administrata redigere. Et est .s. vt prius q̃ fundantur perfectionis corpora, ignitionem suscipiant cum inflammatione cęlestini coloris, & amęnitatis, prius q̃ perueniat illorum ignitio

ad albedinem ignis, in qua oculus nõ possit cõspicere quicquam. Patet igitur ignitionem illorum perfectam compleri ante fusionem, cum rubore intenso, & non cum albedine, quam nõ possit oculus conspicere. Si enim priusquam ignantur administrata fundantur corpora, in complemento non sunt. Si vero igniantur cum labore, ignisq; expressione forti, nõ est illorum administratio vera. Et hoc quidẽ in mollibus, illud vero in solo Marte contingit colligi. Non enim non ignibilia, de facili ignitionem pręparationis modo suscipiunt. necnon fusibilia fusionem rectam, quam in perfectis secundum naturam inuenimus. Et si cum ignitione, flammam amęnitatis cęlestini non protendant coloris administrata, non est illorum completa administratio. Et si minuitur aliquid ex pręparantis differentiarum bonitatis inuentum astutia, nõ fuit sufficiens artificis indagatio. Reiterando igitur inquirat, donec inueniat cum modis diuina bonitate collatis.

De Fusionis examine. Cap. xvii.

IN fusionis igitur narratione sufficientiam tradamus, secundum q͡p examen est ipsorũ corporum omnium, ad cognitionem illorum certam. Dicimus igitur, quoniam vnica est perfectionis fusio, cum ignitione. s. sed nõ cum cuiusq; ignitionis genere. sed cum ignitione in qua non albescit omnino corpus, & cum ignitione in qua non sit fuscedo igni adueniens, in qua non subito post ignitionem fundatur, & liquescat corpus vt fluat. Igitur cũ se fuderit corpus ex nimia ignis pressione debiliter, aut sine ignitione, aut cum ignitione fusca, huius pręparationis necesse est corpus imperfectionis esse vnumquodq;, imperfectorum corporum in artificio diminuto. Et si post fusionem infrigidari permittatur, & omnino subito in nigredinem, illius vertatur ignitio, & ob hoc quidẽ prius q̃ durescat, ignitionem perdat, non est in complemento corpus, cuiuscũq; generis illud extiterit.

Sed iudicari quidem expedit mollitie, hoc corpus existere ex imperfectionis corporum generibus. Et siquidem cum ignis laboriosa expressione, fortis & violenta fiat illius ante fusionem ignitio, & radio fulgoris inęstimabilis albescentis omnino. iam nō perfectionis, sed duritiei alteratum est corpus. Et ab hoc quidē si post illius fusionem, ab igne tollatur, & subito induretur vt non fluat, manente illius ignitione fulgida, iam non Lunaris aut Solaris perfectionis corpus existit cuiuscunque generis, & præparationis corpus fuerit administratū. sed sub Martis differentiarum natura ponatur. Patet igitur ex iam dictis, triplicē in fusilibus ignitionis, ante liquefactionem substantiarum illorum, experimēto recolligi gradum. Vnum scilicet ignitionem fuscam. Alterum vero rubeam claram. Tertium albissimam radio fulgentem. Prima quidem est mollium. Secunda perfectorū corporum. Tertia durorum rationis experimento probatur. Sed qui harum omnium ignitionum desiderat

gradum perquirere.omnia fusibilia conflet corpora,& ignis consideret sufficientiam ad fusionis perfectionem completam, & considerando recolligat omnium signorum fusionis gradus differentiam,& sic quidem inueniet,aliter vero non.Et hoc quidem tibi adducatur exemplar in omnibus a nobis determinatis atq; determinandis examinationis maneriebus. Et hæc itaq; de fusione dicta sufficiant.

De examine expositionis corporũ super vapores acutos. Cap.xviii.

PRosequentes igitur sermonis complementum de corporum expositione super acutorum vapores narremus.Dicimus igitur quoniam videmus perfectionis corpora super acutorum vapores exposita, acrium videlicet, ponticorum & acetosorum similiter omnino, aut nihil florere,aut amœnissimum cœlestinum florem emittere. Sed Solem quidem purissimũ

non florere. Lunam vero, aut Solem non purum, super acutorum vapores exposita florere comperimus, & cęlestinũ amęnissimum. amęnius tamẽ Solem q̃ Lunam emittere. Et ob hoc igitur naturam imitantes, & nos similiter in pręparatis colorem cęlestinum creemus corporibus, qui per Argenti viui bonitatem perficitur, vt sufficienter a nobis narratum est, in præcedentibus nostri sermonis. Quæcunq; igitur perfecta corpora super vapores acutorum extiterint, & cęlestinum nõ creauerint amęnitatis colorem, non sunt in perfectionis complemento totali. Et est ex corporibus quoddam, quod rubeum fuscum vindicat, aut citrinum fuscum viriditati admixtum colorem ex acumine ponticorum floret in superficie sua, & huius generis est Mars. Quoddam vero viride fuscum in superficie floret cęlestino admixtum turbido, & huius est Venus. Quoddam vero album fuscũ, & huius generis Saturnus comperitur. Quoddam vero album clarum, & huius est Iupiter.

Quia igitur maxime perfectum corpus mini-me floret, aut nihil. Etsi quid tardissimo temporis floret spacio, & Iupiter quidem minime & tardissime inter diminuta a perfectionis complemento corpora gūmositatē illius floret. Ideo per hoc consideramus huius examine magisterii, Iouem maxime perfectioni approximare in opere maioris ordinis. Per hoc igitur examē perquiri poterit, in quo per tractatum perfectionis temperatum genere persistet corporum, si recte eorum cōsideraueris ordinem, quem narrauimus in hoc capitulo. sin autem tuæ imputa temeritatis insipientiæ.

De extinctionis examine. Cap. xix.

IN extinctionis igitur examine narrationē adducamus totalem. Est tamen multiplex illius experiētia in qua cognoscitur, vtrum in perfectione magisterium consistat. Primum igitur, si ignitum corpus in liquorem extingua-

tur,& Lunare quidem album non fiat,& Solare citrinum fulgidum,ſed in alienum mutetur coⸯ lorem,non eſt in complemento alteratio magi ſterii. Aut ſi quidem in reiteratione ſuæ ignitio nis & extinctionis in aquis ex ſalium aut alumi num cuiuſcunq; generis adminiſtratione creaⸯ tis, ſcoriam nigredini affinem in ſui ſuperficie protenderit,aut extinctione illius in Sulfuribus & ab extinctione & ignitionis reiteratione mul ta euanuerit quantitas,aut nigredine fęda ſe inⸯ fecerit,aut omnino per mallei compreſſionem ſe confregerit,fallax eſt operis artificium. Aut ſi ex Salis armoniaci,& viridis ęris,& puerilis vri nę mixtionis cementatione,aut in natura conſi/ milium,& ad ignitionem poſitum,& poſt igniⸯ tionem ad extinctionē ſimiliter, & Lunare quiⸯ dem vel Solare ex toto colorem amiſerit pro/ prium. aut ſcorium creauerit in corruptione, conſtat corpus ad hæc ſophiſtica permanere. Vnam tamē generaliter tibi tradimus regulam certam,quoniam tam quidem in dictis,q̄ a noⸯ

bis dicendis examinibus si quid ei ex perfectio-
nis differentiis alteratum permutauerit corpus
ponderis videlicet aut coloris, nõ recte sed fan-
tastice indagauit artifex opus, quod non pecu-
liosum sed perditionis est potius.

De examine in mixtione Sulfuris. Cap. xx.

EX Sulfuris vero mixtione vtrum in perfe-
ctione consistat magisterium comproba-
tur similiter, quoniam experientia nostra
inuenimus, Sulfur corporibus commixtũ, quæ-
dam magis, quædamq; vero minus comburere,
& quædam a combustione illius redire, quædã
vero non nostro cõperimus artificio. Et ex hoc
itaq;, differentia notari potest inter ipsa a perfe-
ctione diminuta corpora præparata in comple-
mento sophistico. Igitur cum inter cętera cor-
pora cuiusq; generis inuenimus Solem mini-
me per Sulfur cõburi. Ab hinc vero & postea
Iupiter, deinde vero Luna, post hoc Saturnus,

& facilius quidem his omnibus Venus, facillime Mars per Sulfuris oleaginitatem comburitur. Ideo per hoc notatur quid magis, quidue minus perfectioni approximat. Et ex diuersitate colorum post corporum combustionem perquiri potest, in quo alteratum genere, ex suę naturæ radice corpus consistat, quoniam Sol quidem citrinum intensum, aut rubeum clarũ protendit ex Sulfuris combustione colorem. Luna vero nigrum cęlestino admixtum. Iupiter vero nigrum modica rubedinis tinctura admixtum. Saturnus vero nigrum fuscum, multo rubori & liuiditati admixtum. Venus vero nigrum viriditati admixtum, multa pręexistente combustione Sulfuris, pauca vero pręexistente combustione viridissimum, & amęnum violaceum protendit ex Sulfuris combustione colorem. Mars vero in omni cõbustionis genere nigerrimum fuscum colorem creat. Ex reductione autem a Sulfuris combustione notatur & similiter diuersitas in corporibus. Quædã vero sicut

Sol & Luna redeunt, quædã vero ignis expres-
sione a reductione cum Sulfure recedunt, aut
totaliter, aut eorum quãtitas maior, & quædam
vero in suæ naturæ corpus, quędã vero in aliud
q̃ suæ naturæ redeunt a Sulfuris combustione
corpora. Redeunt autem ad proprii naturã cor-
poris a Sulfuris combustione corpora Sol &
Luna, recedunt autem Iupiter & Saturnus. Iupi
ter autem aut totaliter, aut secundum sui maio-
rem partem. Saturnus vero nõ ex toto recedit,
sed quandoq; maior quãdoq; vero minor illius
deletur pars. Horum autem. s. Iouis & Saturni
contingit diuersitatem existere, propter natu-
ram & corporum administrationis eorum, in
operis præparatione dictam, quoniam ex subi
ta ignis expressione, de reductione Iouem de-
leri contingit. Ex successiua vero & paulatina,
& Saturnum & Iouem saluari. Eorum tamẽ re-
ductio in alieni corporis potius q̃ proprii natu-
ram contingit. In clarum quidem videlicet aug
mentum. Iouis in fuscum vero Saturni cõuerti

reductionem repertũ experientia nostra extitit. Venerem vero minui in ignis reductionis impressione. Martem vero magis contingit. sed Veneris quidem est reductio ponderosa & citrina, fusca. Martis vero alba, lucida, fusca, molils, nigredine participans, cum sui augmento ponderis. Ex his igitur perquiri poterit omnium alteratorum natura corporum.

De examine calcinationis & reductionis corporum. Cap. xxi.

DE calcinationis & reductionis reiterationis examine dehinc est perquirendum. Inuenimus igitur, quoniam perfectionis reperta sunt corpora, in calcinationis & reductionis reiteratione, ex bonitatis differentiis nihil perdere coloris, ponderis, aut quantitatis, de qua curandum sit nimium, aut fulgoris perdere, quantumcũq; reiteretur ad illa operis illorum multiplicitas. Et ideo si per reiterationem

modorum calcinationis & reductionis a calce, ex omni metallorum alteratorum genere, bonitatis differentiarum perdatur aliquid, ęstimandum putes sophistice perquisitionem artificem indagasse Quamobrem igitur ad alias exercite ris, vt eas cognoscas.

De examine in facili & difficili mixtione Argenti viui. Cap.xxii.

IAm igitur nobis patuit veridice, maxime Argenti viui quantitatem continentia perfectionis existere corpora, & ideo maxime Argento viuo amicari & vniri. Quamobrem igitur ęstimandum corpora magis perfectioni approximare, quæ magis amicabiliter Argentum viuum combibunt. Et huius est signũ Argenti viui facilis susceptio a Solari aut Lunari perfectionis corpore. Ob huius igitur rationis causam, si alteratum quidem corpus de facili in sui substantiam, Argentũ viuum non suscipiat,

a perfectionis maxime complemento distare necesse est.

Operis totius in vna summa Recapitulatio.

QVia pertractauimus igitur huius magisterii causarum sufficientiæ experientias notas secundum nostri propositi sermonis exigentiam. Restat nos ad complementum totius operis diuini peruenire, in capitulo vno, & in summam contrahere sermonis abbreuiati in capitulis dispersum magisterium. Dicimus igitur quoniam totius operis intentionis summa non est, nisi vt sumatur lapis in capitulis notus, deinde vero cum operis instantia assiduetur super illum opus sublimationis primi gradus, vt per hoc mūdetur a corrumpente impuritate, & est. s. sublimationis perfectio, & cum ea sublimetur lapis, donec in vltimam sublimationis puritatem deueniat, & vltimo volatilis fiat. Ab hinc vero cum fixionis mo

dis figatur, donec in ignis asperitate quiescat. Et hic secundus præparationis gradus appellatur, & in hoc quidem vna perfectionis præparationis meta consistit. Sed & tertio similiter lapis administratur gradu, qui in vltimo consistit pręparationis complemento, & est scilicet vt iam fixũ lapidem cum modis sublimationis volatilem facias, & volatilem fixum, & fixum solutum, & solutum iterato volatilẽ, & iterato volatilem fixũ, quousq; fluat & alteret in complemento Solifico vel Lunifico certo. Ex reiteratione igitur præparationis huius gradus tertii in medicina, resultat bonitatis alterationis multiplicatio. Ex diuersitate igitur reiterationis operis super lapidem in gradibus suis, resultat multiplicationis bonitatis alterationis diuersitas, vt ex medicinis quædam sui duplum, quædam vero decuplum, quædam vero centuplum, quædam millesimũ, & quædam in infinitum Solificum, & verum perfectionis Lunificum transmutet corpus. Ab hinc igitur & vltimo tentetur vtrum in perfe-

ctione consistat magisterium. Sed ne nos quidẽ mordeamur ab inuidis, narramus, quoniam nõ tradidimus scientiam nostram sermonis continuatione, sed eam sparsimus in diuersis capitulis. Et hoc ideo, quoniam tam quidem probus q̃ improbus, si continua fuisset tradita, ipsam vsurparet indigne. Et eam similiter occultauimus vbi magis aperte locuti sumus, non tamen sub enigmate, sed sub plana sermonis serie, artificẽ allocuti sumus, & sermonis modo eam ascripsimus, quam solius dei altissimi, benedicti, sublimis, & gloriosi, & nostri qui illam scripsimus mente recolligi accidit, aut diuinę gratia bonitatis infusi, qui cui vult largitur & subtrahit, & vbi vult spirat. Non desperet igitur doctrinæ filius, quoniam si illam quæret, eam inueniet, non doctrinæ sed propria motus indagatione naturæ. Quoniam qui per se & suæ industria bonitatis quæret, scientiam inueniet, qui vero per librorum insecutionẽ quæsiuerit, tardissime ad hanc perueniet artem pręciosissimam. Quia nobis

ſolis artem, per nos ſolos inueſtigatam tradi-mus, & non aliis, veriſſimam tamen & omnino certam. Solum igitur prudentes ad artem allici-mus, & per ingenia a nobis tradita, viam inue-ſtigationis eiſdem expoſuimus. Non autē eam inuentam, niſi ſolis nobis ſcripſimus, & inuen-tionis modum, & modorum ingenia. Per ea igi tur quæ tradidimus, exerceat ſe bonæ mentis ar tifex, & dei donum altiſſimi ſe adinueniſſe lęta-bitur. Ad artis igitur excelſæ perquiſitionē hæc dicta ſufficiant.

Summæ perfectionis magiſterii in ſua natura Geberis philo ſophi perſpica ciſs. finis.

Libri Inuestigationis magisterii Geberis philosophi perspicacissimi Prohęmium.



Nuestigationē huius nobilis scientiæ, ex continua & frequenti operis sedulitate, et huic' operi studio nimio, necnon cogitationibus nostris profundissimis & variis annexis emulam, vobis tradā, vt melius & apertius a vobis volumina subsequentia intelligantur, & vt intellecta, & circa eadem ingeniata & perscrutata facilius & promptius ad effectum perducantur. Et quia est aliud artis inuestigare per rationem q̄ attentare, & probare subtilitates & ingenia horum, donec operando & perscrutando & experiendo ad intētum peruenerint completum. Ideo in hoc meo libro quęcūq; per narrata inuestigauimus, secundum meę mentis rationem scripsimus, artem dico perficientia. Nō putet tamen quis ꝙ hanc inuestigationem, aut librum nostrum, qui Summa perfectionis ma-

gisterii est intitulatus, in quo quęcunque vidimus & tetigimus complete secundum scientiæ ordinem terminauimus, secundum experiētiam & cogitationem certam, quam scrutatione nostra de naturalium & mineralium effectibus transformantibus diuersis in opere apparentibus notauimus, & ingeniati sumus scientiam nostram prius compositam cum hac inuestigatione conuentus q̄ super ipsam declarãdo proposuimus, ergo de iure hæc illam præcedit, cum per hunc librum inuestigare quęram de cogitatione rei perficientis. Cum igitur hæc scientia de imperfectis tractet corporibus mineralium inquantũ ea perficere deceat. In primo igitur circa hæc duo considerauimus, imperfectionem .s. & perfectionem. Circa hæc duo nostram fundamus intentionem, de rebus autem perficientibus & corrumpentibus, secundum quod per nostram inuestigauimus experientiam, hunc librum componimus, quia opposita iuxta se posita magis elucescunt, res autem quæ perficit in minerali-

bus est substantia Argenti uiui, & Sulfuris proportionaliter commixta per longam & temperatam decoctionem in uisceribus terræ mũdæ, inspissata & fixa cum conseruatione suæ humiditatis radicalis non corrumpentis, sed ad substantiam solidam cum ignitione debita fusibilẽ & sub malleo extendibilem producta. Per diffinitionem naturæ huius perficientis leuius peruenire possumus ad cognitionem rei corrumpentis. Et est illa quæ a contrario sensu habet intelligi uidelicet substantia impura Argenti uiui & Sulfuris sine proportione debita commixta, uel minus uel nimis decocta in uisceribus terræ mundæ nec recte inspissata nec fixa, humiditatem habens cõbustibilem & corrumpẽtẽ, & raræ substantiæ & porosæ. uel habens fusionem sine ignitione debita, uel nullam, nec patiens malleum sufficienter. Primam autem diffinitionem inueni intrusam in his duobus corporibus uidelicet in Sole & Luna secundum cuiuslibet perfectionem. Secundã uero in his qua

nuor scilicet in Stagno /Plumbo /Cupro/& Ferro secũdum cuiuslibet impefectionem. Et quia hæc corpora imperfecta ad sanitatem & perfectionem non sunt reducibilia, nisi contrarium in eis operetur, idest ꝙ manifestum occultetur & occultum manifestetur. quæ operatio uel cõtrariatio fit per præparationem, igitur præparatio est eis adhibenda. Est ergo præparare superflua demere, & absentia supplere, & sic notam in eis mittere perfectionem. De hac enim præpararione non indigent corpora perfecta. Indigent ergo præparatiõe tali, ꝙ eorum partes magis subtilientur & a corporalitate sua ad spiritualitatem reducantur fixam. Cuius intentio est ex eis facere corpus spirituale fixum. hoc est multo magis attenuare & subtiliare q̃ erat prius. De horum omnium præparationibus secundum nostram inuestigationem in loco suo tractabimus sufficienter in hoc libro. quæ postq̃ præparata fuerint sufficienter erunt apta ut de eis elixir album uel rubeum fiat magnum. Inueni-

mus enim modernos nobis unicum tātum scri-
bere lapidem ad album uel rubeum completū.
quod concedimus uerum esse. Nam ex quacūq;
re elixir conficiatur album uel rubeum, nihil ta
men ibi aliud est q̄ Argētum viuum & Sulfur.
quorum unum sine altero nihil agit, nec esse po
test. Et ideo unus lapis a Philosophis nuncupa-
tur, quamuis a multis extrahatur corporibus si-
ue rebus. Extrahere enim a re in qua non est,
hoc stultum cogitare esset & uanum, ut quidā
fatui putauerunt. qđ nūquam erat intentio phi-
losophorum. Dicunt tamen multa per similitu
dinem. Et quia omnia corpora metallica ex Ar
gento uiuo composita sunt & Sulfure, puris vel
impuris per accidens non in prima sui natura
innatum. Ergo etiam per præparationem con-
uenietem tolli est possibile. Nam expoliatio ac
cidentium non est impossibilis. Est ergo præpa
ratio superfluum demere & defectui supplere
in corporibus imperfectis, quæ fieri non potest
sine adiuuatione operis & rerum purificātium.

Diuersificatur enim pręparatio secũdum diuersitatem rerum indigentium. Experientia enim nobis dedit modos agendi, scilicet Calcinationem, Sublimationem, Descensionem, Solutionem, Distillationem, Coagulationem, Fixionem, & Cerationem. De quibus singulis narrationem fecimus in Summa perfectionis magisterii sufficienter. Ista enim sunt opera ad pręparationem iuuãtia. Res autem præparationes iuuantes sunt istæ. s. omnia genera salium, aluminum, atramentorum, & etiam uitrum, borax & quæ huius naturæ sunt. & acetum acerrimũ, & ignis. Et cum istis præponimus corpora imperfecta præparare, idest mundare si aliqua immunditia in his extiterit secundum nostram experientiam in qua certi fuimus per prędicta.

De Salis cõis præparatione. cap. 1

SAl commune comburatur, combustum in aqua cõmuni vel aqua clara fontis calida soluatur, solutum per filtrum distilletur, distillatum per lentum ignem in parapside uitreata,

uel uase terreo plumbato, & non in metallo cō-
geletur, congelatum calcinetur per diem & no
ctem in igne mediocri, & serua ipsum sic suffi-
cienter mundatum.

De Salis nitri præparatione. 2

SAl petre dissoluitur in aqua fontis, per fil-
trum distillatum congelatur in uase uitreo
usq; ad ipsius fusionem cristallinam.

De Salis uitri præparatione. cap. 3

SAl uitri sic preparatur, dissolue sagimen ui
tri in aqua forti, distilla per filtrum, & con-
gela in uitreo uase, & sic optime clarificat.

De Salis gemmæ præparatione. cap. 4

SAl gemmæ teritur, dissoluitur & congela-
tur in uase terreo uitreato, sicut Sal com-
mune.

De Salis alcali præparatione. cap. 5

SAl alcali fit ex soda dissoluta, & per filtrum
distillata, & cocta ad tertiam & descen-
det sal in tempore ad fundum uasis in mo-
dum cristalli, & est præparatum: Similiter sal al

cali apud aliquos sic pręparatur. Accipiunt cineris clauellati pondera quinq; uel duo, calcis uiuæ pondus unum, & trahunt totum lixiuium, & distillant & congelant, & hoc reiterant semel & est præparatum. Vel sicut sal cõmune primo teratur totum, soluatur in aqua communi calida, postea distilletur per filtrum, & congeletur & calcinetur cum igne lento.

De salis armoniaci præparatione. 6

SAl armoniacus fit ex quinq; partibus uel duabus urinæ humanæ & parte una sudoris eiusdem, & parte una salis communis, & parte una cum dimidia fuliginis lignorum, uel baculorum habitis simul coctis usq; ad consumptionem huiusmodi, sublima salem armoniacum uerum & utilem, hunc iterum in sudore dissolue & congela & sublima a sale communi semel & est præparatum. Vel teratur primo cum præparatione Salis communis mundati, postea sublimetur in alto aludel, donec totaliter fuerit extractum purum: postea solua-

tur ſuper porfidum ſub diuo, ſi de eius aqua habetur facere, uel ſeruetur ipſum ſublimatum & purũ ſufficienter.

De Salis Tartari præparatione. 7

SAl Tartari fit ex fecibus uini calcinatis & diſtillatis, uel ex tartaro calcinato diſſoluto & congelato, & eſt præparatum.

De Salis urinæ præparatione. 8

SAl vrinæ fit ex fecibus vrinæ diſtillatæ calcinatis, & iterum in aqua ejus diſſoluitur & congelatur, & eſt magni iuuamẽti. multi diuerſimode tractant de ſalium prę̨parationc. Nos autem inueſtigatione noſtra inuenimus has prę̨parationes ſalium breuiores & utiliores ad noſtrum propoſitum conſequendum. Cum ex omnibus rebus uere calcinatis Sales per diſſolutionem extrahantur, per uiam prælibatam præparari tenẽtur, ſufficit nos tranſire cum his ingeniis conſuetis.

De Aluminis glaciæ uel rocę ꝑparatione. 9

ALumen glaciæ uel rocæ duplicem habet præparationis modum, unum pro corporibus calcinatis abluendis, alium pro ſpiritibus ſublimandis. Primus modus. Diſſolue ipſum in aqua fontis clara diſtilla per filtrum coque ad eius tertiã partem, pone in parapſidibus uitreatis, & deſcendet circa latera uaſis, & in fundo alumen præparatũ criſtallinum. Secundus modus eſt, ut alumen uaſe terreo coquatur quouſq; humiditas euanuerit, & inuenies alumen album ſpongioſum, leue & præparatũ pro ſublimationibus, & aliis diuerſis operibus, Feces in fundo uaſis remanẽtes uel diſſoluantur ſupra lapidẽ uel in aliqua parte humida, uel in aqua inde extracta uel reſeruentur.

De aluminis iameni præparatione. 10

ALumen iameni quemadmodum alumẽ glaciæ uel rocæ præparatur, excepto q; in hac arte maioris eſt uirtutis.

De Aluminis plumoſæ præparatione. 11

ALumen plumoſę diſſoluitur & præparatur ſicut Alumen glaciæ uel rocæ. Nunc reſtat præparationes atramentorum inueſtigare, cum multum ſit nobis id, quod per ea colligimus in tinctura & ligamentis ſpiritũ & aliorum quæ ad elixir ſpectant.

De Atramẽti nigri pręparatiõe.

ATramentum nigrum ſoluatur in aceto mundo, uel in aqua bullienti, poſt per filtrum diſtilletur & coaguletur, & eſt præparatum. Vel ponatur primo in alembich, & humiditas totalis extrahatur. Feces in hac diſtillatione calcinatæ ſuper porfidũ, uel in ſua aqua ſoluantur & coagulentur. uel ipſa aqua ſecundum uelle artificis reſeruetur.

De cuperoſæ præparatione.

CVperoſa diſſoluenda eſt in aceto diſtillato, clarificanda per filtrum, & congelãda, & ſic eſt munda.

De Vitrioli Romani ꝑparatione.

Vitriolum Romanum alia præparatione non indiget, nisi ꝙ in aliquibus cineribus teneatur in igne mediocri ut rubificetur. Est certũ ꝙ a corporibus (ut amplius considerauimus) imperfectis extrahuntur diuersa nobis necessaria, & sunt adminicula perfectionis in casu quæ indigent præparatione.

De Cerusæ præparatione. 15

Cerusa dissoluenda est in aceto purificanda deinceps a grossioribus, & id quod vt lac emanauerit congelandum est in sole, vel lento igne, & est præparata.

De Albi hispanici præparatione. 16

Eodem modo vt supra fit de Albo hispanico stagnũ candidũ in vrina distillata soluendum est ad modum cerusæ, & sic præparandum.

De Viridis ęris pręparatione. 17

Viride æs in aceto distillato solutum, & clarificatum limpide, congelandum est lentissimo calore, & est optimum.

De Croci ferri præparatione. 18

CRocus ferri diſſoluendus eſt in aceto diſtillato, & eſt clarificādus, & hęc aqua rubicunda crocea cōgelata dat ſibi croceū aptum, & eſt factum.

De Litargirii præparatione. 19

LItargirium in aceto diſtillato reſolue, clarifica, & congela, quia bene præparatum eſt, quod iterum quemadmodum & alia prænominata diſſoluere potes & his uti diſſolutis & congelatis, in hoc eſt inueſtigatio profunda, & hæc præparatio fit breuiſſime.

De Antimonii pręparatione. 20

ANtimonium calcinatur, diſſoluitur, clarificatur & congelatur, & eſt præparatū.

De lapidis Lazuli ꝑparatione. 21

LApis Lazuli calcinatur abluitur tritus, & eſt purificatus a terreitate.

De lapidis Ematitis ꝑparatione. 22

LApis Ematitis ignitur, extinguiturq; ſæpius in felle taurino & ſplene.

De Boli præparatione. 23

BOlus teritur, dissoluitur vt Cerusa & congelatur.

De Cinabrii ꝑparatione. 24

CInabrium semel est præparandum cum sale communi, & optime est.

De Tutiæ præparatione. 25

TVtia calcinatur & resoluitur in aceto distillato, & sic est præparata.

Diuersa adhuc Salium, Aluminum, & Atramētorum genera reperiuntur, quæ omnia ut iam dicta in sua specie ꝑparantur, & mundantur.

De Vitro & Baurachiis. 26

VItrum & Baurachia si debito modo fuerint facta, non indigent ꝑparatione.

De Aceti acerrimi præparatione. 27

ACeti autem acerrimi cuiuscunq; generra subtiliantur & depurantur, & illorum virtus siue effectus ꝑ distillationem melioratur, de quorum mundatione & deputatione sufficienter tractauimus, cum quibus corpo-

ra imperfecta præparari poſſunt, & deputari, & meliorari, & ſubtiliari, igneq; ſemper debito mediante. Preparantnr enim & depurantur p iſta ad intentionem ignis per hũc modum. Habent enim hæc corpora imperfecta humiditates ſupfluas & ſulfureitatem aduſtibilem, nigredinem in ipſis admiſcendis generantem, ipſa p̃dicta corpora corrumpentem. habent etiam terreitatem immundam, fetulentam, & combuſtibilem, nimis groſſam, ingreſſionem impedientem & fuſionem. iſta & talia ſunt ſuperflua in his corporibus prædictis, quæ in ipſis noſtra experientia inueſtigatiõe certa & ingenioſa ſunt inuẽta. Et quia hæc ſuperflua accidentaliter his ſuperueniunt corporibus: & non radicaliter. & ſpoliatio accidentalium poſſibilis eſt. oportet nos cum igne artificiali his prædictis mundatis & ſuperflua demere accidentia cuncta. ſola ſubſtantia Argẽti uiui & Sulfuris radicalis permanente. Et hæc eſt integra præparatio imperfectorum, & depuratio perfecta / melioratio /

& ſubtiliatio . Horum , uel huius ſubſtantiæ puræ remanentis fit multis modis ſecundum ꝙ indiget elixir . Præparationis ergo & depurationis in generali modus eſt hic . Primo enim eleuanda eſt cum igne proportionali tota humiditas ſuperflua, & corrupta in illorum eſſentia. etiamq; ſuperfluitas ſubtilis & comburens . & hoc calcinando.deinde totalis ſubſtantia remanens corrupta, in illorum calce ſuperfluę humiditatis comburentis, & nigredinis corrodenda eſt cum his mundatis prædictis corroſiuis acutis ſeu acerrimis, donec calx fuerit alba ſiue rubea , aut ſecundum corporis naturam & proprietatem colorata , & munda & pura ab omni ſuperfluitate, ſeu corruptiõe prænarratis.& hæc cum his corroſiuis & mundatis.terendo imbibendo & lauando.Poſtea uero delenda ſeu deponenda eſt totalis terreitas immunda , & feculentia combuſtibilis & groſſa cũ rebus prædictis mũdatis, vel puris fuſionem metallicam non habentibus cum calce prædicta modo prę

dicto depurata commixtis, & bene tritis, quę in fusione seu calcis reductione retinebunt secum terreitatem grossam & immundam prædictã, remanente corpore puro, ex omni superfluitate corrumpente mundato, ex hoc totum descendendo meliorationis & subtiliationis horũ substantiæ puræ in generali modus hic est. Primo hoc corpus purgatum & reductum, est iterum calcinandum cum igne & adiutoriis mundatiuis prædictis. Deinde cum his quæ sunt solutiua soluẽdum, hæc enim aqua lapis noster est, & Argentum uiuum de Argento uiuo, & Sulful de Sulfure & corpore spirituale extractum, & subtiliatum siue attenuatum, quæ meliorari potest confortando in ipsum uirtutes elementales cum aliis pręparatis, quæ fiunt ex genere sui generis. & augmentando colorem/fixionẽ/pondus/puritatem/fusionem/& alia omnia quæ pertinent ad elixir perfectum. Et iste est modus p solos nos inuestigatus, pręparationis, depurationis, subtiliationis, & meliorationis corporum

mineralium in generali. Nunc transſeamus ad ſpecialem ſeu particularem cuiuſlibet corporis imperfecti præparationem cum omnibus modis ſuis, etiamq; perfecti corporis mineralis & primo de Ioue.

De præparatione Iouis. 28

PRæparatio Iouis in ſpeciali præparatur multipliciter, melius per hunc modum. Et eſt ut ponatur in furno calcinationis i uaſe ad hoc apto, & proiciatur ſubtus ignẽ vſq; ad corporis ipſius fuſionem bonam. mouendo tunc ipſius corpus liquefactum cum ſpatula ferrea perforata. ſpolia quæ ſuper ipſum creantur extrahendo, mouendo in ignis calore æque perdurante, donec in ſuperficie bona quantitas ipſius pulueris fuerit congregata. deponatur tunc illa & iterum moueatur quouſq; alternata uice totum corpus in puluerem ſubtiliſſimum fuerit reductum. Cribretur ergo puluis ille, & reponatur in furno, addẽdo ſibi ignem bonum, ſuã fuſionem non ſuperantem. & mouendo multo-

tiens. Stet ergo in igne suæ calcinationis sic per diem naturalem uel circa. finaliter cum tota humiditas accidentalis & superfluitas fuerit deleta cum Sulfure combustibili & corrumpente. postea extrahatur calx alba mundata. Nam ignis omnem fugitiuam substantiam & inflammabilem eleuat & consumit de prædictis, scilicet cũ Sale communi mundato & alumine, & cũ aceto purificato & acerrimo multum lauando, & ponatur ad solem, uel ad aerem. & iterum teratur & lauetur & desiccetur, & hoc alternatim ꝑ uicem reiteretur, donec per acuitatem saliũ aluminum atq; aceti, tota eius humiditas nigredo & immunditia fuerint consumptæ, corrosæ & deletæ. tunc apponatur de uitro trito cum his ꝑ dictis. Cunq; totum impastatum fuerit. descendatur per botrum barbatum cũ sufficienti igne. Descendet enim corpus purum & mundum remanente cum uitro, & salibus siue aluminibus tota substantia terrea, & fetulentia. In illo enim corpore mũdo descenso & reducto est ęqualis

& pfecta pportio Argenti viui mundi & Sulfu
ris albi non vrentis. Nam ignis & corrosiua to-
tam humiditatem diuiserunt, & substantiam fu
gitiuam inflammabilem, & corrumpentẽ, atq;
nigredinem. & per descensorium suum, siue p
pastillum salium & aluminum & uitri diuisa ẽ
tota substantia terrea & fetulentia cum sua pro-
portione. substantia pura & temperata remanẽ-
te. Postea uero calcinetur iterum hoc corpus re
ductum purum cum solo sale armoniaco puro
mundato, cum autem bene & minutissime fue
rit calcinatum sublimato & mundato, donec fue
rit in pondere æquali. vel triretur tunc illud totũ
peroptime, & bene diu teratur super porfidum
& ponatur sub diuo, loco frigido & humido,
vel in vessicis uitreis in furno solutionis, vel in
ventre equino, donec totum fuerit dissolutum
augendo Sal si fuerit necesse. quam aquam ho-
norare debemus, ipsa enim est quã quærimus
ad album. Et hæc in hoc vltimo uolumine di-
cta sufficiant de præparatione Iouis.

De præparatione Saturni. 29

PRæparatur Saturnus sic. ponatur similiter in furno calcinationis mouendo, vt Iouem, donec conuertatur in puluerem tenuissimum, cribretur & reponatur ad furnũ. stet in igne suæ calcinationis per modum prædictum, donec fugitiua substantia & inflammabilis fuerit deleta. postea extrahatur calx rubea, quæ imbibatur & teratur frequentissime & minutissime cum sale communi mundato, & atramento & aceto purificato & acerrimo. De istis uero ad rubeum utaris sicuti ad album fecisti cum Sale communi, & alumine iameni & aceto. tunc multotiens vt de Ioue, desiccetur & imbibatur & teratur, donec per beneficium dictorum dicta immundicia fuerit deleta. tunc apponatur de vitro cum his prædictis, & descẽdatur per botrum barbatum corpus purum descendẽdo reductum. Iterum calcinetur cum Sale armoniaco puro, ut de Ioue, teratur sæpissime & dissoluatur per modum prædictum. Ipsa enim

est aqua Argenti viui & Sulfuris proportionaliter facta, qua vtimur in rubei elixir compositione. Et hæc de Saturni præparatione dicta sufficiant.

De præparatione Veneris. 30

PRæparatur ergo Venus optime per hũc modum. Ponatur stratum de Sale communi optime mundato in crucibolo. & desuper ipsius lamina, & desuper salis stratum, & desuper lamina, & sic uicissim, donec uas fuerit plenum, & cooperiatur & lutetur, & collocetur in furno calcinationis per diem naturalem, deponatur & abradatur quod calcinatum fuerit & reponatur lamina cum Sale nouo, & sic alternata uice calcinentur, donec omnes laminæ fuerint consumptæ seu corrosæ per beneficium Salis & Ignis. quia Sal corrodit superfluam humiditatem & sulfureitatem combustibilem. Ignis eleuat substantiam fugitiuam & inflammabilẽ cum proportiõe debita. teratur omnino puluis ille minutissime & lauetur cum aceto, donec ni

gredine careat aqua exinde emanans.hanc alterna uice de Sale nouo & aceto imbibe & tere.& post contritionem ad furnum calcinationis in vase aperto reponatur.stetq; ibi per tres dies naturales:deinde extrahatur & teratur bene & subtiliter , & abluatur cum aceto bene & diu , donec ab omni immundicia fuerit mundatum & purgatum .desiccetur ad solem bene,tunc apponatur medietas eius de Sale armoniaco bene & diutissime terendo . donec substantia impalpabilis fuerit ·ponatur sub diuo, uel in resolutionis fimo.donec quicquid ibi est subtile fuerit solutum,renouando Sal armoniacum mundatum si fuerit necesse . donec aqua totum fiet. hanc aquã honora.aquam Sulfuris fixi nominamus,cum qua tingitur elixir usq; ad infinitum. Et hæc sufficiant de Veneris præparatione

De præparatione Martis. 31

MArtis præparatio per hũc modum melius præparatur & calcinatur,quemadmodum Venus cum Sale cõi mũdato,

& cum aceto puro lauetur. lotus ad solem sicce-
tur: desiccatus iterum cum nouo Sale & aceto
teratur, & imbibatur, & ad eundem furnum po
natur per tres dies, vt de Venere factum est. so
lutum honora, aquam Sulfuris fixi mirabilter
colorem elixir augmentantem. Et hæc de imp
fectorum corporum præparatione dicta suffi-
ciant.

De perfectorũ corporũ maiori pfectiõe. 32

PErfecta vero corpora non indigent præ-
paratione, quantum ad perfectionem, cũ
perfecta sint, sed vt magis perficiãtur sub-
tilientur & attenuentur. talis enim præparatio ẽ
adhibenda. Accipiatur Sol in laminas tenues p
ductus, & ponatur cum Sale communi optime
præparato solariatim in uase calcinationis, &
collocetur in furno, calcinando bene per tres
dies, uel donec totum fuerit consumptum, &
subtiliter calcinatum, deinde extrahatur. multũ
bene teratur. cum aceto lauetur, & desiccetur ad
solem. postea teratur bene cum medietate sui

Salis armoniaci mundati, & ponatur ad dissoluēdum .donec totum fuerit per beneficium Salis communis & armoniaci in aquam clarissimam dissolutum . Hoc fermētum est elixir perfectum præciosum & verum corpus spirituale factum.

De Argenti subtiliatione & pfectione. 33

SVbtiliatur autem Argentum, & attenuat̃, & ad spiritualitatem reducitur per modum iam dictum. Ergo per omnia & singula fac in ipsa subtiliatiōe sicut de Sole fecisti . Et aqua Lunæ dissolutæ est fermentum ad elixir album spirituale factum.

Recapitulatio totius operis. 34

IAm imperfectorum præperationem, & pfectorum subtiliationem sufficienter determinauimus , vt de eis quilibet discretus possit adimplere intentionem . Attendat ergo quis proprietatis actionis modos, seu compositionis elixir maioris. Nos enim quærimus substantiam vnam facere, tñ ex pluribus aggregatã

coadunatam fixam. quæ ſuper ignem poſita; eam ignis non exprimat, & liquatis permiſceatur, & liqueſcat cum ipſis, cum eo qđ eſt in ea de ſubſtantia ingreſſibili. & permiſceatur cū ea qđ eſt de ſubſtātia pmiſcibili, & cōſolidetur cū eo, quod eſt in ea de ſubſtantia cōſolidatiua. & figatur cum eo, quod eſt in ea de ſubſtantia fixatiua. & non comburatur ab his quę non comburunt Aurum & Argentum. & afferat conſolidationes cum ignitione debita & perfecta. Non tamen eatenus breui tempore intelligas, ꝙ paucis diebus uel horis poſſit prima uice cōſtitui. Sed quia reſpectu aliorum medicorum modernorum, reſpectu etiam operationis naturæ hæc ueritas citius terminatur. Vnde dixit philoſophus, medicina eſt, cuius tempus longū ſpacium anticipauit. quare uobis dico, ꝙ ſubſtineatis patienter, quia forte moratur. & feſtinātia quidem ex parte diaboli eſt. Ergo qui paciētiam non habet, ab opere manum ſuſpendat, quia impediet eum feſtinantem credulitas. Om

nis actio naturalis ſuum habet modũ, & tẽpus terminatum, in quo maiori & minori ſpatio terminatur. Ad hanc tria neceſſaria ſunt. patiẽtia, mora, & inſtrumentorum aptatio. de quibus in Summa noſtri perfecti magiſterii artificem allocuti ſumus in capitulis diuerſis, in quibus experiri poteſt, ſi in noſtris dictis fuerit ſufficienter inueſtigatus, in quibus manifeſta probatione & aperta, concludimus lapidem noſtrũ nihil aliud eſſe, q̃ ſpiritum fetentem, & aquam viuam, quam & ſiccam aquam nominauimus & per naturalem proportionem mundatam, & vnitam unione tali, ꝙ ſibi nec abeſſe poteſt, quibus addi debet & tertium ad opus abbreuiandum, hoc eſt corpus perfectum attenuatum. Ex premiſſis igitur patent res, in quibus ueritas eſt propinqua. & perficientes ipſum opus. inueſtigatione uero noſtra, qua certi ſumus. & per experientiam manifeſtam conſiderauimus omnia uerba uera eſſe, quę iam per nos ſolos in noſtris uoluminibus ſcripta ſunt. ſecundum ꝙ ui

dimus per experimentum & rationem in volu-
minibus iſtis redacta. Ea vero quę per noſtram
experientiam digitis extraximus, & uidimus
oculis, & manibus tetigimus, ſcripſimus in Sũ-
ma noſtra perfectionis magiſterii. Sapiens er-
go artifex in noſtris ſtudeat uoluminibus: col-
ligendo noſtram diſperſam intentionem, quã
in diuerſis locis propoſuimus, ne malignis ſeu
ignaris publicetur, & collectam probet, donec
ad cognitionem ſtudendo, & experimentan-
do, cum laboris ingenioſi inſtantia peruenerit
totalem. exerceat ergo ſe artifex & inueniet.
Cuius iam modum inueſtigationis commo-
tus amore, a viſceribus propter uos, per no-
ſtram conſiderationem, ueritatis cognitionem
etiam dare plenariam perficientis & corrum-
pentis materiæ & formæ conſideramus, inueſti
gationem noſtram perfectorum & materiam
cum forma a radice ſuæ commixtionis uſq; ad
complemẽtum puram eſſe ſine corruptione ſu
pernæ mentis aliqua. Conſiderauimus a con-

trario sensu imperfectorum substantiam unam esse ubiq;, scilicet Argenti viui & Sulfuris quæ ante commixtionem eorum pura sunt & munda. Et per hanc considerationem, per nostrum exercitium inuenimus corruptionem imperfectorum accidentaliter superuenisse. quæ materia nouam & corruptam dedit formam.

Libri Inuestigationis magisterii Geberis philosophi perspicacissimi ac Indiæ Regis finis.

Testamenti Geberis philosophi perspicaciss. ac Indiæ Regis. De Salibus Animalium/Pisciũ/Volatiliũ Vegetabilium/& aliorum .Cap.i.

EX omnibus rebus/etiam ex animalibus, piscibus, & uolatilibus potest fieri Sal, ipsis combustis & in cinerem redactis, fixũ: eo modo quo fit Sal de cineribus lignorũ, uel de calce lapidis, Et si res fuerit naturaliter rubea sicut est sanguis: eius sal naturaliter erit rubeũ Sed harum rerum combustio debet fieri in uase clauso, & si fuerit sanguis, primo desiccetur, & non est malum si in octo partibus soluas partes duas salis cõmunis calcinati in fornace quacunq;. Deinde desicca, & postea cõbures in furno uitriariorum, uel figulorum, siue reuerberationis per diem & noctem, uel interpellatim per dies duos absq; noctibus. Quod si fuerint carnes alicuius animalis, quæ siccari non pos-

sent,tunc in uase bene lutato ne respiret, per duos dies naturales sine aliquo sale combure, Et post combustionem in quadruplo sui aquæ pluuialis decoque usq; ad consumptionẽ duarum partium cum dimidia. Deinde fac pausare & distilla per filtrum donec fiat aqua clara sine aliqua turbulentia ,deinde congela lento igne, uel quod melius est ad solem, & habebis sal animalis quod supat alios in uirtute fusiua . Deinde resolue in duplo sui aquæ pluuialis, & pone huiusmodi sal sub fimo per septimanam & erit acutum. Demum congela ut dictum est, uel fac sine fimo, & posito super metallum si ingreditur illud: Sal animalis est bonum, si autem non, reitera eius solutionem & congelationem , & eius efficacia declarabitur tibi per experientiã. Scias ꝙ Sal totius talpæ combustæ congelat Mercurium ,& Venerem conuertit in Solem, & Martem in Lunam . Quidam tamen operantur cũ eius puluere tantũ apponendo eius duplum inter Sal animalis, & Sal nitri.

De Salibus Metallorum. 2

EX metallis etiam fiunt sales post ipsorũ calcinationes, & si sales habent uim penetratiuam & fixatiuam ratione subtiliationis & acuitatis suæ ex eo ꝙ sunt de rebus fixis & diu calcinatis in igne. Verum quia metalla diuersimode calcinantur in igne, videndum est primo de calcinatione illorum quæ sunt ad rubeũ, sicut Sol, Venus, Saturnus, & Mars. Demũ de illis q̄ valẽt ad albũ, vt Luna, & Iupiter.

De Solis Calcinatione. 3

CAlcinatio Solis fit in uase aperto in furno vitriariorum in decem diebus continuis, vel in .xx. diebus, in fornace reuerberationis in tribus diebus. Demum extrahe salem eius cum aqua pluuiali distillata per alembicum semel uel bis decoquendo in uase cupreo, & sit aqua in quadruplum ad calcẽ, demũ

congela: & si iterum calcinaneris calces dealbabuntur in tribus diebus in furno reuerberationis. Nec mireris de hoc, quoniam omnis res rubeaamota sua tinctura remanet alba: quia sub rubedine albedo manet occulta, sed non conuertitur. Et propterea quia albedo est sub rubedine, dico q si per decem dies solum eas feces calcinaueris sine aliqua admixtione, & demum vt de sale dictum est, Sales extrahas, postea feces suas in terram a sale remanentes iterum calcinaueris, conuertentur in albedinem. Et si eas reduxeris: erit Argentum viuum uerum. Dico ergo q si salem Solis fecibus suis in albedinem conuersis reddideris, fit elixir tam ad tingendum, q̃ ad conuertendum Argentum uerum in Aurum, & ad tingendum æs præparatum & Plumbum.

De Veneris Calcinatione.

VEnus calcinatur in vase aperto per dies xxxv. immo per duos menses in vase

vitriariorum: & remanet tunc sola eius tinctura rubea in specie sanguinis. De qua extrahe Salem vt de sole dictum est, & fiet elixir. Et scias ꝙ sal cuiuscunꝗ metalli debito modo factus figit & tingit Mercuriũ & mutat de colore in colorem, & de statu in statum rõne suæ acuitatis.

De Saturni Calcinatione. 5

SAturnus calcinatur in citrinum colorem in furno reuerberationis, & est melius in vase clauso, uel furno vitriariorum. Qui quidem in .xv. uel in xxxv. purgant a sua nigredine Dimitte ergo ipsum in fornace per duodecim dies alios. Quod si per duos menses perficiet se ipsum crudum purgatum uel nõ purgatum, & habebit citrinitatem accedentem ad rubedinem, & fac de eo salem vt de Sole dictum est: & cum hoc sale tinges Lunam in optimum Solem, & ascendet pars una super quinꝗ partes Mercurii, & pars vna Mercurii cadet super .x.

partes Lunæ, & istius pars una supra .I. partes Lunæ. De fecibus fac ut de aliis dictum est. Et iste sal est acutissimus & restrictiuus cuiuslibet rei volatilis.

De Martis Calcinatione.

MArs calcinatur si fuerit limatus cũ aceto rubeo imbibitus & desiccatus ad bonum ignem uel interpellatim, & post in furno reuerberationis, uel vitriariorum cõburatur diebus. xxx. & de eo fac salẽ vt de aliis dictum est; Sal extractus de calce Martis, & ad solem congelatus, & iterum per se sub fimo solutus, & post ad solem congelatus, si pars una ipsius componatur super duas partes Mercurii bene loti in ampullam bene clausam per dimidium diem in cineribus calidis, congelat Mercurium in puluerem, qui puluis fiet rubicũdior fortiori igne adhibito: & mortificat alium Mercurium viuum simili modo. Quem Mercuriũ

poteris imbibere cum aqua in qua soluisti calcem Martis, & demum calcem Auri.

De Lunæ Calcinatione.

LVna calcinatur per quinq; dies in prædictis fornacibus, & demum cum sale alkali, sed debet prius per fusionem esse purgata, & postq̄ rem feceris, tingit Mercurium in album fixum, cum quo Mercurio operare ut prædictum est super quocunq; metallo & dealbabit albedine fixa & permanente. Potes autem multiplicare super mercurio ad album meliusq̄ ad rubeum, quoniam pars una istius salis tingit xl. partes Mercurii per multiplicationem proiiciendo Mercurium tinctum super nõ tinctum. Sed non sic ad rubeum, quia maiori indiget medicina ut transmutetur a natura q̄ super addatur naturæ. Et huius Mercurii pars una super. x. partes ęris dealbati & mollificati cõuertit in Lunã.

De Iouis Calcinatione.

IVpiter inter alios planetas beniuolus est, Calcinatur in uase clauso in prædictis fornacibus, scilicet vitrariorum, uel reuerberationis, & eodem modo quo supra. Sal autem fit ex eo cum aqua pluuiali, uel alia distillata p alembicum. Sed istum salem inuenies præ ceteris acutissimum ad congelandum Mercurium, & maioris efficatiæ, q̃ sit sal de Luna, propter maiorem decoctionem, & quia viuum Mercurium continet. Vnde & maior pars eius sublimatur: & cum sale communi, & sale nitri sublima, & citius perficietur q̃ Mercurius, nec erit minoris efficaciæ, quia Iupiter fuit Mercurius in sui minera in principio suæ creationis. Feces vero quæ remanserunt calcina in vase sublimationum, & fac inde salem ut dictum est. Et similiter operare de Saturno quia etiam aliqua pars eius sublimatur. Et de fecibus fac ut supradictũ est de toto ipso. Nota tamen ꝙ si Saturnus &

Iupiter calcinentur per diem unum in furno reuerberationis sicut faciunt figuli, postea ille puluis in calcinatione citius perficietur tam ad faciendum salem, quam ad faciendum ea q̃ infra dicentur. Quapropter sciendum est ꝙ unum quodq; metallum non solum in salem ut dictũ est, sed etiam in uerum Solem & ueram Lunã potest per calcinationem conuerti. Saturno quidem calcinato per .xx. dies in fornacibus prædictis. Circa quod sciendum est, ꝙ furnus vitrariorum melior est ad hoc opus, sed furnus reuerberationis est utilior ad faciendum salem. Nec credas quod si aliquod metallũ factũ calx steterit in tali igne per .xx. uel .xxii. dies ad plus ꝙ aliquid eius fugitiue substantiæ possit remanere. Et vt conuertat in verum Cambar metallum ulterius ipsum in igne tibi tenere nõ expedit. Et tunc apparet ꝙ re uera in suo profundo est Aurum, sed a latere Argentum.

De Marte.

9

MArtis vero limaturam .x.diebus imbibitaȝ calcina per.xii.dies.Sed tutius est ipsum calcinare per.xviii.vel . xx.dies. Et habes opus perfectum ad Aurum.Et contingit virtute calcinationis & fusionum cum rebus mollificantibus.

De Luna.

LVna in suo profundo est Aurum, sed in se vt uidetur continet tincturam albedinis quantumcunqꝫ in igne permaneat, nisi forte multis diebus calcinetur .& demum extracto suo sale ,feces eius si calcinarentur forte non esset impossibile quin in rubeum conuerterentur . Cum tinctura aliena tamen mutatur, non per se, sed propter adiutorium.

De Ioue.

IVpiter uero septē diebus calcinatus, & demū cū sale nitri, uel alcali, & albumine oui,

& sale armoniaco, & sapone molli, & borace de petra reductus, erit Argentum verum: quoniam ipse est Argentum, sed modico tempore decoctum. Vnde sine alia medicina tantum poterit stare in igne, q̄ reperietur uersus in verū Argentum. Circa hoc etiam nota q̄ calcem cō uertendam iu Aurum reducas cum uitellis ouorum, uel eorum oleo & tartaro rubeo, quia tartarum multum ualet in reductionibus & fusionibus corporum. Alumen uero & tartarū albū debent poni in reductionibus ad album.

Item nota q̄ omnis medicina perfecta continet has quinq; uirtutes, quia p̄ minima penetrat mollificat, tingit, ueraciter fixat, & purgat. & has uirtutes cōtinet Mercurius cū sale Auliar fixatus. Itē oēs sales tam animaliū q̄ metallorū eandem habēt efficaciā, maxime cōiuncti cū Mercurio. Dictum est q̄ unumquodq; metallum cum bene calcinatum fuerit, facit salem sicut faciunt cineres, & lapides, & calces. Et q̄ cū illo sale Mercurius perfecte tingitur. & q̄ ille Mercurius est

qui transmutat omnia corpora, quemadmodũ ipse transmutatur, quod est maximum secretũ. Et apparet ꝙ calcinatio corporum est breuior uia ad perfectionem.

Circa Iouem tamen notandum est, ꝙ in se deficit, non quidem uitio sulfureitatis: sed quia participat humiditatem non fixam, quam contraxit a Mercurio patre suo. Vnde in calcinatione ad suam perfectionem indiget tẽperato igne, quia aliter nimis consumeretur. Temperata autẽ decoctio inspissat humiditatem: & inspissatio cõsumit. Et ideo hæc decoctio fiat cum secatura lignorum, & sub terra debet poni: & desuper cinis: Et postea fiat ignis desuper. Et hoc tene secretum.

De Saturno.

IDem dico de Saturno si uelis ipsum Lunificare. Se ĩ secus est si uelis ipsum Solificare, quia hoc non fit nisi per maximum ignem

& rubificatur & transmutatur.

De Marte.

MArs uero quia habet substantiam fixã, est inter cętera corpora melior est tamẽ longi laboris propter nimiam sui siccitatem. Sed si posses ipsum deducere ad albedinem & mollitiem Argenti, fieret firmus & fixus in omni iudicio, quia nec timet cineritium. Stude ergo in eo, & limaturam eius funde cũ Arsenico Euforbio & Tartaro calcinato, & sale alkali facto de alumine de tabia, quod in multis locis appellatur alumen gattinum, eo ꝙ gattæ in eo iuxta ignem libenter dormiunt, & cito fundetur, & omni vice extinguatur in oleo Tartari. Et cum Mars leuiter funditur per se sine adiutorio alterius rei, habebis optatum. Et scias ꝙ multum ualet fundere cum calce facta, quia calx fundere facit lapides.

De calce Saturni, Veneris, & Martis.

NOtandum circa calcem factam Saturni, Veneris, & Martis, ꝙ tantum volũt calcinari, ꝙ nullo modo poſſint in corpus reduci, nec plus diminui, nec plus mutari de colore in colorem, & ꝙ ſit calx acutiſſima, Et tunc ſales ipſorũ ſtant, Quos ſępius ſolue ſub fimo, & coagula ad ſolem donec fiat quaſi oleũ, Tunc fixabit omnem Mercurium, & in illo Mercurio alium Mercurium vſqꝫ ad infinitum.

De Salibus metallorum.

NOta ꝙ ſi ſales metallorum commixtos Mercurio per ſublimationem, & ſalem armoniacum, & demum ſub fimo ſoluas, & ad ſolem congeles, & ſolutionem & congelationem iteraueris ter vel pluries, congelabis Mercurium crudum lotum, & hoc multiplicare poteris in infinitum.

Item de Salibus metallorũ. 16

SAl igitur Metallorum extrahas cum aqua dulci distillata uel cum aqua uitę per bullitionem: congela ad solem, & iterum persolue sub fimo in aquam, & per lanam distilla, & congela. Huius pars una Centum partes Lunæ uel Saturni tingit perfecte.
Item eius pars una fixat Mercurii crudi partes quinq; & quælibet pars eius tingit Centum.

Item de Salibus Metallorum.

QVidam dicũt ꝙ Sal extractum a Metallis est calcinandum. Itẽ nota ꝙ melius est sal extrahi a corporibus calcinatis cum urina distillata prius decocta & dispumata, uel cum aqua uitæ de uino albo in calcibus albis, in rubeis cum aceto distillato. Deinde coniunge Sal cum Mercurio sublimato a sale armoniaco.

Item nota ꝙ circa sal Metallorum & circa calces eorum, non habes aliud laborare, nisi ꝙ des eis ingressum.

Item nota ꝙ siue cum aqua distillata, siue cum aceto distillato, Sal a calcibus rubeis extrahas, quod ad solem vel ad ignem suauiter congeles, & per se soluas aquam: cum aqua illa decoque igne lento in urinali desuper clauso Mercuriū uiuum lotum, & sub fimo solutum, vel cū aqua prædicti Salis & Mercurii, modo prędicto soluas cum calce Auri.

Item nota ꝙ Saturnus purgatur cum aqua facta de Mercurii parte una, & Arsenici parte una. Sit tamen quodlibet per se prius sublimatum. Et postea simul cum sale armoniaco, quod sit duplum ad ista, & demum soluantur, & in aqua Aluminis sæpius extinguatur. Et similiter Iupiter, & alia Metalla pungantur cum eadem aqua non apposito Arsenico.

De Mercurio Iouis.

NOta de Mercurio Iouis, & eius sublimatione, quæ forte sublimatur cum sale nitri. Tenta Iouem sic sublimare. Recipe de eo vncias .iii. quas amalgama cum tribus vnciis Mercurii, & salis armoniaci vnciam unã, & calcis corticum ouorum, vel gipsi. vncias .iii. sublima simul aliquantulũ. Deinde quod in fundo vrinalis residet post sublimationem, reducatur in corpus, cui associa Argentum si vis.

Item nota ꝙ Sal Metallorum resolutum, distillatum, & ad Solem congelatum, dat congelare Mercurium in Crucibulo.

Item Sal Metallorum dat soluere Mercurium in aquam sub fimo. Et illud mixtum coagulatum erit perfecta medicina.

Testamenti Geberis Philosophi de Metallorum trnsmutationibus finis.

Liber Triuu verborum kallid acutiſs.

De qualitate Lapidis philoſophici. Cap. I.



Apis iſte de quo fit hoc opus habet in ſe omnes colores. Eſt eniȝ albus, rubeus rubicundiſſimus. citrinus citriniſſimus, cęleſtinus, uiridis, grauis. In lapide iſto ſunt quattuor elementa. Eſt enim aquaticus, aereus, igneus, & terreus. In lapide iſto in occulto eſt caliditas & ſiccitas, & in manifeſto frigiditas & humiditas, oportet ergo nos occultare manifeſtum, & id quod eſt occultum facere manifeſtũ Illud autem ꝙ eſt in occulto, ſcilicet caliditas & ſiccitas, eſt oleum, & iſtud oleum eſt ſiccum, illa ſiccitas tingit & non aliud, quia alkale & non aliud tingit. Illud quod eſt in manifeſto frigidum & humidũ: eſt fumus aquoſus corrũpẽs oportet ergo vt illa humiditas & frigiditas ſit

compar caliditati & siccitati, ita vt nō fugiat ab igne, quia inter illam frigiditatem & humiditatem est una particula calida & sicca, oportet ergo ꝙ frigidum & humidum recipiāt caliditatē & siccitatem quod erat in occulto, & fiant una substantia. Illa autem frigiditas & humiditas est fumus corrumpens & aquosus, de quo dicitur, ꝙ humiditas aquosa & adustiua corrumpit corpus & tingit in nigredinem. Istas ergo infirmitates oportet destruere in igne & per gradus ignis.

De lapidis ipsius proprietate. Cap. ii.

HIc est liber trium verborū, liber lapidis prçciosi, qui est corpus aereū, & uolatile, frigidum & humidum aquosum & adustiuum, & in eo est caliditas, siccitas, frigiditas & humiditas. alia uirtus est in occulto, & alia in manifesto. Quod ut illud quod est in occulto fiat manifestum. Et illud quod est manife-

ſtum fiat occultum per virtutem dei & calidita tem, vt ſiccitas, Dicunt enim philoſophi perſe quod frigiditas & humiditas aquoſa & aduſtiua non eſt amicabilis caliditati & ſiccitati.qa caliditas & ſiccitas deſtruit frigidum & humidum aquoſum & aduſtiuum virtute diuina.Et tunc mutatur ſpiritus iſte in nobiliſſimum corpus, & non fugit ab igne & currit vt oleum, quod eſt tinctura viua multiplicatiua,ponderatiua,coloratiua,declaratiua,conſolidatiua,pulcherrima,ingreſſiua,perſeruatiua, atq; perpetua frangitiua,& eſt tamen Sol precioſus.

De occulta caliditate & ſiccitate in humido et frigido exiſtentibus. Cap.iii.

OPus mirabile trium verboru3,eſt opus lapidis precioſi,in quo eſt frigiditas & humiditas aquoſa & aduſtiua, & in eodem occulta caliditas,& ſic illud quod eſt de tribus verbis legitur & aliter a quibuſdã intelligi

tur, vt omnes clare & aperte nō intelligant cau
ſam in tribus verbis hoc inquiritur in humido
& frigido, in quo eſt occulta caliditas & ſicci-
tas, & hoc ſcire nos oportet, vt faciamus de ma
nifeſto occultum, & de occulto manifeſtum, &
iſtud occultum eſt de natura Solis & Ignis, &
eſt precioſiſſimum oleum omnium occultorum,
& tinctura viua, & aqua permanens, quæ ſem-
per viuit & permanet, & acetum philoſopho-
rum, & ſpiritus penetratiuus, & eſt occultū tin-
gitiuum, aggregatiuum & reuiuificatiuū, quod
rectificat & illuminat omnes mortuos, & ſur-
gere eos facit poſtquam non fugit ab igne eius
caliditas & ſiccitas, Sed frigiditas aquoſa & adu
ſtiua fugit ab igne & deſtruit ſe.

De conuerſione ſpiritus in corpus & corporis in ſpiritum. Cap. iiii.

VT igitur omnia manifeſtemus. ſ. occul-
tuȝ huius humidi & frigidi ſpiritus iſte

vertatur in corpus, & hoc corpus in ſpiritum, & iterum ſpiritus iſte fiat corpus, & tunc facta eſt amicitia inter frigiditatem & humiditatem & caliditatem & ſiccitatem, Vnde dicunt philoſophi perſæ ꝙ mirum eſt quomodo hoc fiat, ſed virtute dei fieri poteſt cum molli temperamento & moderatiuo termino ignis. Et huius lõgitudinis dierũ duorũ & ſeptẽ. Nam a tribus duo intelligũtur & a duobus quinqꝫ tria nõ intelliguntur. Et hæc ſunt tria verba precioſa occulta & aperta, data non prauis, non impiis, nõ infidelibus, ſed fidelibus & pauperibus a primo homine vſqꝫ ad vltimum.

De planetarum & eorum imaginũ operibus in Mercurio exiſtentibus Capitulum quintum.

DIco ergo ꝙ in Mercurio ſunt opera planetarum, & eorum imaginationes in ſuis locis, ſicut in fetu ſuis partibus &

temporibus operantur. Nam in fetu primo mē
ſe cum ſemen a matrice acceptum eſt, Saturnus
operatur, congelando & conſtringendo ſua fri-
giditate & ſiccitate ipſam materiam in unā maſ
ſam. Secunndo menſe operatur Iupiter ſua ca-
liditate & humiditate digerendo in quandā maſ
ſam carneam, quę embrio uocatur. Tertio men
ſe operatur Mars agens in materiam & ſua cali
ditate & ſiccitate diuidit & ſequeſtrat illam maſ
ſam, & membra diſponit. Quarto menſe Sol
ut dominus immitit ſpiritum & ſic incipit uiue
re. Quinto menſe operatur Mercurius, qui fora
mina & ſpiracula facit. Sexto menſe Venus diſ
ponit, & ordinat ſupercilia & oculos, teſticulos
& ſimilia. Septimo menſe Luna ſua frigiditate
& humiditate laborat ad expellendū fœtum. &
ſi tunc naſceretur uiuere poſſet, ſi uero nō naſci
tur tūc debilitatur: & iterum Saturnus Octauo
menſe ſua frigiditate & ſiccitate incipit operari
tunc conſtringendo ipſius fœtus acceptionem
in matrice, & ſi tunc naſceretur uiuere non poſ

ſet. Nono mēſe Iupiter iterum operatur & ſua caliditate & humiditate: iterū nutriendo reducit uires ipſi fœtui: & ſic completo nono menſe naſcitur & bñ uiuit. Et hæc ſunt uerba uera. Aqua fœtum tribus menſibus in matrice conſeruat. ignis totidem cuſtodit. Aer quoq; tribus menſibus fouet: qui totidē complet qui fouebatur ſanguis in vmbilico qui ingrediebatur præcioſus ad maternas condeſcendentes mammas. Ibiq; poſt partus anguſtias niuis candorem aſſumit. Infanti vero nunq̄ patebit egreſſus quouſq; aereos flatus exhauriat. Egreſſus tandem os aperit & lactatur.

De obſeruatione planetarum in opere Alchimię. Cap. vi.

AB iſtis tribus menſibus oportet nos intelligere, & cum acuto ingenio ſcire & cōponere ac extrahere duo, nam a duobus non intelliguntur tria: ſed ab iſtis tribus intelli-

guntur duo & septem. Vnde omnes qui cupiũt scire hanc artem, acuãt ingenium suum ad aperiendum thesaurum ex tribus uerbis, in quibus occultatur tota præpatatio & uirtus lapidis, in quo est caliditas & siccitas, quæ siccitas est óleũ viuum, & tinctura uiua, & est siccitas tincta & profunditas tincturarum, & hoc est calidum & humidum cõiunctiuum. Omnes autem a principio hoc uidentes cognouerũt de uerbo, quod dictum est: & qui audierunt de tribus uerbis mirati sunt ualde, quorum hæc est expositio quia sic a principio conceptionis vsq; ad natiuitatem infantis: quilibet planeta suo loco dat imaginẽ virtute diuina sic creante: ita ego Rachaidebi dico: & verum est ꝙ ĩ omnibus operibus alchimicis quilibet planeta suo loco suam facit imaginem usq; ad complementum operis. & tunc nascitur Alchimia artificiose. Sed si uerius dicam naturaliter nascitur secundum omnes planetas sicut deus ostendit protoplausto hominis naturaliter habens naturam omnium tincturarum.

& sic nascitur Mercurius habens in se quattuor elementa: & naturas omnium tincturarum, secundum suos gradus: & in hoc opere Alchimię multi errant, & pauci perueniunt ad finem. Nã in hoc opere est saltus Lunæ, & circulus Solis, ad gradus tres. Primus debilis. Secũdus firmus. Tertius ꝑfectus, & termini tres. Primus qñ Sol intrat in Ariete, & ẽ in sua exaltatione. Secũdus quando Sol est in Leone. Tertio quãdo Sol est Sagittario. Circulus autẽ Solis est viginti octo annorum. xix. annorum in his mineris & aliis qui in tabulis Alchimiæ sunt, completur Alchimia. Nam numero saltus Lunæ inuenimus gradus, a nouem gradibus vsq; in duodecim gradibus, & ab vno in duos gradus. clxiii. usq; ad xxiiii. & c. vii. in circulo Solis inuenimus. Intellige ergo quia secudum istos gradus completur opus Alchimiæ.

Expositionis Trium uerborũ. Cap. vii.

REdeamus nunc ad expositionem Triū verborum, in quibus tota ars consistit. Aqua enim dicitur tribus mensibus fętum in matrice cōseruare. Aer tribus mensibus fouet. Ignis totidem custodit. Hoc totum dictū est de Mercurio per similitudinem. Et uerbum istud & sermo iste, & terminus obscurus: est aptus ad intelligendum uerum. Nam & alia natura est in muliere pręgnante, & alia in Mercurio tamē per similitudinem caloris qui in matrice inuentus est: æstimatus est ignis qui est triginta duorum graduum. Vnde istud tertium verbum de quo dicitur, ignis totidem custodit, obscurū est, & multi errāt in eo, & intrant terram regionem nescientem, quia a tribus accipiunt duos gradus, & ab istis duobus gradibus extrahuntur reliqui gradus, & in. xxxii. particulis Craticulæ partitur libellus, & in istis gradibus expletū est uerbum tertium totum, de quo dicitur totidem Primus gradus complet aquam & aerem. Secūdus gradus complet totum hoc quod diximus

& totidem. & hoc eſt donum dei.

De gradibus ignis. Cap. viii.

PHiloſophus Regis perſarū & principis Romanorum dixit, ita diuide tria verba in duas partes, & iterum iſtæ duæ partes diuidantur in duas partes, & ſuper illa duo diuidātur .xxxii. gradus, qui ſunt termini ignis, & dicuntur particulę ignis, & hæc inueniuntur a partitionibus archę quæ diuidit in .xxxii. partes, & dicuntur almec, Omnes iſti gradus ſparguntur ſuper primas duas partes, quæ ſunt termini duo, & partiti in .iiii. partibus .xxxii. gradus partiuntur ſicut primus gradus eſt particula ignis vna albechir, & eſt ſola & ſimplex, & dicitur quaſi nulla, & ꝙ eſt leuis ignis, & cum iſto igne incipimus comprehēdere Mercurium ad rubeum, cum ad mortem ducūt magiſtri perſarum per ſubtilitatem ingenii, & ita complētur verba duo in .vi. maenchen. Poſt hæc expletur

verbum tertium, quod eſt obſcurum, & in quo multi errant, & perdunt ſenſum ſuum. Philoſophus Regis perſarum dixit, Diuidamus iſtud verbum per medium. Medietas eſt ex tribus maenchen, & iſta medietas regitur cum duobus gradibus, qui ſunt duę particulę ignis, & ita explentur iſta tria verba in.xxii.maenchen, & hic eſt primus terminus, & eſt ſine errore. Secundus terminus eſt de.xvi.maenchen, & regitur cum octo ignis gradibus. Tertius terminus eſt de.xx.maenchen, & regitur cum.xvi.gradibus ideſt particulis ignis. Quartus terminus eſt de.xxiiii.maenchen, & quattuor diebus, & regitur cum.xxxii.ignis gradibus, qui ſunt particula ignis. Dixit Radianus & omnes philoſophi perſarum, Laudetur deus, & ſanctum, nomen eius, quia hoc dictum eſt de temperato igne ſuper verbis tribus de natura mulieris impregnata, ad exemplum ignis ꝙ oportet in Mercurio, Diuidũtur omnes iſti duo termini, quilibet per mediũ, qui ambo ſunt.xxiiii.manahen, &.vii.

diechen, & in fine primi termini aperi thesaurum, proiice quod inueneris, quod si salierit, & fumum emiserit super rubeam laminam, nō dum factum est, Reduc ergo ad ignem de.xvi. qui habet in se octo ignis gradus, & iterū aperi thesaurum, & pone super rubentem laminam, & vide si salierit & fumum fecerit, quia nōdum factum erit. Reduc ergo ad ignē de.xx.qui habet in se.xvi.gradus. Iterum aperi thesaurum, & si adhuc fumum fecerit, non dum coctū erit. Reduc ergo ad ignem de.xxiiii.maenchen, & quattuor diechen, qui habet in se.xxxii.gra dus ignis, & modo factus erit fusibilis preciosus lapis viridis, siue aureus, siue ialneus, siue rubicūdus. In hac hora laudetur deus, & sanctum nomē eius, quod est benedictum super omne nomen, de hoc suo sancto dono.

Libri Trium verborum kallid Rachaidibi philosophi finis.

Auicennæ De congelatione & conglutinatione lapidum. Cap.i.



Erra pura lapis non fit, quia continuationem non facit, sed discontinuationem, Vincens enim in ea siccitas non permittit cõglutinari eam: Fiunt autem lapides duobus modis, conglutinando & congelando. In quibusdam enim est dominans terra: In aliquibus vero aqua: Aliquando enim desiccatur lutum primum, & fit quoddam quod est medium inter lutum & lapides, deinde fit lapis, Lutũ vero huic trãsmutationi aptius est viscosum: Quod enim continuatiuum est. In ripis quoq; Geon visa est terra, quę videtur in lapides conuerti in spatio.xxxiii.annorum: De aqua autem fiunt lapides duobus modis, Vnus est ꝙ congelatur aqua guttatim cadẽs, Alius ꝙ descẽdit de aqua currenti quiddam, quod residet in superficie fundi aquę illius, fitq; lapis: Sunt enim certa loca su

ꝙ quæ aquæ effusæ cõuertuntur in lapides, qui diuersorum colorum sunt, & aquę quæ sursum acceptæ nõ congelantur, quæ si prope alueum suum fundantur congelantur, fiuntq́ lapides. Scimus ergo ꝙ in terra est vis illa mineralis quę congelat aquas: Principia igitur lapidũ vel fiunt ex substantia lutea, vel viscosa, vel ex substantia in qua aqua vincit, quę virtute quadam minerali congelatur: vel vincit in ea terra faciens eam coagulari: Eodem modo Sal armonia cum congelatur, sed nõ sufficit ad salem vis terrea permutare: sed adiuuat ipsum calor. Calor autem adueniens coagulat ipsum virtute occulta: & fortasse fit ex terra frigida sicca/ & ex aqua fit terra/cum vincunt ei qualitates terrę/& ecõuerso. Est autem res quędam, qua vtuntur quidam ingeniosi cum volunt rem siccam coagulare/quę componitur ex duabus aquis/ & dicitur lac virginis/quod est eius effectus certissimus: Fiunt ergo lapides ex luto per calorem solis/ vel ex aqua coagulata virtute terrea sicca/vel ex

aqua calida deficcata: Similiter quoq; quædam vegetabilia, & quædam animalia conuertuntur in lapides virtute quadam minerali lapidificatiua, & fit in loco lapidoso: uel discõuenientia subita quadam virtute, quæ exit a terra in hora terremotus, quæ conuertit in lapides quod consequitur in illa hora hæc transmutatio corporum & animalium vegetabilium, & quæ propinqua est ut trãsmutatio aquarum. Est autem impossibile q̃ aliquod complexionatum totum conuertatur in unum elementũ, quia elemẽta & elemẽtata transmutata ad inuicem transeunt sic in dominans. Vnde quod cadit in salinas fit sal: & quod in ignem, fit ignis, sed quædam citius & quædam tardius, secundum potentiam actiuarum, & resistentiam passiuarum. Estq; locus in Arabia qui colorat omnia corpora in eo existẽtia suo colore. Panis prope toratem in lapidem conuersus est, remanserat tamen illi suus color. Sunt talia mira quia raro accidunt, tamen causę eorum manifestæ sunt. Sæpe tamen etiam lapi

des fiunt ex igne cum extinguitur, quia ſæpe cō
tingit corpora terrea & lapidea cadere cum cor
ruſcationibus quia ignis fit frigidus & ſiccus ex
ſua extinctione. Et in Perſia cadunt etiam cum
corruſcatione corpora ęrea, & ſimilia ſagittis ha
matis, & non poſſunt liquefieri, ſed per ignem
euaporari in fumum cogēte humiditate donec
reſiduum ſit cinis. Cecidit quoq; apud Lurgeam
fruſtum ferri ponderis Centum Marcarum,
quod præ duritia ſua fere erat infrāgibile, Miſ-
ſa tamē eſt eius pars Regi torati qui ꝑcipit en-
ſes inde fieri, erat autem infrangibile & infabri
cabile. Dicunt tamen Arabes q̄ enſes alemani
ci qui optimi ſunt, de iſto ferro fiant. Cū autē
ceciderit maſſa illa reſiluit aliquotiēs a terra, vt
pila erat, quia compoſita erat ex minutis fruſtis
cohęrentibus ad inuicem ad quantitatem gra-
norum magni milii. Similiter huic rei cōuenit
apud terreſtres. Sic ergo fiunt lapides, quorum
ſiquidem generatio vel erit ſubito per magnum
calorem accedentē luto unctuoſo, aut paulatim

per multum temporis.

De causa Montium. Cap.ii.

MOntes quoq; quandoq; fiunt ex causa essentiali, quandoq; ex causa accidentali. Ex essentiali causa, vt ex vehementi motu terre eleuatur terra & fit mons. Accidentali, vt ex ventis, vel aquę ductu accidit cauatio profunda, & fit paulatim, donec fit vasta profunditas: Exit igitur iuxta eam eminentia magna & hęc est precipua causa montium. Sunt etiam quędam terræ molles, quędam duræ. Molles ergo aquę ductibus ventisq; tolluntur, durę remanent & fit eminentia. Sicut ergo fit generatio montium, sic generatio lapidum, quia aquę ductus adduxit illis lutum viscosum continue, quod per longitudinem temporis desiccatur & fit lapis, & non est longe quin sit vis mineralis conuertens aquas in lapides, Et ideo in multis lapidibus inueniuntur quędam partes anima-

lium aquaticorum & aliorum, Mõtes quasi per multa tempora facti sunt, vt prediximus, si non sunt decrescentes. Substantiæ autem luteæ quæ reperiuntur in eminentiis non sunt de illa materia lapidea, sed est de ea quæ diminuitur de montibus, vel terrestris, vel alia substantia quã adducunt aquę cum lutis & herbis quæ admiscentur cum luto montis, vel forte antiquum lutum maris vt est vnius substãtiæ, quia pars eius fit lapis, & pars eius non, sed mollitur & dissoluitur aliqua qualitate vincente, Maris est recessus & accessus, quædam loca cauat, quædam extollit, & quandoq; totam terram cooperuit, & inde quædam mollia abradit, quædam dimisit dura, & ipsa in quibusdam locis congessit, Mollia quoq; ab eo congesta cum abscinderet desiccata sunt, & in montes conuersa.

De quattuor speciebus corporum mineralium. Cap.iii.

COrpora mineralia in Quattuor species diuiduntur. scilicet in lapides, & in liquefactiua, sulfurea, & sales: Et horum quædam sunt raræ substantiæ & debilis compositionis, & quædam fortis substantiæ, & quædam ductibilia, & quædam non. Et horum quæ debilis substantiæ sunt, quædam sunt sales vt quæ liquefiunt ex humido breuiter vt Alumē, Calcamentum, & Sal armoniacum, & quædā sunt vnctuosa nec liquescūt solo humore facile, vt sulphur, Auripigmentum. Sed Argētum viuum est de parte secunda, quamuis sit elemētum ductiliū, vel simile aliquibus ductilibus, Sunt autem ductilia omnia liquebilia, & vt multum non ductilia nec liquebilia, sed non mollificātur nisi cum magna violentia: Et materia ductilium est substantia aquea mixta cum substantia terrea mixtura forti, & non potest vnum ab altero separari, & congelatur substantia illius aquea cum frigore post actionem caloris in ipsum, quod est epthesis: Et erit exemplum a vino quod non di

gelauit propter ſuam vnctuoſitatem: & ideo nõ eſt ductile, Lapidea vero de ſubſtantiis mineralibus materialiter ſunt aquea, ſed non gelantur ſola aqua, ſed etiam cum ſiccitate, quæ alterat aqueitatem ad terreitatem, & non eſt in eis humor nimis vnctuoſus, & ideo non ducuntur, & quia coagulatio eorum eſt ex ſiccitate, non ſoluitur de facili vt multum, niſi per ingenia naturalia ſoluentia. Alumen autem & Sal armoniacum ſunt de genere ſalis, quia pars ignis in ſale armoniaco maior eſt q̃ terra, Vnde & totũ ſublimatur, & ip̃m eſt aqua cui admiſcetur fumus calidus nimium ſubtilis, & multæ igneitatis coagulatum ex ſiccitate. Aqueitas vero Sulphureorum mixta eſt cum terra forti commixtione cum feruentia caloris, donec facta ſunt vnctuoſa, & poſtea coagulata ſunt ex frigore, Atramenta vero compoſita ſunt ex Sale & Sulphure & lapidibus, & eſt in eis vis mineralis aliquorum corporum liquebilium quæ ex eis fiunt, vt calcamentum, & alachar generantur ex maiori

bus granis atramenti, & non soluitur nisi salse do eius cum eo, quod est in illo sulphureo, & postea coagulatur, & illud iam accipit vim mineralem ex corporibus aliquibus, Quod ergo accipit vim ferream erit rubeum aut croceum, vt alathar. Quod vero vim ęream acceperit, erit viride. Vnde possibile ista duo fieri artificialiter. Argentum viuum est vt aqua quę miscetur cum terra nimium subtili Sulphurea mixtione forti, donec in plana superficie non quiescat, & hoc est ex magna siccitate quæ inest illi, & ideo non adhęret tangenti. Estq; albedo eius ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ subtilis quæ est in eo. Proprium eius est, ꝙ ex vapore Sulphuris coaguletur, & forte hoc modo gelatur per plumbum, vel ex vapore Sulphuris facile. Videtur autem ꝙ Argentum viuum, & quæ sunt similia sit elementum omnium liquebilium, vel quia omnia liquebilia cum liquantur conuertuntur ad ipsum, tamen non liquantur priusquam calefiant, & cum liquata fuerint

apparent rubea. Sed Plumbum proculdubio est liquatur est Argentum viuum, ſed non liquatur niſi calefiat, & cum liquefactum fuerit conuertitur ad colorem conuenientem omnibus liquebilibus. ſcilicet igneum ruborem, & ideo miſcetur Argentum viuum cum iſtis corporibus, quia eſt de ſubſtantia eorum. Sed iſta corpora differunt in compoſitione ſua ab illo, eo modo quo differt Argẽtum viuum ad ſibi ſimilia, & permixtiones quæ permiſcentur cum eis donec congelantur. Et ſi fuerit Argentum viuũ purũ coagulabit id vis Sulphuris albi non vrentis, & id eſt res optima quam poſſunt reperire illi, qui operantur Alchimiam, vel conuertunt illud in Argentum. Quod ſi fuerit ſcilicet Sulphur mundum optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitatis ſimplicis non vrentis, erit res optima quã poſſunt reperire Alchimiſtę, vt ex ea faciant Aurum, hęc enim ipſum conuertunt. Et ſi fuerit Argentum viuum bonę ſubſtantiæ & Sulphur non purum ꝙ ſcilicet ſit

In eo vis adurens conuertet ipſum in ęs: Argentum autem viuum ſi fuerit malum & non purũ terreum, & ſit Sulphureum non mundum, fit ex eo ferrum. Stannum vero videtur Argẽtum viuum bonum habere, Sulphur vero malum, & hæc non bene trita, ſed tanquam per parua cõpoſita, & ideo nõ fit tale. Plumbi vero groſſi Argentum viuum malum eſt, ponderoſum, & lutheum, & Sulphur eius malum eſt, mali vaporis, & fetidi, & debilis. Vnde non bene gelatur. Et artifices faciunt gelationem fere ſimilem artificialiter, quamuis artificialia non ſunt eodẽ modo, quo & naturalia, nec tam certa habet ſimilia, & ideo creditur ꝙ compoſitio naturalis fiat hoc modo, vel vicina huic: Sed ars debilior eſt q̃ natura, nec ſequitur eam / licet multum laboret: Sciant vero artifices Alchimię ſpecies rerum tranſmutari nõ poſſe. Sed ſimilia illis facere poſſunt, & pingere rubeum citrino / vt videatur Aurum / & album pingere colore quo volunt / donec ſit multum ſimile Auro vel ęri:

Post quoq; Plumbi ĩmunditias abstergere/Ipm tamen semper erit Plumbum, quãuis videatur Argẽtum/ Sed tũc optime erũt in eo qualitates aliȩ/vt errent homines, vt qui accipiunt Salem & salem Armoniacũ. Cȩterũ ꝙ differẽtia specifica tollatur ingenio/nõ credo possibile/ & non est ꝙ complexio vna in aliã conuertatur/qa ista sensibilia nõ sunt differentia/ qua pmutat̃ spẽs/ sed sunt accidentia/& proprietates. Differentiæ autẽ eorũ nõ sunt cognitȩ/quia cum differentia sit ignota / qũo potest sciri vtrũ tollatur nec ne/ vel qũo tolli possit. Sed expoliatio accidẽtium/ vt vaporis/& coloris/ponderis/ vel saltim diminutio/nõ est impossibile/quia cõtra hȩc nõ stat ratio/sed proportio istarũ substantiarũ non erit eadem in omnibus. Hȩc igitur in illã pmutari non poterit/nisi forte in primam materiam reducatur/& sic in aliud q̃ prius permutãtur / hoc autem per solam liquefactionem non fit/sed accidunt ei res extraneȩ.

Mineralium Auicennȩ finis.

Cuiusdam Epistolæ, quæ Alexandri Macedonũ Regis nomine circũfertur, interpretatio abditam philosophici Lapidis cõpositioné sapientibus acutissime declarãs.



Lexander in Epistola de arte Solis tractans ad imaginem & similitudinem mnndi breuiter dicit, ꝙ habeas fundari in ista demonstratione, ostendit enim ꝙ ars deriuata est ex creatione hominis cui omnia insunt, nam quemadmodum minor mundus ex quattuor uirtutibus diuersis compositus est, ita & ars ista ex naturis mulieris: quarum quasdam breuiter narramus, demõstramus, & ponimus. eo ꝙ maior mundus creatus est ex quattuor virtutibus naturalibus diuersis & cõpositis, quarũ prima ē appetitiua, secũda digestiua, tertia attractiua seu retentiua, quarta vero expulsiua quæ mundificatiua est: Et est quinta essentia sine aliena uita, quæ alias quattuor quas tibi narraui ac

descripsi gignit & vnit. quarum dispositionem exposui, & est in hac arte sicut clauis ad archam quam si absq; ea aperias tota dissoluitur. Est. n. sicut nexus eius latera continens, quia totum rei huius magisterium ab istis virtutibus caute scire conuenit in hac arte. Ista ars non perficitur nisi ex studentibus per vigiliam & per eius temperantiam. Quoniam sicut prius narraui eius actiōis initiũ ex quattuor est uirtutibus peragẽtibus, scilicet appetitiua, retentiua, digestiua, & expulsiua, quæ mundificatiua est. Quinta est scilicet anima ex lumine clarissima. Nunc autem has dispositiones specierum narremus. atq; eius potentiam exponamus. Narremus igitur quid eorum est calidum, quid frigidũ, quid masculinum, quid fœmininum, & per eorum colorum diuersitatem, & generis differentiam non erremus nec deuiemus, eo ꝙ si sit differẽtia inter calidũ & frigidum, & masculinum, & fœmininum, opus nequaquam tibi perficietur, nisi in uia dirigatur. Et scias ꝙ nullus nascitur absq;

mare & fœmina, & nullum germen creatur ſi-
ne calore & humore, frigiditate & ſiccitate. Vir
tus autem appetitiua maſculina eſt calida & ſic-
ca: & eſt ignis continens. Virtus retentiua fœ-
minina eſt frigida & ſicca, & eſt terra. Virtus di
geſtiua ſeu alteratiua eſt maſculina calida & hu
mida & eſt aer. Virtus expulſiua fœminina eſt
frigida & humida, & eſt aqua mundificatiua.
Quinta eſſentia vero eſt vita, quæ eſt propria,
nec eſt calida, nec humida: nec frigida, nec ſic-
ca, nec maſculina, nec fœminina, tamen ſi per
iſtarum virtutēʒ ad ſiccū uertatur oppoſitū eius
corrumpitur. Ne igitur eam in aliquo fluuiali
loco requirēs ab operatione erres, eius tibi oſtē
dam locum. Si igitur vis aquam vitæ frigidita-
te diſſoluere magis ipſam coagulas. Si vero vis
aquam frigiditatem facere: magis ipſam calefa-
cis. niſi quamlibet naturam uirtutis ad propoſi-
tum eius quod operaris emendes, opus corrū-
pis. Sciēdū quoq; ē ꝙ virtus appetitiua q̄ eſt cali
da & ſicca ignis ꝯfirmat. Retētiua frigida & ſicca

calorem in corporibus congregat, & mollificando coloribus mergit, & est terra. Digestiua masculina mundificatiua, est quæ corpus mundificat, quia naturam cum rubigine excellit, deinde naturam accidentaliter imprimit, & est calida & humida, & est aer. Expulsiua quę mundificatiua est, fœminina est, omnem fugat immunditiam dum in eam transfunditur, trasfertur in se ipsaз, & nunq̄ postea diuidi possunt veluti uenenum in corpore funditur, postmodum non separatur. Calida agit virtus hæc in corporibus, & eadē sic disponitur natura, suaq; eorum congregat vnum, est autem frigidum & humidum, & est aqua. Et est quinta essentia q̄ totum dirigit opus & complet, & est anima corpori coniuncta, quam coniunctionem quidam male in opere operati sunt & errauerunt, inutilia pro vtilibus sumentes. Quidam etiam tanq̄ directo tramite prout iussimus operantes diminuerunt & secundum eorum opinionem egerunt. & ideo deuastatum est totum opus. saxūq;

factum est. ymo significo tibi ꝙ si diligis opus tuum perficere, incipe prout iussi. Restat nunc vt speciebus nomina imponamus, nec a memoria recedendum est, ꝙ ea quæ operaris non lucidæ naturæ fore debent. ex quibus minor mũdus creatus est, quę suis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias ꝙ Sulfur est ignis, & terra magnesiæ, & aer fodinę, & aqua, est Argentuꝫ viuũ, quod in corpore mergitur. Quinta essentia spiritus est qui omnia viuificat & alterat, & omne germen germinat, & omne lumen accendit, & omnes fructus floret. Tali quidem gubernatione necesse est hoc opus dirigere, & scias vt dictum est naturas congrue coaptare, & masculum feminę, & calidum frigido & humidum sicco, deinde aquam, spiritum, & lumẽ nutrire, quoniã ex diuersis naturis fundatum est opus, ex eius melancolia componitur corpus, & erit quantitas eius ex igne epatis vitio colera rubea suboritur. quo facto oportet ea quæ ad facta & operã spiritualem veniunt digeri, a quibus iungitur

aer qui eſt ſanguis fluens in omnibus venis cor poris, & ſuperueniens donec in rubeum vertatur colorem. Aqua vero eſt flegma quæ in pectore cõſiſtit & apparet in figura aureis inſtrumentis, & ſic deinceps illud quod tibi iam dixi virtute predictorum omne corpus efficitur perfectum Stude itaq; naturas iſtas omnes prudenter regere, & vas quoq; cum ſuo ſimili vel eius contrario in deuio cum tinchar pone, & opus tuum dirigitur prout gratiam meã tibi tribui, cum ſpecies tibi deſcripſi, quæ gradatim regi oportet, donec corpora ſpiritus fiant, & tunc artis ſapientia operatur vt natura alteretur, & in aliam conuertatur naturam, & natura per naturam apparet, poſt ipſius vero naturæ accidentia neceſſe habes iungere duas naturas, donec ab eis naturam claram, & lucidam extrahas, quæ cum aſcendit in altiſſima, tenetur luceſcit & coaptatur. Et ſcias q̃ in hac arte nihil philoſophice loquor, & eſt in liquefaciẽdi ſolutione ſuper omnia cautela adhibenda, q̃ ne aſcendẽdo mo-

dum excedas, quoniam in liquefaciendo conſi-ſtit archanum totum omnium naturarum alte-ratio, & ſcias hoc quomodo a natura in naturã mutatur, donec ſubſtantia non fugiens nec alte rans, ſed fixa & cõſtans fiat, ex quibus introitus coaptat nigros, quoniam pars diſcernitur. Et mox natura per naturam apparet. Rarum itaq; rerum fixarum naturam liquefactione coaptat, & aqua quæ a Sapientibus, aqua ſapientiæ eſt appellata, deinde archana quæ ſunt temperata humida, quia niſi naturas attenues aquamq; il-las facias, non colorare poterũt. ſic ergo corpus aquatione humefacies. Et ſcias q albedo eſt in coagulatione, & q ſpecies ſpiritus, & in ſe inui cem emendant. Dico etiam tibi fili qui emenda ri deſideras, q non ponas in ea ſpecies crudas & inordinatas, ſed putrefactas & coaptatas aſcẽ dentes & deſcendẽtes. Ego ſine dubio comperi quædam vnguenta eleuata lucida illuminata, & inueni in eis archana abſcondita, quæ ſi vtiq; bene reges, natura eorum quæ habes occulta,

manifeſte apparuit tibi & apparebit.i.terra alba per Argentũ lucidum & notum. Et ſcias ꝙ corpora quædam ſolutione indigent ,quædam eleuatione vt tingant , & lucida & illuminata fiant in quibus omnia corpora diſſoluantur. Scias etiam ꝙ ſecundum naturam archana ſunt in eis abſcondita. ꝙ ſi regantur natura abſcondita .tibi apparebunt quæ Hermeti Philoſopho apparuerunt .& eſt terra alba prope Argentum .Cõfice ergo corpora q̃ illa ſe ſanant , cum terra alba eſt.vt fixa ꝑmaneant,& ſuper pone ne ignis eam ſua flamma comburat,ſed quemadmodũ ceram liquefactam liquefac ea .Et eſto memor ꝙ iſtud vocatur aqua intrans iterum . Igitur in artibus tuis ĩ quibus ſtudes martellos duos fore credas , quorum unus Soli, alter Lunæ debetur ,poſtea ſequuntur duo ordines quos regendos dubium noſtro capiti ſatis congrue figurat. Ecce numeraui , archanum cæleſte patefeci, ſcientiam difficilem atq; abſconditam illuminaui . perfectamq; ſcientiam regendi modum

certificaui. Iuro itaq; quod nihil celaui nec alterã nec ullam speciem aliena descriptione descripsi: nec genera alienis locis imposui. Igitur si meas litteras legeris & intellexeris, uenies ad propositum tuum, & deo gratias ages. Si vero cui compositio debilis & complexio breuis extiterit ad suum propositum non ueniet, ignorantiæ suæ partem mihi non imponat, nec dicat me errasse, sed seipsum, qui ad suum propositum non perueniet.

Interpratationis Epistolæ Alexandri Regis finis.

Authoris Ignoti, philosophici Lapidis secreta methaphorice describentis, opusculum.



Xemplum scientiæ nostræ senex supra mortem, in eo sunt naturæ coniunctæ cum cõplemento. Terra, aqua, ignis eius & aer. Et omnia hæc in Saturno, cum eo aperiuntur portæ scientiarum, sicut dicit Hermes & præcedentes sui primi. Accipe lapidem suspẽsum supra mare vt senex cera alba. super fontem vt puer ypoquistidos. Nomen eius victor. Cum eo perime uiua, & viuifica perempta. & ei sunt mors & uita, & istud & illud ex oriente & occidente. Cum hoc habebis scientiã in qua pigritauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradisi auctorem lumẽ vitę. In eo sũt duo opposita simul. s. ignis & aqua, & istud viuificat illud, & illud pimit istud, & hoc & hoc in leone coniuncta simul, per eũ

qui eſt mors & vita, veritatem dixi nõ mentior. Gumen noſtrum coagulat lac noſtrum, & lac noſtrum diſſoluit gumen noſtrum. Et poſt apparebit rubedo orientalis, & rubedo ſanguinis, hic lapis mundus ſine fetore, inuenitur in locis altiſſimis, cum quo magnificauerunt ſe philoſophi ſuper omnes alios, & vaticinati ſunt futura. Veritatem dixi per poteſtatem cęlorum, cui nõ ſum mentitus ſcienter. Homo noſter antiquus, eſt draco noſter, iſte comedit caput ſuum cum cauda ſua, & caput & cauda eſt anima & ſpiritus, & anima & ſpiritus ſunt creati de luto, & hoc & hoc ex oriente & occidente, per expellentẽ nocumenta non mentior, quia quod dixi, vidi in ciuitate. Dealba coruum tuum ſi vis dealbare ipſum, cum nilo ęgypti albeſcit primo, tunc cum perſia in ſecretis, & cum hoc & hoc apparebit rubedo vt papauer in ęremo, per viuificantem deum omnia non mentior. Aqua noſtra abluit ſordes, mundabis omnem nigredinem & obſcuritatem eius, tunc ſubridebit di

cens, quis mundauit me! qui vidit illud subridē bit locutus, & veritatem dixi non mentior. Terra in oculis sunt tres oriens & occidēs, & super eos Saturnus albus ortus est, & anima horum trium est ignis, veritatē dixi per familiam mahometi, Manifestabo quod occultauerunt primi non cum inuidia. Terra nostra vertit ęs tuū in Argentum primo, & vltimo in Aurum inueteratur, & habebis scientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Denigras cum egypto nostro, & non cum persia, & cum persia siccas, quia est domus siccitatis, & cum egypto humectas, quia est domus humiditatis, & hoc & hoc albedo & rubedo sine mensuratione, vt rubedo in moris, vel vt sanguis dominarum. Lapis sciētię nostrę senex primo, & vltimo puer, q̃a albedo eius in initio, & rubedo in vltimo cū dominio. Hic est Lapis cum quo titubauerūt omnes qui abierūt, & mortui sunt plurimi eorum cū dolore & tristitia, quoniā declinauerunt ad viam demonū, & reliquerunt uiam prudentiæ. Coopertorium

&

equi pallium nostrũ album. & equus noster leo foris, sub pallio coopertus. & sup illud & illud griffus noster naturam gemmatam retinẽs, hic lapis triangulus est in esse . quatrangulus in qualitate: veritatem dixi per operatorem , dealbans & rubefaciens omnia non sunt singularia in occulto sed sunt mixta, oriens & occidẽs simul iũcta ab anima omnium. Hic cõiungit & disiungit, & reiungit qñ vult . lupus noster in oriente inuenitur, & canis in occidente, iste momordit illum: & iste momordit istuʒ, & fiunt rabidi ambo, & interficiunt se adinuicem: donec fiat ex eis toxicum & tyriacha. Camelus noster albus septimus est ĩ numero apud Philosophos magnos Sol cum Luna Iupiter. Mars & Venus noster ĩ Mercurio nostro. & Saturnus septimus eorum, in quo sunt omnes coniuncti simul. hic est spata , gladius, cultellus, & incisorium super edificium , & inimicus ad manum , & vas cum adiutorio uini. Episcopus noster vt color uenarum, vel violarũ, & anima citrina ut citrinitas, & nar

ges vel ypoquiſtidos. Tunc lapidem in fluuio currenti per mortem oīm non mentior, excplū noſtrū cū albo naturæ. Ignis & lux in claritatis eſſentia:& ignis & lux eſt ſcintilla noſtra, & titio noſter candens.& cum hoc & hoc inuenies ſcientiam. Veritatem dixi per unientem omnia Scala noſtra eſt turris noſtra de terra viſcoſa.& terra viſcoſa eſt lutum noſtrum,& cerotum noſtrum ex cera & ſepo confectū:& hic & hic nauis noſtra in mari noſtro plena gigātū. Aperui quod occultauerunt priores. Non ſum inuidus queadmodum ipſi fuerunt;per illuminantē cunčta non mentior. Terra corā oculis poſita oriēs & occidens.& hic & hic narciſſus cum lilio noſtro:& hic & hic cum ſene noſtro,& ſenex noſter & vter noſter eſt corpus noſtrum:& corpus noſtrum eſt Lapis noſter quæſitus a multis: inuentus a paucis. Et iſtud expoſui ex pietate, & detexi cunctis per deum genitum.

Authoris ignoti finis.

Merlini Allegoria profundissimũ philosophici Lapidis archanũ perfecte continens.



Ex quidam alios cupiens superare potentes, se contra eos præparauit ad bellum. Cumq; vellet equũ ascendere, præcepit cuidam ex militibus suis, vt daret ei ad potandũ de aqua, quam plurimum diligebat. Qui respõdens ei dixit. Domine quæ aqua est illa quam quæritis? Et Rex ait: Aqua illa quã quęro, aqua est a me plurimum affectata, & ipsa diligit me prę cęteris. Et ille perpendẽs, statim iuit, & eam detulit ei. Rex autem accipiens eam, bibit & rebibit, donec omnia membra sua repleta sunt, & omnes venæ eius inflatæ, & tunc fuit valde discoloratus. Hoc facto, dixerunt ei milites eius. Domine ecce equum, ascende si placet. Qui respondens dixit. Sciatis me ascendere nõ posse. Dixerunt milites, quare non potes? Respondit,

quia ſentio me grauatum, & doleo caput, & vt mihi videtur, omnia membra mea ab inuicem diuiduntur. Iubeo igitur vobis, ꝙ ponatis me in cameram vnam lucidam, & ea conſtituatur in loco calido & ſicco, continue temperato per diem & noctem, & ita ſudabo, & aqua quã bibi deſiccabitur in me, & ita liberabor. Fecerunt ergo ſicut Rex præceperat eis. Completo vero tempore, aperuerunt cameram, & inuenerunt eum quaſi mortuum. Parentes vero ſtatim cucurrerunt ad medicos Aegyptiacos & Alexandrinos præ cęteris honorandos, & adduxerunt ad eum, narrantes eis ſecundum quod Regi acciderat. Qui quidem viſo eo, dixerunt ipſum poſſe proculdubio liberari. Et illi. Quis veſtrũ erit magiſter. Reſponderunt Alexandrini, nos (ſi placet vobis). Dixerunt Aegyptii, non placet nobis, immo nos volumus eſſe magiſtri. Antiquiores enim vobis ſumus, licet iuniores videamur. Alexandrini vero conſenſerunt. Tunc dicti magiſtri acceperunt Regem, & di-

laniauerunt eum in partes minimas, terentes eas, & miscuerunt cum medicinis suis humectantibus aliquantulum, & ita posuerunt ipsum aptatum in camera sua, in loco calido temperato, sicut prius, per diem & noctem. Hoc facto extraxerunt eum quasi semimortuum/adhuc habentem aliquantulum vitæ. Quem videntes parentes eius/exclamauerunt dicentes. Heu Rex mortuus est. Quibus medici dixerunt/non est mortuus Nolite clamare/dormit enim/& iam incepit terminare. Acceperunt itaq; ipm iterũ/ & abluerunt cum aqua dulci/donec sapor medicinarũ recessit/ & miserunt cum eo iterũ de eadem medicina noua/ & posuerunt eum in loco suo sicut prius. Et quando extraxerunt eũ penitus mortuũ inuenerũt. Tunc parentes eius fortiter clamantes dixerunt. Heu Rex mortuus est. Quibus medici respondentes dixerunt. Interfecimus eum ideo/vt melior & fortior fiat in hoc mundo post resurrectionem in die iudicii: q̃ fuisset prius. Quod quidem parentes eius

audientes: crediderunt eos esse truffatores. & statim abstulerunt eis medicinas suas, & expulerunt de Regno. Hoc facto, loquebantur ad inuicem, considerantes quid deberent agere de hoc corpore uenenato & mortuo. Et conuenerunt vt sepelirent ipsum, ne putrefieret, ac eius fetor nocumentum inferret. Alexandrini vero medici hoc audientes, iuerunt ad eos, & dixerũt Nolite ipsum sepelire, quoniã (si placet vobis) restituemus eum saniorem, pulchriorem, & potentiorem, q̃ prius. Tunc illi subridere cæperũt, dicẽtes. Vultis ne trũffare nos, sicut & alii? Sciatis ꝙ nisi feceritis quod ꝓmittis, manus nostras euadere non poteritis. Medici autem ad hoc se obligantes, acceperunt Regem mortuum, sicut alii dimiserunt, terentes eum, bene abluerunt, quousq; nihil de medicinis aliorum remansit, & desiccauerunt eum. Deinde acceperunt partem vnam Salis armoniaci, & duas de nitro alexandrino, & miscuerunt cum puluere mortui. & impastauerunt cum parũ olei lini, & posuerunt

eum in camera vna, facta ad modum cruciboli inferius pforati, & sub foramen posuerũt aliud uas mundum ad modum cruciboli factum, & dimiserunt eum ibi per vnam horam. Deinde cooperuerunt eum cum igne, insufflantes donec fuit penitus liquefactum, in aliud crucibolũ descendens inferius per foramẽ. Tunc Rex ita de morte ad uitam resurgens, magna uoce clamauit, & dixit. Vbi sunt inimici? Sciãtq; omnes interficiam, nisi mihi obedientes aduenient sine mora. Omnes igitur audientes, uenerunt corã eo, Et dixerunt. Domine ecce parati sumus vestris in omnibus obedire mandatis. Itaq; ab illa hora in antea Reges omnes & potentes aliarũ regionum honorauerunt & timuerunt eum. Et quando uolebant uidere de mirabilibus eius, ponebant in crucibolo vnciam vnam Mercurii bene loti, & proiiciebant desuper tanquam vnũ granum milii de vngulis, uel de capillis, aut de sanguine suo, & sufflabant leuiter cum carbonibus, & dimittebant eum infrigidari cum eis, &

inueniebant lapidem qualem ego ſcio. De quo lapide proiiciebāt parum ſuper Saturnum purgatum, & ſtatim mutabatur forma eius, ſicut ſcio. De quo poſtea ponebant partem unam ſuper decem Veneris, & erat totum vnius coloris & bonitatis. Item aliter. Accipiebant dictum lapidem tritum, & miſcebant cū ſale & Sole ſicut prius, & liquefaciebant eum, & proiiciebant dictos ſales ſolutos in ſero caprino, & tunc fiebat optimum ad omnia. Cuſtodi frater hunc tractatum, & ſerua bene, quia truffa eſt optima inter ſtultos, & non truffa inter ſapientes. Hæc enim eſt via Regum trium dierum, quoniam parum laboris ſuſtinentes, magnum lucrum deſiderant obtinere. Laudes creatori maximo referamus, qui fideliqus ſuis gratuiter inſpirauit, accidentia pro uelle in ſubſtantiis tranſmutare, & ut qđ in potentia rebus latitat, ad actum reduci ualeat ſapienter.

Allegoriæ Merlini finis.

Rachaidibi, Veradiani, Rhodiani, & kanidis philoſophorum Regis Perſarum, De materia philoſophici Lapidis acutiſſime colloquentium, Fragmentum.



Ixit Rachaidibi filius Zetheidibe philoſophus Regis Perſarum & Principis Romanorum, Sperma lapidis eſt frigidum & humidum in manifeſto, & in occulto calidũ & ſiccum. Dicit ergo fac frigidum & humidum in occulto, & calidum & ſiccum pone in manifeſto: & ita occultabitur frigiditas & humiditas ſua, ꝙ nõ minueretur vnq̃. nam ſi minueretur, nuetur etiam lapis. Quando ergo occultatur frigiditas & humiditas, fac occultando, ut ſic componas illud calidum & ſiccũ, qđ in occulto erat & in manifeſto: & ita de ſpiritu fiat corpus in duobus gradibus, & fiet globus & ſanguis & caro. Dicit Rodianus. Sperma eſt album & liqui-

dum. Liquor hic de primo globum facit in lo-
co ubi debet quinque diebus: & recipit carnē &
sanguinem, & membra, & imaginē, & imagina-
tiuam a deo altissimo: & uenit ad ortū, & lucet,
& oritur in tempore suo. Qui suntduo gradus
& septem. Et modo dicimus de secundo sper-
mate, dicit Veradianus de Secundo spermate,
quod est Lapis solus, nec est alius ei similis in hoc
mundo, qui se ipsum impregnat, & in se ipso
concipit, & se ipsum parturit, Et in hoc intelligi
tur de vno lapide, & dicitur sperma album & li-
quidum, postea rubeum. Dicit autem Rhodia-
nus quod sperma istud quidam lapis est fugitiuus
a caliditate & siccitate, & aereum & volatile, &
est frigidum & humidum, calidum & siccum.
Et postquam hoc viuum moritur a rubea mor
te, mortuum iam est compar caliditati & siccita
ti, & sic non fugit ab eo quod est calidū, & non
fugit ignem, nec fumum emittit, nec sonum fa
cit, & funditur vt cęra, & est sicut oleum, & est
siccū, quae siccitas tingit tinctura rubea & alba;

& ita de ſpiritu factum eſt corpus, deinde hoc corpus vertendum eſt in ſpiritum, & poſtea fiet aqua clara ſine omni turbulentia ab inferiori parte vſq; ad ſuperiorem, & omnes particulæ ſuæ ſunt diuerſæ in aqua, vt non impediatur tinctura, quæ eſt penetratiua & ſubiunctiua ad retinenda & contingenda, & tingenda omnia corpora metallorum, & iſta tinctura ſemper in eis permanet, & cum hac tinctura viuificantur omnes mortui vt ſemper viuant, & hoc eſt fermentum primum elementatum, & eſt ad Lunam, & hoc eſt lumen omnium luminum, & eſt flos & fructus omnium luminum, quod illuminat omnia, & eſt tinctura vera & viua, rubea & alba, ac oleum tincturarum rectificatiuum. Da ergo ei ſecundum fermentum fermentatum ab omni elemento elementato ęqualiter quod eſt Aurũ, da ei quartam partem quod tamen prius calcinatum ſit, & in aquam ſolutum, Hæc eſt enim aqua elementata ęqualiter ab omnibus elementis. Da etiam ei ſecundum fermentum, cum

ſecundum dico, aſſero ſecundum retinaculum, & in eo eſt tinctura Sulfurea, & dicitur oleum retinaculorum, hoc eſt Vitriolum viridiſſimum & purgatiſſimum lucidiſſimũ, quod verſum ſit in aquam, Da etiam ei aquam Safferanicam de endacuto factam vt aquam viridis ęris, quæ eſt venenum Mercurii, & da Mercurio de aqua laborata in ſuum ſpiritum, quam ex traxiſti de corpore ſuo, & ita mortificaſti eum, & iſta laborata. ſ. aqua Argenti viui / ita vt verſum ſit Argentum viuum in aquam / quod impetuoſum ignem non fugiat / vt ſubſtantiã non faciat / ſed ſemper per vim maneat / & de vnoquoq; iſtorum da ei tantum quãtum ipſum eſt / & da etiam ei Sal armoniacum / qui eſt ſpiritus precioſus / & eſt reſolutiuus & coagulatiuus / & verſum in aquã / prius tamen ſublimatũ quinq; vel ſepté vicibus / & ſit duplum primi ferměti. Da ergo ei aquam ſiccam & calidam & iugem cum forti claratiõe / & ſubtili imbibitione. ſ. guttam ad guttam / & ſi dares ei minus de iſtis bibi

mentis confunderetur. Et hoc fac ad solē calidū uel ad cinerem lenti caloris / uel hæc omnia si possunt fieri: & omnes istæ aquæ prius misceantur per .xxi. dies in loco mundissimo & calido, & bulliant simul & faciant unam substantiam. Deinde congeletur in lapidem: & iterum uertatur in aquam. Et inter hæc omnia magnam efficaciam habet Anatron, siue Sal nitrum & Sal gemma / & & Alcali. Postquam ergo congelata sunt uersa in aquam imbibantur hæc. Sed cū rubeo quod patitur longam & magnam sitim, donec fiant duplum sui, & antinkar in his habet magnam efficaciam. Et super hæc omnia supernatent vncia vna de hac aqua, & aqua Salis armoniaci viui, ut melius soluātur particulæ fugitiui. Secundum in rubeū colorem, uel Ialneum vel viridem / aut cęlestinum. Sed uiridis color omnibus nitet, mitte compositionem in rotumba vt soluatur aqua clara a fundo usq; in superficiem sicut est mel colatum, deinde congeletur in loco congelationum in lapidem viridē quan

doq; in rubeum, quãdoq; Ialneū, quandoq; cę lestinum, & iterum soluatur & congeletur bis uel ter, & est duplicatio/triplicatio/quadruplica tio/& sublimatio/& acutior omnibus. Dixerũt philosophi Regis Persarum. Accipiamus frigi dum & humidũ, & aquosum mundetur ab om nibus superfluitatibus & a Plũbo, & decoctio ne pura & multa desiccetur ab humido in Sole decoctione & humidis pannis: & est pulchrius capitulum. His qui cupiunt scire mirum super omne mirum de humido aquoso frigido & ad usto dixit kanide, q in vno solo igne sine aquæ temperatione factæ sunt omnes distillationes & sublimationes & calcinationes & rubificatio nes & mortes ipsius Mercurii, & tunc facta est amicitia inter ipsum & ignem, & currit vt oleũ in vno ictu, quia oleum est ingressiuum pene tratiuum & aggregatiuum permixtiuum, coa gulatiuum, perseueratiuum (vincit enim omnẽ rem subtilem & omnẽ rem solidam penetrat) coniunctiuum, permansiuum, depuratiuum, &

dicitur oleum viuum, color viuus & rectifica-
tiuus, & omnes mortuos resurgere facit, Et est
fermentum super omne fermentum, & semet-
ipsum impregnat, & seipsum parit. Vnde om-
nes qui quærunt hanc scientiam, scire oportet
omnia quomodo est, & quomodo non est, &
quomodo fieri pōt, & si fallunt quomodo emen
dare possunt, & post omnia scire oportet ea
quæ circa opus sunt necessaria, & probationes
claras & manifestas. Et hæc est prima omnium
probationum. s. ut quando iam est finis & termi
nus secundus, ponatur de ipso aliquantulū sup
ferrum candens, si fluat sicut cera, & non faciat
fumum, nec strepitum, sed currat per omnia, &
tingat laminam ferream, uel æream, vel argen-
team & figat se cum illis, & non timeat ignem,
nec per ignem minuatur, nec a metallis se-
paretur unq̄, tunc perfectum est. & hæc est
vera probatio super omnes probationes. Si au-
tem hæc signa non fecerit, reduc ad ignem do-
nec ita fuerit, & he probationes omnes fieri de

bent inter primam & ſecundam ſolutionem & cōgelationem. Et poſt hoc ſciendum eſt de eis quæ coniunguntur cum mortuo, & iſtæ cōiunctiones & color zafferanicus ferri euidenti, & color vitrioli, & flos æris, quod eſt venenū Mercurii. & calx ſalis, & aqua Mercurii laborata vt non fugiat ab igne, & eſt aqua viua & permanens, & eſt ſpiritus rectificatiuus & ſal antiquus armoniacus, & hæc omnia ſint quælibet per ſe ſoluta in aquā. Et poſt hæc omnia miſce, & ad ignem lentum cōgela, & factum eſt ita corpus viuum. Et hoc corpus poſtea reſolutum eſt in aquam, & ſic fit commixtio.

Omnes Philoſophi Perſæ congregati fuerunt in vno loco in montaneis partibus & erat locus ſecretus odoriferus, & inter illos multi multis modis dixerunt ex tincturis quæ tingunt metalla, & mutāt in Solem altum & præcioſum. & ille modus tincturæ qui eſt præcioſior in ſuperficie omnium tincturarum, hic eſt qui manifeſtatus eſt inter eos per diuinam gratiam. ſcilicet ꝙ

duę particulæ comprehendant totum opus Al-
chimiæ, & prima particula sufficit in pondus
mollities. Secunda multiplicat primam in aliis
mille millibus ponderum in Solem pręciosum
per gratiam dei, Hoc autem ita fit, vt cum artifi
ciosa canna ferrea proiiciatur hæc Alchimia su
per duram aquam & liquidam in igne, & est
quædam aqua alba, & alia subalba & mollis, &
cito diffunditur ab igne, & currit, & filia est ru-
bea & dura, & oleum tincturarum, de quos nos
dicimus sic est, & penetrat omnes istas aquas,
subintrando facit unam amicitiam cum illis, &
vnitatem citrinatam, ab igne non separatur nec
minuitur in eternum. Præterea reminiscamini
quod superius dictũ est. s. ꝙ primus terminus
mortificat frigiditatem & humiditatẽ inter tot
& quot terminos rubisicat, secundus terminus
complet mortem primi mortui, & augmentat
rubedinem, & facit massam scaliginosam, & pi
neatam sicut fructus pini lucidam fulgentem ut
folia Auri, & spargit se, & tingit sicut debet ad

citrinitatem/hæc eſt rectificatio Mercurii quod eſt oleum fixum ſubtiliatiuum quod rectificat omnia metalla corrupta,& ducit ea ad ſanitatē, & ad naturam meliorem ,& hoc mortuum, ita probatur mortuum: poſt hæc datur ei fermentum fermentatum æqualiter ab omnibus naturis,de quo dicemus quod eſt primum fermentum.i.ſecundum a primo,& primum retinaculum.Poſtea datur ſecundum a ſecundo.ſ.retinaculum viridis in ampulla ſoluti;, poſt hæc flos æris,quod eſt venenum,& aqua Saffaranica, & aqua Salis armoniaci , & aqua antiqua , quæ aqua eſt reſolutiua omnium corporum & omnium ſpirituum,& eſt congelatiua eorundem. Recordemur ſiquidem inſtrumētorum in quibus debent fieri omnes decoctiones operū Alchimię ,& iſtius quæ eſt prima,& eſt naturalis, quæ demōſtrat omnes operationes Alchimiæ, quæ ſunt Septē , & hæc eſt illa quæ demonſtrat omnes diſtillationes & ſublimationes , & oēs calcinationes & reſolutiones, & congelationes

& mortificationes secundum modū artis ignis. In arte quidem Alchimiæ est vna ars quæ laborat quinq; ignibus. Quorū primus est albus, Secundus ialdus. Tertius uiridis. Quartus rubicūdus sicut rubinus. Quintus uero complet totū opus athanor septē diebus & noctibus, & ita videtur inspirasse a principio septē dierum, donec cōgeletur in fundo, & videtur quasi nigrū, rubicundum propter plenitudinē illius rubicūdi coloris, & ista est firmissima operatio Alchimiæ repugnans cōtra ignem, & contra oēs examinationes, & hoc est opus illius coloris qui extrahitur de phaulet vel endanicum interius est totus Mercurius, & est crusta phaulet, & de isto Mercurio potest fieri perfectū opus Alchimię, & dico φ somnia Metalla interius sunt Sol & Luna secundum omnes qui nouerunt hanc artem, & de hoc phaulet potest fieri zafferanum qui est color phaulet ad tingendum in Solē.

Impressum Romæ per Marcellū Silber.

Faustus Sabæus ad Lectorem.

Fœmina/vir/neutrũ,ſibimet pr̃,atq; creatrix,
Et ſe concipiens,ſe quoq; parturiens.
His latitat chartis,q̃uis plus ſplendeat aſtro,
Mole ſua & q̃uis Centimanum ſuperet.
Nominibus cũctis,cũctiſq; coloribus aptus,
Sicca,& lympha flues/Rex/geta/flãma/lapis
Qui moriens aliis vitam parit,atq; ſalutem,
Dũ pius eſt nobis,impius ille ſibi eſt.
Enſem,ignẽ,vt martyr patitur, ſuſpẽſus ab alto
Aere viuus adhuc clauditur in tumulo.
Martyrio tandẽ ſurgit diademate fulgens,
Multo q̃ fuerat fortior/& melior.
Tunc Regũ efficitur victor,domitorq; Deorũ,
Et pacẽ,& bellum continet ipſe manu.
Nil mirũ eſt igitur,ſi toto quæritur orbe,
Ille honor,ille ſalus,diuiciæ, & requies.
Et minus eſt mirum ſi ſe occulit,ac timet oẽs,
Qui modo fur fuerat/ ſubdolus/ atq; fugax.
Ipſæ fugæ & furti certus dare funere pœnas
Si capitur,trepidus hac ratione latet.

Finis.

Clemens Papa. vii.

MOtu proprio &c. Cum dilecti filii Romulus Mãmacinus ecclesiæ Aretiñ Archidiaconus/& Faustus Sabęus clericus Brixiañ Bibliothecæ nostræ vaticanę Custodes & familiares nři cõtinui Cõmensales, quædam Geberis & alioruȝ philosophorꝝ degeneratiõe & transmutatione metallornm opera, alias mendosissime impressa, diuersis exemplaribus collatis (ut accepimus) emendauerint: ac de licentia Magistri nostri sacri Palatii suis expensis nuper imprimi curauerint: cupiantqꝫ tam in naturali philosophia/q̃ in sacra theologia, & aliis facultatibus, opera cõplura/orthodoxæ fidei minime repugnantia: propediẽ ad publicam edere studiosorum utilitatem. Nos dãno & iacturæ, qua facile affici possent, si eadẽ opera ab aliis similiter imprimerentur/occurrre volẽtes. Omnibus & singulis cuiuscunqꝫ gradus/ordinis & conditionis existant, sub excõis latæ sententiæ, a qua nisi a nobis & successoribus nostris Romañ Põtificibus (præterq̃ in articulo mortis) absolui

nequeant: amiſſionis librorum/ac Quingento-
rum Ducatorum auri pro medietate Cameræ
Apoſtoiicæ dictiſq; Romulo & Fauſto æque
applicandorum penis/eo ipſo incurrendis: prę
ſentium tenore (quarum ſolam volumus ſigna
turam ſufficere) diſtrictiꝰ inhibemus : ne abſq;
expreſſa eorundem Romuli & Fauſti licentia,
in ſcriptis tradita: tam opera ipſa hactenus im-
preſſa/ q̄ alia q̄cunq; eorũ cura & impenſis im-
poſterũ imprimēda/ neq; in parte/neq; in toto
per Decēnium proxime futurum: ullis in locis
imprimere/aut impreſſa uenũdare quoquo mõ
pręſumant. Mandantes propterea uniuerſis &
ſingulis venerabilibus fratribus noſtris & apo-
ſtolicæ ſedis Legatis, Patriarchis, Archiepiſco-
pis, Epiſcopis, almę Vrbis Gubernatori/& apo
ſtolicæ Cameræ Auditori/ac dilectis filiis Ab-
batibus/Commendatariis/Præpoſitis/Archipſ-
biteris/Decanis/Archidiaconis/eorumq; Vica-
riis/& aliis perſonis in dignitate eccleſiaſtica cõ
ſtitutis/vt præmiſſa faciant ab omnibus inuio-

